

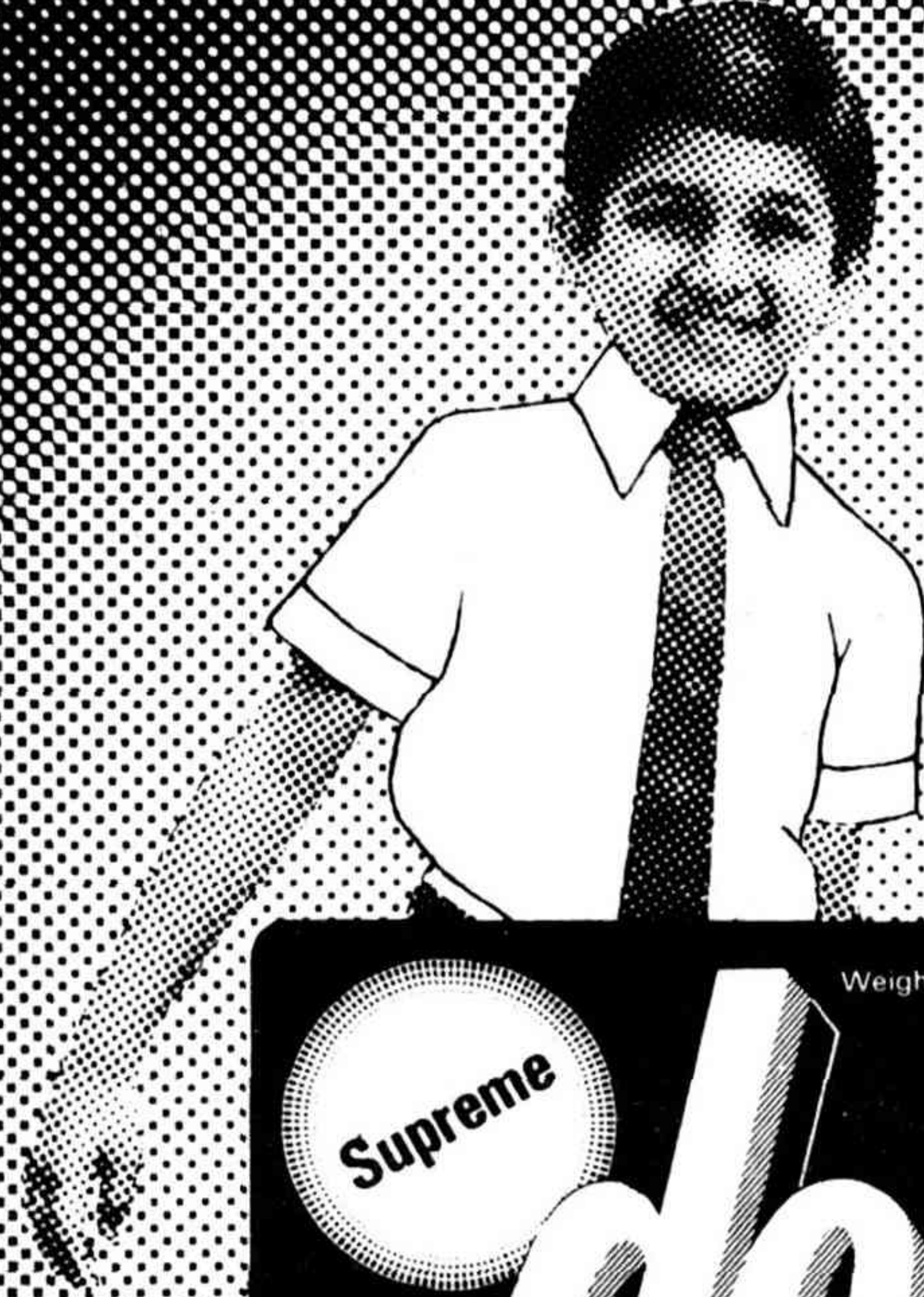
వనిత

డిసెంబర్ ఒకటి : 1976

విడి ప్రతి ఒక రూపాయి

'తళతళలాడే' తెలుపు కోసం

సుప్రీమ్ డెట్ డెటర్జెంట్ ఉత్తీక బిళ్ల

కొత్తగా మెరుగు పర్చబడిన డెట్ బిళ్ల, బజార్లో దొరికే డెటర్జెంట్ ఉత్తీకే బిళ్లల కంటే ఎంతో మేలైనది.

మరికిని వదిలే శక్తికి, నురుగు నివ్వడంలోనూ, సువాసనలు చిందించడంలోనూ దీనికి మరేదీ సాటికాలేదు.

వాడి చూడండి! తేడా ఏమిటో మీరే తెలుసుకోండి! నిజమే, సుప్రీమ్ డెట్ బిళ్ల 'తళతళలాడే' తెలుపు యిచ్చేది!

దివ్యమైన తెలుపు, డెట్ యొక్క తెలుపు

మా సంక్రాంతి కానుక!

999 కుట్టు యంత్రానికి, తక్కిన కుట్టు యంత్రాలకూ
వున్న ప్రధానమైన తేడాలు ఏమిటి? —

అన్న ప్రశ్నకు —

సమాధానం వివరంగా వ్రాసిన వారికి 999 కుట్టు మెషిన్
బహుమతిగా ఇవ్వబడుతుంది!

నిబంధనలు :

- ☐ ఈ పోటీలో వనితలు మాత్రమే పాల్గొనాలి.
- ☐ సమాధానం క్లుప్తంగా రెండు రావు సైజు పేజీలకు మించకుండా వుండాలి.
- ☐ దాంతోపాటే ఈ పేజీలో వున్న కూపను కూడా జత చెయ్యాలి.
- ☐ పచ్చిన లేఖలలో ఉత్తమమైన లేఖగా భావింపబడిన దానికి, "999 కుట్టు యంత్రం" ఉచితంగా ఇవ్వబడుతుంది.
- ☐ జయగజలక్ష్మి మెషిన్ రీసెంచేత ఏర్పాటు చేయబడిన న్యాయ నిర్ణేతల నిర్ణయమే - నిర్ణయం! ఈ నిర్ణయానికి కట్టుబడిన వారే, ఈ పోటీలో పాల్గొనాలి.
- ☐ మీరు పంపే సమాధానం 15 డిసెంబర్ 1976 తేదీలోగా, కింది చిరునామాకు చేరేలా పంపాలి.
- ☐ ఫలితాలు 15 జనవరి 1977 'వనిత' లో ప్రచురింపబడతాయి.

[చిరునామా అంగ్లంలోనే వ్రాయాలి]

పేరు - కుమారి / శ్రీమతి

చిరునామా

పంపిణీదారులు
జయగజలక్ష్మి మెషిన్ లీస్
2/156, (ఫై మేడమిద) — బ్రాహ్మ్య, మద్రాసు - 600001.

వనిత

స్త్రీ జన పక్ష పత్రిక

సంపుటి: 2 సంచిక: 11

డిసెంబర్ ఒకటి: 1976

విడి ప్రతి: ఒక రూపాయి

సం||ర చందా: ఇరవైనాలుగు రూపాయిలు

శీలంక: 0. 97 సెంట్స్

చురేసియా: 65 సెంట్స్

చిరునామా:

చందమామ బిల్డింగ్స్

మద్రాసు-600 026

వచ్చే సంచికలో

ముఖ చిత్రం:

వనిత పాఠకులకు తన రచనల ద్వారా

పరిచితురాలైన

చాయా ఆర్య

మధ్య పేజీలలో వర్ణచిత్రాలు:

వివిధ కర్ణాలంకారాలు

వంటలు:

క్రిస్మస్ వంటలు

గోష్ఠి:

పార్లమెంటు సభ్యురాలు

జయలక్ష్మితో

ప్రత్యేక వ్యాసం:

పువ్వులు చెయ్యడం

(వర్ణచిత్రాలతో)

అతి మధ్య “వనిత” “వంటల” శీర్షిక క్రింద వేసిన “హాసీసకిల్” ఆనియన్ బోస్ట్ నాకు ఎంతో నచ్చినవి. బ్రెడ్ అంటే ఇష్టపడని మా శ్రీవారు “హాసీసకిల్, ఆనియన్ బోస్ట్” రుచిగా ఉందంటూ నేవించారు.

—కె.కె.లి ఆకాలత క్రిష్ణారావు, సికింద్రాబాదు

‘విమలారామం’ గారి “కథ మారింది!” కథ చాలా సింపిల్ గా, న్యాయరత్ గా వుంది. ముఖ్యంగా ముగింపు చాలా ఆకర్షణీయంగా వుంది. ‘సత్యం’ పాత్ర చాలా చక్కగా చిత్రీకరించారు రచయిత్రి గారు. అప్పుడప్పుడు యిలాంటి కథలు ప్రచురించి మమ్మానందింపజేయగలరు.

—కె. నరస్యతి, నార్తు రాజుపాళెం

‘వనిత’లో ఆసలు ‘మాటలకొలుపు’ ఎందు కోసం. ఎవరికోసం వేస్తున్నట్టు? మా బుర్రలు పాడయిపోతున్నాయేగాని. విజ్ఞానం అభివృద్ధి కావడం లేదు.

—సుజాతారావు, వికారాబాదు

చాయా ఆర్య. లలితకుమారి. డాక్టర్ సత్యభామా రెడ్డిగార్ల సమాధానాలు (పాఠకులకు) రాను రాను అంతర్ధానమయిపోతున్నాయి. ఆ శీర్షికలు మీరు నిలిపివేసినట్టా? లేక వుంచుతున్నారా? ఉంచి నట్టయితే, ప్రతి సంచికలో కాకపోయినా, సంచిక విడిచి సంచికలోనయినా ప్రచురించండి.

—కూరి విమల, ఎమ్మిగనూరు

‘వనిత’లో మాకు నచ్చని శీర్షికలు కొన్ని వున్నాయి. అవి తక్కినవారికి కూడా నచ్చవనే అనుకుంటున్నాము. అవి తొలగించి వేస్తే బాగుంటుంది. శిరోజాలంకరణం, ఏవేవో వస్తువులు చెయ్యడం, సుశీలా జయకరన్ సంభాషణలు. బామ్మగారి పేజీ, గోష్ఠిలూ, ఇవన్నీ అనవసరమైన శీర్షికలుగా మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము. వీటిని తీసివేసి, వీటి స్థానంలో మంచి కథలు, వ్యాసాలు, వైద్య విషయాలూ వ్రాస్తే బాగుంటుందని మా అభిప్రాయం. మా అభిప్రాయంతో తక్కిన పాఠకులు కూడా తప్పక ఏకీభవించగలరు.

—దినమణి ప్రభాకర్, జి. పార్వతమ్మ,

ఆర్. కామేశ్వరి, వికాఖపట్నం

ఈ సంచికలోని ‘సూదోసయిసిన్’ (41వ పేజీ) కథ రాసిన డాక్టర్ ఎ. విజయలక్ష్మి-కాకినాడలో ‘నర్సింగ్ హోమ్’ నడుపుతున్నారు. ఎమ్. బి. బి. యస్. వికాఖపట్నం మెడికల్ కాలేజీలోనూ, ఎమ్. ఎస్. పాట్నా మెడికల్ కాలేజీలోనూ చదివారు.

‘మీరు ప్రేమించలేరు’ అన్న ఆమె కథల సంపుటి ఈ మధ్యనే వెలువడింది. “వ్రాయడం కంటే, చదవడం ఎక్కువ యిష్టం. రచయితలు, రచయిత్రులు అనే తేడా లేకుండా, వాస్తవికతను ప్రతిబింబిస్తూ, పాఠకులకు కొంత ప్రయోజనాన్ని అందించే రచనలంటే మక్కువ” అంటారు ఆమె.

ఆమె తర్త శ్రీ మురళీకృష్ణ కాకినాడ గర్ల్స్ పాలిటెక్నిక్ లో ఫార్మసీ హెడ్ ఆఫ్ ది డిపార్ట్ మెంట్ గా పని చేస్తున్నారు. వారికి ఇద్దరు కుమార్తెలు-సుమీర, తుషార.

భారత ప్రభుత్వ శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీ 50 వ జన్మదినోత్సవ కేరళ
కళా సాగర్-వనిత సమితి
మదర్స్ డే
ధర్మపురాన్ 19-11-76

“దేశ పురోగతి కోసం వనితలు ఏం చెయ్యగలరు? తల్లులుగా తమ పిల్లలను సక్రమంగా తీర్చిదిద్దడం ద్వారా-త్రీలు గొప్ప నేవ చెయ్యగలరు. ప్రతి తల్లి తన పిల్లల చదువు సంధ్యల గురించి శ్రద్ధ వహిస్తే అంతకన్నా కావలసిన దేముంటుంది? పిల్లలకు తల్లిని మించిన గురువెవరూ ఉండజోరు. అందుకే తల్లులకు - ఏ దేశంలోనైనా సరే ప్రాముఖ్యం ఉన్నది. అలా చూసినప్పుడు ‘కళా సాగర్’ సంస్థ ‘వనిత’ పత్రిక కలిసి మన ప్రధాని శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీ జన్మదిన సందర్భంగా ఏర్పాటు చేసిన ఈ మదర్స్ డే ఎంతో ప్రాముఖ్యం గలది” అన్నారు మద్రాసు కలెక్టరు శ్రీమతి లలితా ది. పదార్కర్. నవంబరు 19 న మద్రాసు ధర్మపురాన్ లో స్థానిక తెలుగు సాంస్కృతిక

దగ్గర వనితలందరికీ కుంకుమ భరిణ, పువ్వులు, వనిత (నవంబర్ 15 వ తేదీ సంచిక) ప్రతి ఇవ్వబడ్డాయి.

‘మదర్స్ డే’ సందర్భంగా కళా సాగర్, వనిత సభ్యులు, పురుష సభ్యుల సన్నిహిత బంధువులైన వనితలూ వివిధ పోటీలలో పాల్గొన్నారు.

ఈ పోటీలలోని ఒక పోటీలో కళా సాగర్ పురుష సభ్యులు కూడా పాల్గొన్నారు. ప్రతివారికీ తమ తల్లిపట్ల ప్రేమాభిమానాలు భక్తి శ్రద్ధలూ ఉంటాయి. ఈ భావాలను వ్యక్తపరుస్తూ 50 మాటలలో తమ తల్లి అంటే తమ కెందుకు ఇష్టమో ‘స్లోగన్’ రూపంలో రాయడమే పోటీ! ఈ

మద్రాసు కలెక్టర్ శ్రీమతి పదార్కర్ ప్రసంగిస్తున్నారు...

కె. రామలక్ష్మి ఆరుద్ర ఉపవ్యసిస్తున్నారు...

సంస్థ ‘కళా సాగర్’, ‘వనిత’ పత్రిక పత్రిక కలిసి నిర్వహించిన ‘మదర్స్ డే’ ఉత్సవంలో ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్నారు-ఆమె.

‘మదర్స్ డే’ సభాప్రవేశం సాయంకాలం ఆరు గంటలకు ప్రారంభమైనది. ప్రవేశద్వారం

‘ప్రవేశద్వారం’ దగ్గర....

పోటీలో ఉత్తమమైన స్లోగన్ రాసి-‘మదర్స్ డే’ సభావేదిక మీద తమ తల్లిని పట్టుచీరెతో సత్కరించే అవకాశం శ్రీ డబ్ల్యూ. మైథిలీ మోహన్ కు లభించింది.

టి. వి. కె. శాస్త్రి స్వాగతం చెబుతున్నారు....

కె. మోహన మాజిక్ ప్రదర్శన....

ముగ్గుల పాటిలో....

వాసన చూసి దినుసుల పేర్లు చెప్పడం.

వక్రత్వ పాటి....

వస్తు ప్రదర్శన....

ఆయన రాసినది :

"పాలలోని కమ్మదనం, వెన్నెలలోని చల్లదనం, పువ్వులలోని పవిత్రత కలిపి తనకు మారుగా తల్లిని చేశాడు దేవుడు. పదిమాసాలు కడుపులో దాచుకొని, పదివదులు నిండుగా, మనిషిగా బ్రతకమని

తల్లి మోద ఉత్తమ వాక్యాలు రాసి,
'మాతృ సత్కారం' చేస్తున్న
మోహన్ దంపతులు

దీవించి, కంటికి రెప్పగా కాపాడి, అపురూపంగా గుండెల్లో దాచుకొనే అనురాగమయి అమ్మ. కరగిపోతూ జ్యోతిని ఇచ్చే దీపాలవెల్లి. తరగిపోతూ జ్యోత్స్నను పంచే అందాల జాబిల్లి. చీకటి వెలుగుల జీవితాన ప్రేమాభిమానాలు కలబోసిన పాలవెల్లి మా అమ్మ. అందుకే తల్లింటే నాకు ప్రాణం."

ఉత్తమమైన మరో స్లోగన్ రాసి 'ఊర్వశి' చీరెను ప్రత్యేక బహుమతిగా పొందిన వారు—
డి. లక్ష్మి.

మ్యూజికల్ ఛైర్స్ పందెంలో...

సభాప్రాంగణం సమీపంలో 'వస్తువుల ప్రదర్శన' ఏర్పాటయింది. చాలా మంది వనితలు విరామ సమయాన్ని సద్వినియోగపరచుకోవాలనీ, కొందరు కుటుంబ పోషణకనీ ఏవేవో వస్తువులను తయారు చేస్తూ ఉంటారు. అలా రకరకాల బొమ్మలు, పూసలతో తయారు చేసిన వస్తువులు, ఎంబ్రాయిడరీ వర్కు, గుడ్డల మీద అల్లికలు—ఇలా ఎన్నెన్నో ఈ ప్రదర్శనలో పాల్గొన్నాయి. ఉత్తమమైనవిగా ఎన్నుకోబడిన ఐదు వేర్వేరు వస్తువులను రూపొందించిన వనితలకు బహుమతులు లభించాయి. అలా బహుమతులు గెలిచిన వనితలు: వి. సులోచన, ఎం. ఎ. మహాలక్ష్మి, ఎన్. సత్యవతి, సుమతి.

మరొకటి — ముగ్గుల పోటీ. ముగ్గులు వేసే కళలో ప్రవేశం ఉన్న వనితలు ఇందులో పాల్గొన్నారు. రంగుల ముగ్గు వేసి రాజ్యలక్ష్మి, మామూలు ముగ్గు పిండితో ముగ్గు వేసి పి.

ప్రేక్షకుల్లో ఒక భాగం....

సరస్వతీబాయి - ఏర్ ఇండియా వారి సూట్ కేసులను బహుమతులుగా పొందారు.

లెక్కల పోటీలో ఆర్. సీతారామలక్ష్మి, రింగ్ విసరడంలో బి. సుభాషిణి, మ్యూజికల్ ఛైర్స్లో ఆర్. రాజ్యలక్ష్మి, వస్తువులను వాసన చూసి గుర్తించే పోటీలో సుప్రియ, పువ్వులను త్వరగా గుచ్చి, అందమైన మాలగా చేసే పోటీలో పి. కౌసల్య గెలుపొందారు.

ఈ పోటీలు ముగిశాక సభా కార్యక్రమం ప్రారంభమైంది. కళాసాగర్ ఉపాధ్యక్షులు శ్రీ టి. వి. కె. శాస్త్రి స్వాగతం చెప్పి, అతిథులను సభకు పరిచయం చేశారు. కుమారి శారద ప్రార్థనతో సభ ప్రారంభమైంది.

మద్రాసు కలెక్టరు శ్రీమతి లలితా డి. పదార్కర్ ఉపన్యసించిన తర్వాత, ప్రముఖ రచయిత్రి శ్రీమతి కె. రామలక్ష్మి "తరతరాలుగా సమాజంలో స్త్రీ పాత్ర గురించి గృహిణులైన చాలామంది స్త్రీలు తాము చదువుకున్నందుకు చింతిస్తున్నట్లు కనిపిస్తున్నదన్నారు. ఈ పరిస్థితి మార్పు చెందితేనేగాని, సామాజికంగా స్త్రీలకు విలువ ఉండదన్నారు ఆమె. క్వీన్ మేరీస్ కళాశాల తెలుగు శాఖ ప్రొఫెసరు కుమారి జి. లలిత ప్రసంగిస్తూ ప్రధాని ఇండిరా గాంధీని ఆదర్శంగా తీసుకుని వనితలు ముందంజ వెయ్యాలన్నారు. చెల్లమ్మార్ కారేజీ ఫర్ విమెన్ తెలుగు అధ్యాపకురాలు డా॥ ఉషారాణి, ఎన్. ఐ. ఇ. టి. కారేజీ తెలుగు అధ్యాపకురాలు కుమారి విద్యా లతా రెడ్డి-మానవ జీవితంలో తల్లి స్థానం గురించి ఉపన్యసించారు.

ఆ తర్వాత స్లోగన్ పోటీలో గెలుపొందిన మైథిలీ మోహన్ దంపతులు—వాణీ సిర్క్స్ వారి పట్టుచీరెతో 'తల్లి పూజ' చేశారు.

ఆనంతరం లలిత సంగీతంలో పోటీ జరిగింది. ఆ పోటీలలో సి. రాధ ప్రథమ బహుమతి (ప్రెస్టిజ్ కుక్కర్)నీ, జె. గీతాదేవి ద్వితీయ బహుమతిని (రైస్ కుక్కర్) పొందారు.

లలిత సంగీతం పోటీ ముగిశాక 'వరకట్న నిర్మూలనకు వరుని తల్లిగా మీరేం చేస్తారు?' అన్న అంశం మీద వక్రృత్వంలో పోటీ జరిగింది. ఆ పోటీలో ఆర్. రాజ్యలక్ష్మి మొదటి బహుమతి (999 కుట్టుమెషిను)నీ, కస్తూరీరావు రెండవ బహుమతి (అటోమాటిక్ ఐరన్)ని గెలిచారు.

ఈ పోటీలు కాగానే కళాదర్శకురాలు శ్రీమతి కె. మోహన 'మాజిక్' చేసి, సభికులను ఆనందపరిచారు.

ఆ తర్వాత — పోటీలలో గెలుపొందిన వారికి ప్రముఖ నటి శ్రీమతి జమున బహుమతులు అందజేశారు. సభకు 59వ వనితగా (ప్రధాని 59వ జన్మదినోత్సవం కాబట్టి) వచ్చి 'అదృష్ట వనిత'గా ఎన్నికయిన పి. సరస్వతీబాయికి వెండి కుంకుమ (ఉమ్మిడియార్స్) భరిణె లభించింది.

మరొక ఐదుగురు అదృష్ట వనితలు: సభా ద్వారం దగ్గర ఇచ్చిన వనిత ప్రతులమీది నెంబర్ల రాశినుంచి ప్రముఖ నటి కుమారి జయసుధ ఐదు నెంబర్లను తీశారు. ఆ నెంబర్లుగల ప్రతులున్న వారికి ఐదు బహుమతులు (ఏర్ ఇండియా బ్యాగులు) లభించాయి. ఆ బహుమతులు పొందిన

కృతజ్ఞతా సూచక బహుమతి అందుకుంటున్న మోహన

వస్తు ప్రదర్శనలో గెల్చిన బహుమతి
అందుకుంటున్న యస్. సత్యవతి...

వారు : సి హెచ్. రామరత్నం, సి. వరలక్ష్మి,
జె. భానుమతి, యస్. సత్యవతి, డబ్ల్యు. జయ
మోహన్.

వక్తృత్వ పోటీలో మొదటి బహుమతి
పొందిన ఆర్. రాజ్యలక్ష్మి

59వ 'వనిత' ప్రతినిధి సాంది, వెండి కుంకుమ
భరిణ అందుకుంటున్న పి. నరసవతి

కృతజ్ఞతాసూచకంగా కళాదేవి ప్రతిమ ఇచ్చి
సత్కరించారు.

బహుమతి ప్రదానం పూర్తికాగానే 'కళాసాగర్'
సంయుక్త కార్యదర్శి శ్రీ ఎ. బి. సాయిప్రసాద్
వందన సమర్పణ చేస్తూ బహుమతి వస్తువులు

బహుమతి ప్రదానం ముందు, పోటీలకు న్యాయ
నిర్దేశలుగా పనిచేసిన ప్రముఖ రచయిత్రి శ్రీమతి
మాలతీ చందూర్ (వక్తృత్వం పోటీ), నేపథ్య
గాయకురాలు, సంగీత దర్శకురాలు అయిన
శ్రీమతి బి. వసంత (లలిత సంగీతం పోటీ)
ప్రముఖ నటి రాధాకుమారి (ముగ్గుల పోటీ)
శ్రీమతి సులక్షణరాజగోపాలన్ (వస్తు ప్రదర్శన
పోటీ)లను, నిర్వాహకులు గౌరవించారు ;
మాజిక్ షో జరిపిన శ్రీమతి కె. మోహనకు

'అదృష్ట వనిత'ల నెంబర్లు తీస్తున్న జయసుధ

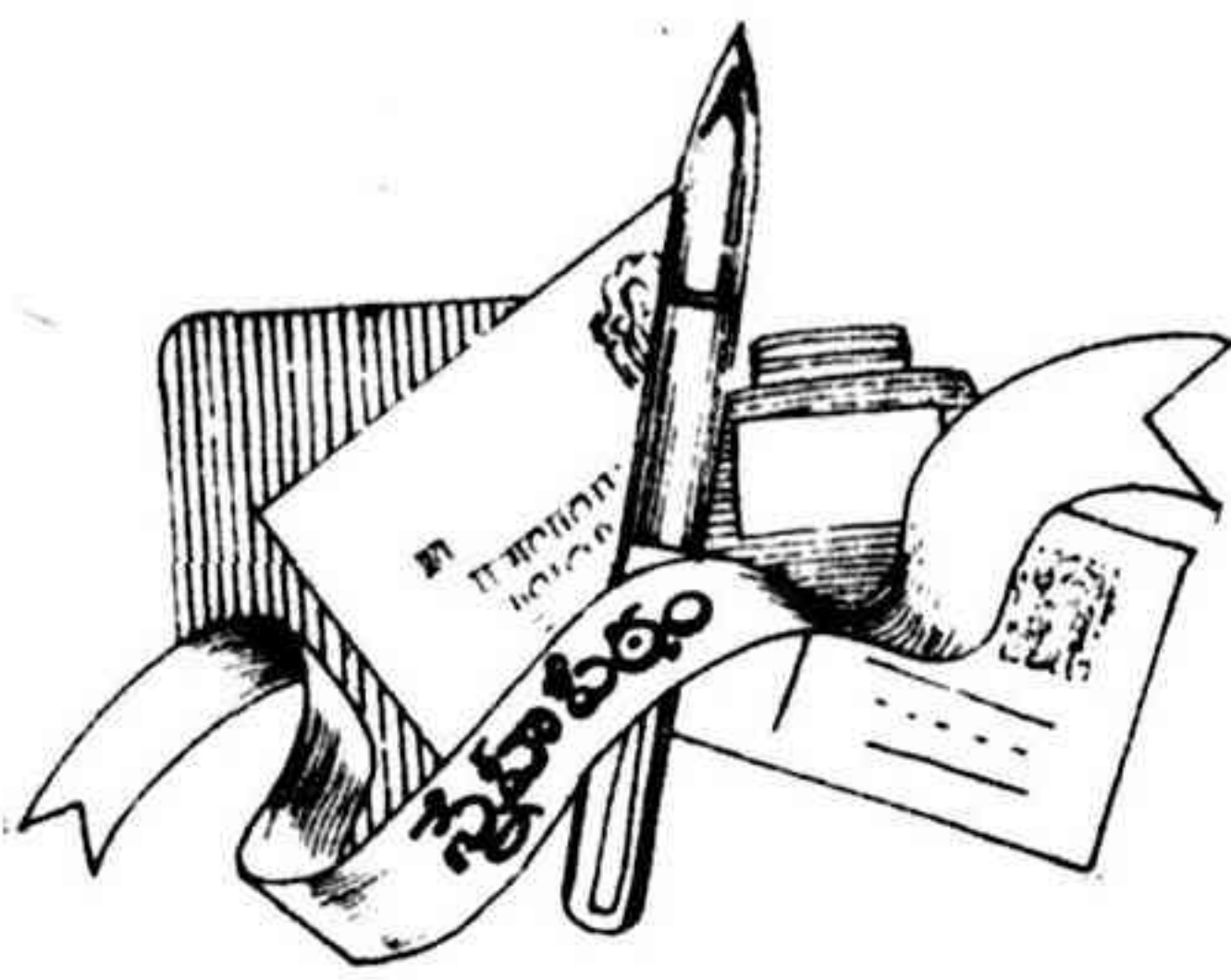
ఉచితంగా అందజేసిన వాణినిర్క్కు, 'ఉర్వశి',
ఉమ్మడి బంగారునెట్టి ట్రస్ట్, జయగజలక్ష్మి మెషిన్
నరీన్, మహాబందూలా ట్రేడ్ సప్లైస్, టి. టి.
కృష్ణమాచారి కంపెనీ, ఏర్ ఇండియా, వీవీ
ఏజన్సీస్ వారికి కృతజ్ఞతలు తెలియజేశారు.

శ్రీమతులు జమున, బి. వసంత జాతీయ
గీతం గానం చేయగా సభ ముగిసింది.

—విలేజరి

బహుమతి గ్రహీతలతో కె. మోహన, మాలతీచందూర్, సులక్షణ రాజగోపాలన్, రాధాకుమారి, జమున, జయసుధ, బి. వసంత, కె. రామలక్ష్మి మొదలైనవారు.

శ్రీమతి కె. భారతీదేవి

వైస్ ఆఫ్ దా: కె. వి. సుబ్బారావు, ఎం.బి., బి.ఎస్;
మెడికల్ ఆఫీసర్,
నాయుడుపేట, నెల్లూరు జిల్లా

వయసు 26 సం.లు. గృహిణి. బి. ఎస్ సి చదువు తూ మానేశారు. నాట్యంలోనూ, సంగీతంలోనూ ప్రవేశం ఉంది. పుస్తకపఠనం, పాత్రిక్ పెయింటింగ్, ఎంట్రాబైడరీ హాబీలు. సంగీతం, నృత్యం నేర్చుకుంటారు.

కుమారి కె. రమాశ్రీ

కేరాఫ్ శ్రీమతి కె. శ్యామలాదేవి
రైల్వే కాలనీ, నరసరావుపేట 522 601
గుంటూరు జిల్లా

16 సం.లు వయసు. విద్యార్థిని. ఇంటర్ మీడియట్ రెండవ సంవత్సరం చదువుతున్నారు. చిత్రాలు గియ్యడం, ఎంట్రాబైడరీ చెయ్యడం సరదాలు. సంగీతం నేర్చుకుంటున్నారు. 'స్నేహం చాలా విలువైనది' అంటారు.

కుమారి వి. టి. మహేంద్రని

8-1-109 శివాజీనగర్
సికింద్రాబాదు 500 003

వయసు 27 సం.లు. పదవ తరగతి దాకా చదివారు. బొమ్మలు చెయ్యడమన్నా. ఎంట్రాబైడరీ చెయ్యడమన్నా. వైర్ ల్యాగులు అల్లడమన్నా ఆసక్తి చూపుతారు. తోట పని. కొత్తరకం వంటలు చెయ్యడం సరదాలు.

కుమారి పి. ఉషారాణి

డాటర్ ఆఫ్ పి. కామేశ్వరరావు
దంగేరు (ఎస్. పి. ఓ) 533 263
తూర్పుగోదావరి జిల్లా

17 సం.లు వయసు. ఇంటర్ చదువుతున్నారు. సంగీతం వచ్చు. పెయింటింగ్ చేస్తారు. పుస్తకాలు చదవడం అంటే ఇష్టం. 'అన్ని ప్రాయాల వారితోనూ స్నేహం చెయ్యాలని ఉంది' అంటారు.

వింజమూరి
లక్ష్మి

ప్రతి రోజూ రేడియోలో విజయవాడ ఆకాశవాణి కేంద్రం త్రిప్పితే ఏదో ఒక సమయంలో కుమారి వింజమూరి లక్ష్మి శ్రావ్యమైన గానం వినిపించక తప్పదు. శాస్త్రీయ, లలిత సంగీతం పాటలలో మేటి కళాకారిణి అయిన కుమారి లక్ష్మి-మహిళల 'వనితావాణి' కార్యక్రమాలు, పిల్లల 'బొమ్మరిల్లు' కార్యక్రమాల విర్వాహకురాలిగా కూడా శ్రోతలకు చిరవరిచితురాలు.

శ్రీ వింజమూరి హనుమంతరావు, తిరువతమ్మ దంపతులకు విజయనగరంలో జన్మించిన కుమారి లక్ష్మి చిన్నప్పటి నుండి సంగీతంలో అభిరుచి చూపి తండ్రి వద్ద సంగీతం నేర్చుకున్నారు. తర్వాత నారాయణ అయ్యర్ గారి శిష్యురీకంలో సంగీత విద్వాంసురాలు అయ్యారు. మద్రాసు లో ఎస్. నరసింహులుగారి దగ్గర సంగీతంలో ఉన్నత స్థాయి శిక్షణ పొంది తొలి కచేరీ మద్రాసు నగరంలో రసజ్ఞుల సమక్షంలో చేసి వారి ప్రశంసలు పొందారు. ఆమె మద్రాసు క్వీన్ మేరీస్ కాలేజీలో బి. ఎ, రేడి వెలింగ్ థన్ కాలేజీలో బి. ఇ డి, ఉత్కళ విశ్వవిద్యాలయంలో ఎం. ఏ (లిట్) పాసయినారు. చిన్నప్పటి నుంచి సంగీత పోటీలలో పాల్గొని అనేక బహుమతులు గెల్చుకున్న కుమారి లక్ష్మి ఆ రోజుల్లో మద్రాసు నుంచి రేడియో అన్నయ్య రేడియో అక్కయ్య ప్రసారం చేసే బాలల కార్యక్రమంలో పాల్గొని పాటలు పాడేవారు.

ఆమె ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోనూ, రాష్ట్రేతర ప్రాంతాలలో దాదాపు 1000 కచేరీలు చేశారు. గాయనిగానే కాకుండా రచయిత్రిగా స్వరకర్తగా కూడా లక్ష్మి ఆరితేరారు.

'సంధ్యారాగం', 'రాగరంజిత', 'తారావధం', 'కళ్యాణ ఘడియ' మొదలైన నవలలు, వసిడి మనసుల పాల పాటలు, 'గగన మాధురి' వంటి పిల్లల పుస్తకాలు, అనేక సంగీత రూపకాలు, వ్యాసాలు, ప్రసంగాలు, రేడియో నాటికలు, గేయాలు ఆమె రచించారు.

ప్రస్తుతం ఆమె విజయవాడ ఆకాశవాణి కేంద్రంలో గాత్ర సంగీతం స్టాఫ్ అధిష్టుగా ఉన్నారు. కామ అభివృద్ధిలోకి రావడానికి రేడియో ఎంతో దోహదం చేసిందని ఆమె ఆకాశవాణి కృతజ్ఞతలు చెప్పుకుంటారు.

కుమారి లక్ష్మికి గుంటూరు వనితా వికాస్ వారు 'గాన కోకిల', ఖమ్మం సంగీత సభ వారు 'సుమధుర గాయని' బిరుదులు ఇచ్చారు; భువనేశ్వర్ క్లాగరాజు కళా సమితి వారు ఆమెకు ఘన సన్మానం చేసి గౌరవించారు.

బడేగులాం అలీఖాన్, పాపవాళం శివన్ మొదలైన విద్వాంసులందరూ కుమారి లక్ష్మికి యిష్టం. 'సంగీత సాగరంలో సాదించాల్సిందీ, సాధన చేయాల్సిందీ ఇంకా చాలా ఉంది' అంటారు కుమారి లక్ష్మి.

—రత్నమాల

భారతదేశంలో కనిపించే తక్కిన శాస్త్రీయ నాట్యాలలా ఒడిస్సీనాట్యం కూడా దేవాలయాల ప్రాంగణాలలో పెంపొందినదే. దేవాలయాలలోని దేవతామూర్తులను నాట్యాల ద్వారా నేవించే విధానం ఒరిస్సాలో ఎంతోకాలం నుంచీ పరిపాటిగా వస్తున్నది. ఇలా నాట్యనేవ చెయ్యడానికి ప్రతి గుడిలోనూ ప్రత్యేకంగా కొందరు స్త్రీలు ఉండేవారు.

ఇవాళి ఒడిస్సీనాట్య విధానం - పూరీలోని జగన్నాథాలయానికి చెందిన స్త్రీల [వీరిని 'మహారీ'లు - అంటే దేవదాసీలు - అనేవారు] ద్వారా రూపొందిందని అంటారు. ప్రతిరోజూ రెండు పర్యాయాలు దేవుడిముందు - జయదేవుడు రాసిన 'గీతగోవిందం'లోని అష్టపదులు పాడుతూ అందుకుతగ్గట్టు నాట్యం చేసే ఆలవాటు కూడా ఉంది. దాదాపు ఎనిమిదివందల సంవత్సరాల నుంచీ ఈ ఆలవాటు ఉందని ఒడిస్సీ చరిత్రకారులు అంటారు. క్రీ. శ 16 వ శతాబ్దం ప్రాంతాలలో - ఒరిస్సాలో 'ఒరిస్సా వైష్ణవం' ప్రభావం ఎక్కువగా ఉన్న రోజులలో, అద్భుతాలు

ఎంతో కృషి చేశారు. కాళీచరణ్ పట్నాయక్, దీరేంద్రనాథపట్నాయక్ వంటి పరిశోధకులు, కటక్లోని కళావికాస కేంద్రంవారు, భువనేశ్వర్ లోని ఉత్కల్ సంగీత మహావిద్యాలయవారు - ఒడిస్సీ ప్రాచీన సంప్రదాయాన్ని సుస్థిరం చేయడానికి ప్రయత్నించారు.

'భారతదేశ శాస్త్రీయ నాట్యాలలో ఒడిస్సీ కూడా ఒకటి' అంటారు నాట్య విమర్శకులు. ఒడిస్సీలో అంగిక అభినయానికి సంబంధించిన నృత్య భాగమూ, భావప్రకటనకు సంబంధించిన నృత్య భావమూ ఉన్నాయి. 12వ శతాబ్దికి చెందిన మహేశ్వరమహాపాత్ర రాసిన అభినయ చంద్రిక, 18 వ శతాబ్దివాడైన జాదూనాథ్ రాజ్ సింగ్ రాసిన సంగీతాభినయదర్పణం - ఒడిస్సీనాట్య విధానాన్ని వివరించే గ్రంథాలు. ఒడిస్సీనాట్యంలో భరతుడి నాట్య శాస్త్రంలోనూ, నందికేశ్వరుడి అభినయ దర్పణంలోనూ పేర్కొన్న విధానాలు కూడా కనిపిస్తాయి. అంతే కాకుండా ఒడిస్సీకి ప్రత్యేక లక్షణాలు కూడా ఎన్నో ఉన్నాయి.

యించడం నాద్యేయం కాదు. కేవలం పేరుకోసం కాక, నాట్యానికి నాద్యారా నేవ జరిగేలా చూడడం నాద్యేయం" అంటారు సోనల్ మాన్ సింగ్.

అమధ్య ఒకసారి ఆమె ప్రమాదానికి గురై మరి నాట్యం చెయ్యడానికి వీలు కాని పరిస్థితి వచ్చింది. అయితే తాను ఎలాగైనా మళ్ళీ నాట్యం చెయ్యాలన్న ఆసక్తితో సోనల్ మాన్ సింగ్ కృషిచేశారు. ఆమె కృషి ఫలించింది. ఆమె మళ్ళీ మామూలుగా నాట్యం చేస్తున్నారు.

మొదట ఆమె మణిపురి నాట్యం నేర్చుకోసాగారు; అందులో ప్రావీణ్యం సంపాదించుకున్నప్పుడు ఆమె దృష్టి భరత నాట్యం వైపు మళ్ళింది. భరత నాట్యం పట్ల ఆమె ఎంతో ఆసక్తి చూపించారు. ప్రసిద్ధ నాట్య శాస్త్రవేత్త అయిన డా॥ టి. ఎన్. రామచంద్రన్ వద్ద భరత నాట్యానికి సంబంధించిన సిద్ధాంతాలను కూలంకషంగా తెలుసుకున్నారు. ఆ తర్వాత ఆమె మైసూరులోని ఆచార్య యు. ఎన్. కృష్ణారావు దగ్గర బెంగళూరులోని చంద్రభాగాదేవి దగ్గర

ఒడిస్సీ నాట్యతారలు సోనల్ మాన్ సింగ్, సంజక్తా పాణిగ్రాహి

కూడా అమ్మాయిల వేషాలు వేసుకుని ఒడిస్సీ నాట్యం చెయ్యడం ఆరంభమైంది. అటువంటి అద్భుతాలను గోతిపువా అనీ అఖాడ పిలా (నాట్యం చేసే అద్భుతం) అనీ అనేవారు.

కాలక్రమాన ఒడిస్సీనాట్యం పరిపాలకులను ఆకర్షించింది. అలా ఒడిస్సీనాట్యం కొంత కాలం ఆదరణ పొందింది. రాజాశ్రయం పోయాక ఒడిస్సీనాట్యం క్షీణదశకు వచ్చింది. మహారీలు కూడా దేశంలోని తక్కిన ప్రాంతాలలోని దేవదాసీలలా ఇబ్బందులకు గురికావడంతో ఒడిస్సీ నాట్య సంప్రదాయాన్ని నిలబెట్టేందుకు గోతిపువాలు ప్రయత్నించారు. కళాభిమానం గల జమీందారులూ, ధనవంతులూ, గోతిపువాల బృందాలను అభిమానంగా చూస్తూ ఒడిస్సీని పోషించారు. జమీందారీలు పోయాక ఆ కళాకారులకు ఆదరణ తరిగింది.

భారతదేశం స్వాతంత్ర్యం పొందాక ఒడిస్సీని పునరుద్ధరించే ప్రయత్నాలు జరిగాయి. ఈ పునరుద్ధరణ జరగడానికి పంకజ్ చరణ్ దాస్, కేళుచరణ్ మహాపాత్ర, దేవప్రసాద్ దాస్, మాయాధరరౌత్ వంటి ఒడిస్సీనాట్య ప్రవీణులు

ఒడిస్సీనాట్యం చెయ్యడానికి జయదేవుడి అష్ట పదులతోపాటు మధ్యయుగానికి చెందిన వనమాలీదాస్, ఉపేంద్రభంజా, బలదేవ్ రథ్ వంటి కవుల రచనలు కూడా ఉపయోగిస్తుంటారు. ఇటీవల తులసీదాస్, సూరదాస్ గేయాలను కూడా ఒడిస్సీనాట్య విధానాలలో అభినయిస్తున్నారు.

ఇండ్రాణీ రెహమాన్, సంజక్తా పాణిగ్రాహి, సోనల్ మాన్ సింగ్, రీటాదేవి మొదలైనవారు ఒడిస్సీనాట్య కళాకారిణులుగా ప్రసిద్ధి గడించిన వనితలలో కొందరు.

ఈ సంచిక 'ముఖచిత్ర వనిత' సోనల్ మాన్ సింగ్-ఒడిస్సీ నాట్యంలోనే కాక భరతనాట్యం, కూచిపూడి, మణిపురి నాట్య విధానాలలో కూడా ఆరితేరిన వనిత.

1944లో బొంబాయిలో పుట్టిన సోనల్ మాన్ సింగ్ చిన్నతనం నుంచే శాస్త్రీయ నాట్యం నేర్చుకున్నారు. ఒకపక్క నాట్యం నేర్చుకుంటూ మరో పక్క బి. ఏ. దాకా చదువుకున్నారు. సంస్కృతంలో కోవిద, విశారద పరీక్షలలోకూడా ఉత్తీర్ణత పొందారు.

"నాట్యం ద్వారా పేరు ప్రతిష్ఠలు సంపా

నాట్య శిక్షణ పొందారు. ఆమె గౌరీ అమ్మాళ్ అన్న నాట్యనిపుణురాలి వద్ద కూడా నాట్యం అభ్యసించారు. "ఇవాళ నేను ఈ స్థాయికి రావడానికి గౌరీ అమ్మాళ్ కారణం" అంటారు సోనల్.

ఆమె ఆసక్తి భరత నాట్యంతోనే ఆగిపోలేదు. 1961 నాటికి 'భరత నాట్యతార'గా గుర్తింపు పొందిన సోనల్ ఆ తర్వాత 1965 నాటికి ఒడిస్సీ నాట్యంలోనూ, 1969 నాటికి కూచిపూడి నాట్యంలోనూ కూడా ఆరితేరి ఆ నాట్య ప్రదర్శనలు ఇచ్చే స్థాయికి చేరుకున్నారు. ఒరిస్సా ప్రాంతాలలో ప్రచారంలో ఉన్న 'చౌ' అన్న నృత్య విధానాన్ని నేర్చుకున్న తొలి వనిత ఆమె!

ఆమె 1955 నుంచీ ఎన్నెన్నో నాట్యాల ప్రదర్శనలు ఇస్తున్నారు. అయితే పది మంది దృష్టిని ఆకర్షించిన ఆమె నాట్య ప్రదర్శన 1961లో బెంగళూరులో జరిగింది.

"ప్రతి ప్రదర్శన, అంతకు ముందు జరిగిన ప్రదర్శనల కన్నా మెరుగ్గా ఉండేలా నేను కృషి చేస్తుంటాను" అంటారు ఆమె.

"భారతీయ శాస్త్రీయ నాట్యాలన్నీ అభ్యసించా

లన్నదే నా ఆశయం... భరత నాట్యంలో నాకెంత ప్రావీణ్యం ఉందో అంతటి ప్రావీణ్యాన్ని తక్కిన నాట్యాలలో కూడా చూపాలనుకుంటున్నాను...." అంటారు ఆమె.

సోనల్ మాన్సింగ్ తమ నాట్య కౌశల్యంతో ఇంటినే గాక రచ్చ కూడా గెలిచిన వారు. ఆమెను వివిధ దేశాల వారు తమ దేశాలకు వచ్చి నాట్యం చేయమని కోరుతూ ఉంటారు. 'ఆ ఆహ్వానాలన్నిటినీ ఒప్పుకుంటే ఆమె భారత దేశంలో ఏడాదికి ఆరు నెలల కన్నా ఎక్కువ కాలం ఉండడానికి వీలుండదు' అంటారు ఆమె సన్నిహితులు.

'ఒడిస్సీ నాట్యానికి వుంచి పేరు సంపాదించి పెట్టిన నాట్య తార'గా ఒడిస్సీ నాట్య ప్రయులు ఆమెను ప్రశంసిస్తూ ఉంటారు.

"నా నాట్యాభ్యాసం నేను ఐదేళ్ళ పిల్లగా ఉన్నప్పుడే ప్రారంభమైంది. నాట్యం పట్ల నా ఆసక్తిని గమనించిన మా అమ్మ నాకు నాట్యం

నేర్పుకునే వీలు కల్పించారు" అన్నారు ఒడిస్సీ నాట్య తారగా పేరు ప్రఖ్యాతులు గడించిన శ్రీమతి సంజుక్తా పాణిగ్రాహి.

'దేవాలయంలో అభినయంపబడుతూ వచ్చిన ఒడిస్సీ నాట్యాన్ని రంగస్థలం మీద అభినయించడానికి తగినట్టు మార్చి ఆ ప్రయత్నంలో విజయం సాధించిన కొందరిలో సంజుక్తా పాణిగ్రాహి కూడా ఒకరు' - అంటారు ఒడిస్సీ నాట్య ప్రయులు.

1948 ప్రాంతాల నుంచి ఆమె ఒడిస్సీ నాట్య ప్రదర్శనలు ఇస్తున్నారు. ఆ తర్వాత ఆమె నాట్య ప్రతిభను గుర్తించి ఒరిస్సా ప్రభుత్వం ఆమెకు భరత నాట్యం నేర్పుకోవడానికి ఉపకార వేతనం ఇచ్చింది. అలా ఆమె మద్రాసుకు వచ్చి అదయారు కళాక్షేత్రలో రుక్మిణీదేవి దగ్గర ఆరేళ్ళబాటు భరత నాట్యం నేర్చుకున్నారు; 'నాట్య ప్రవీణ'గా అర్హత సంపాదించారు.

సీనియర్ కేంబ్రిడ్జిదాకా చదువుకున్న సంజుక్తా 1960లో ప్రముఖ గాయకుడు రఘునాథ్ పాణి

నేర్పితే బాగుండుననుకున్నారు. అలా ఆమె నాకు కలెక్టర్లో ఉన్న ఒడిస్సీ నాట్యవేత్త అయిన గురు శ్రీ కేశుచరణ్ మహాపాత్ర దగ్గర నాట్యం

సంజుక్తా పాణిగ్రాహి

గ్రాహిని పెద్దాడారు. ఆయన ఇదివరలో కొన్ని తెలుగు చిత్రాలలో నేపథ్యగానం కూడా చేశాడు.

పెళ్ళి కావడానికి ముందు సంజుక్త నాట్య ప్రదర్శనలలో రఘునాథ్ పాడేవారు. సినిమాలలో నేపథ్యగానం చెయ్యడంలో సృజనాత్మకంగా ఏదీ చేసే వీలు లేదని ఆయన సినిమాల నుంచి వైదొలగారు. ఇప్పుడు ఆయన సంజుక్త నాట్య ప్రదర్శనలలో పాడుతూ, ఆమెతోబాటు సాంస్కృతిక యాత్రలలో పాల్గొంటూ ఉన్నారు.

ఒడిస్సీ నాట్యం గురించి విశేష పరిశోధన కూడా జరిపిన సంజుక్త-తులసీదాస్ రచనలనూ, సూరదాస్ రచనలనూ తీసుకుని, వాటిని ఒడిస్సీ నాట్యాల రూపంలో ఆవిష్కరించే ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు.

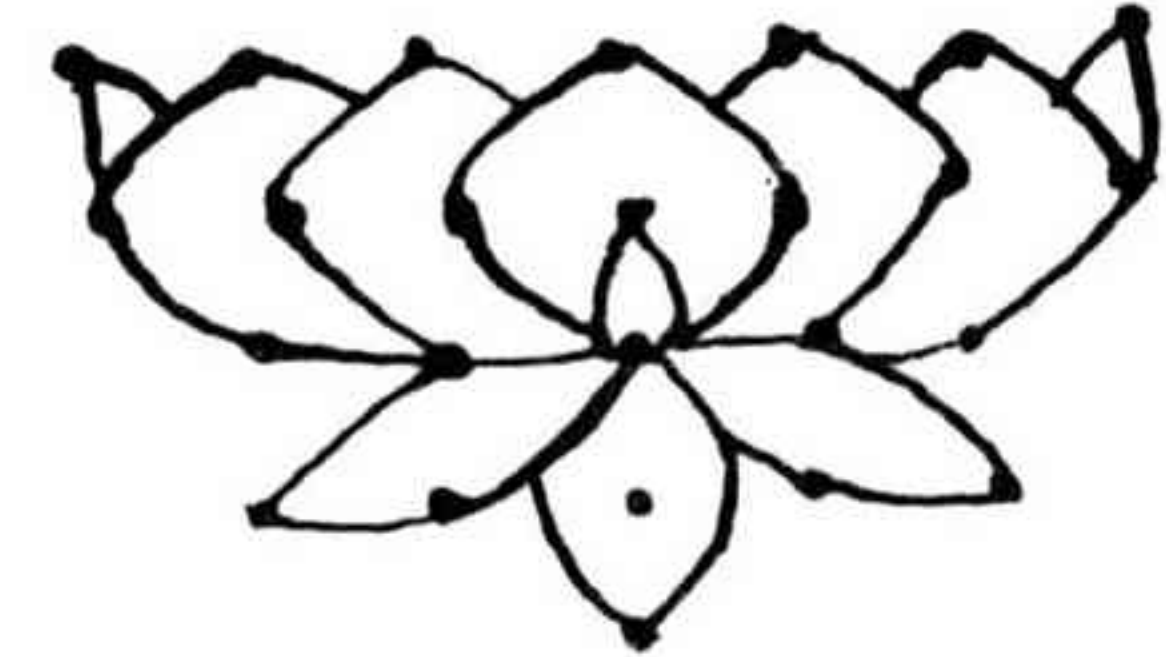
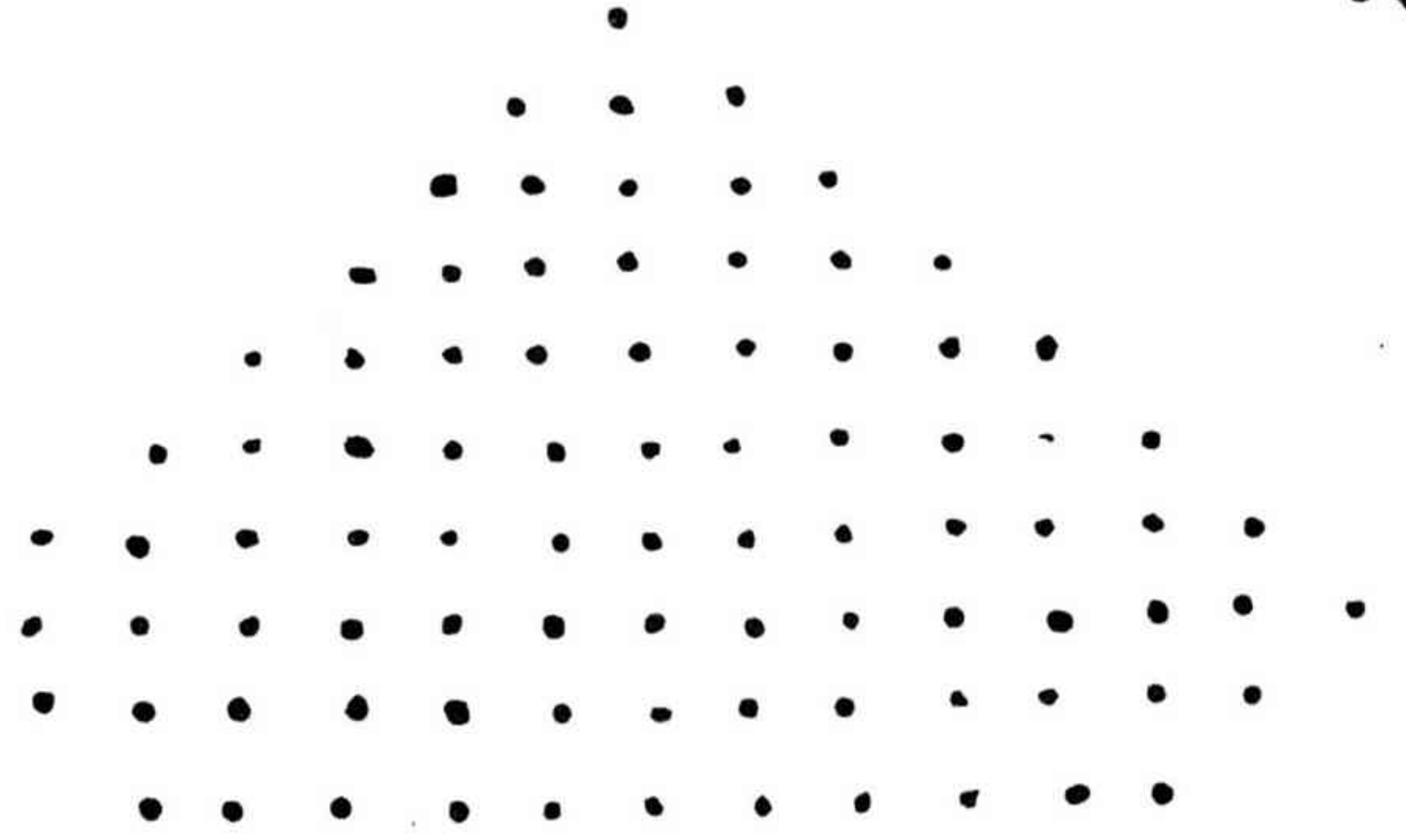
కొంతకాలం భువనేశ్వర్‌లోని ఉత్కల్ సంగీత మహా విద్యాలయంలో భరతనాట్యం లెక్చరర్‌గా పని చేసిన సంజుక్త భారతదేశంలోనే గాన విదేశాలలో కూడా నాట్య ప్రదర్శనలు ఇచ్చారు; ఇస్తున్నారు.

1969లో ఫిలిప్పైన్స్‌లోని మణిలాలో జరిగిన అంతర్జాతీయ సంగీత సమావేశంలో ఆమె మొదటి బహుమతి సంపాదించారు. జపాన్‌లో 'ఎక్స్‌పో 70' సందర్భంగా ఒక్క రోజునే ఆమె ఒడిస్సీ ప్రదర్శనలు మూడు జరిగాయి! 1974లో ఫ్రాన్స్‌లో జరిగిన అంతర్జాతీయ నాట్యోత్సవంలో ఆమె పాల్గొని ఐదురోజులు వరసగా నాట్యంచేశారు. ఆరవ రోజున (అదే ఆఖరి రోజు) రసికుల కోరికమీద ఆమె గీత గోవిందాన్ని నాట్య రూపంలో ప్రదర్శించారు! "ఆమె, తన కళా ప్రతిభతో ప్రపంచ శాంతి దృక్పథానికి, ఐక్యతకూ దారిచూపే భారతీయ సంస్కృతి ఆత్మను అలాగే ప్రతిబింబిస్తున్నది" అని జపాన్ టైమ్స్ పత్రిక పేర్కొన్నది.

తన నాట్యప్రతిభ ద్వారా సంజుక్త ఎన్నో బిరుదులూ, సత్కారాలూ అందుకున్నారు. భారత ప్రభుత్వం ఆమెకు 'పద్మశ్రీ' ఇచ్చి సత్కరించింది.

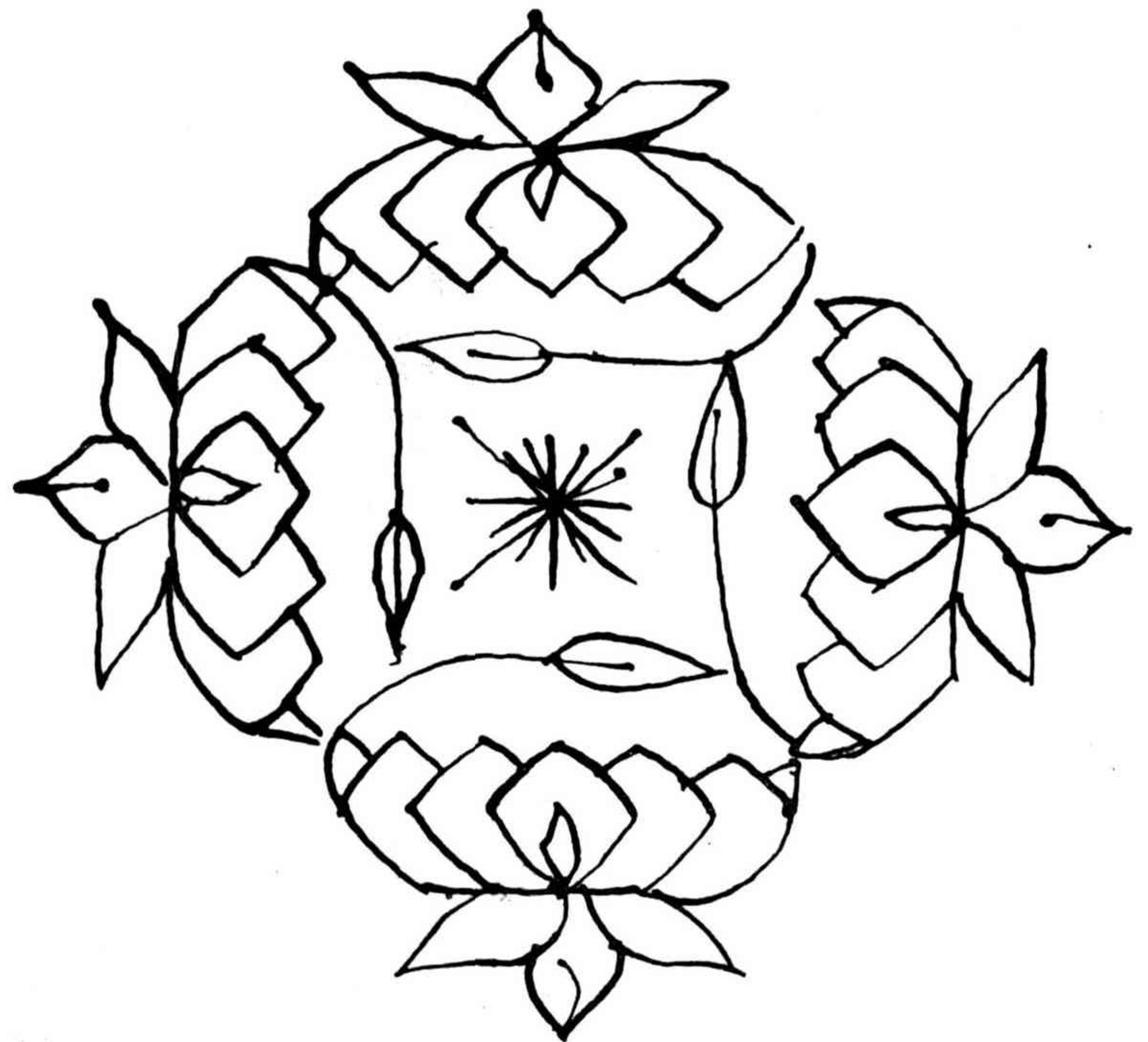
ఇద్దరు మగపిల్లల తల్లి ఆయన సంజుక్త— 'నాట్యోత్కళ' అన్న సంస్థ స్థాపించి ఒడిస్సీ నాట్యానికి నేప చేస్తున్నారు. ఎన్నో ప్రజాహిత కార్యక్రమాల సహాయార్థం నాట్య ప్రదర్శనలు ఇచ్చిన సంజుక్త పాణిగ్రాహి అలా 'కళ ద్వారా దేశసేవ చెయ్యడం నా ద్యేయం' అంటారు!

మరో పద్యాల ముద్రా

వెయ్యడానికి సులభంగా ఉండి, వేళాక చూడ చుక్కల చొప్పున తగ్గించి చుక్కలు పెట్టాలి. అలా దానికి అందంగా ఉండే ఒక ముగ్గును ఇక్కడ రెండువైపులా ఒక చుక్క వచ్చేదాకా పెట్టాలి. 'వివరిస్తున్నాము. ఈ ముగ్గులో సూర్య బింబం, కామర పూలు కనిపిస్తాయి.

మొదట ఒక వరుసలో 15 చుక్కలు (ఒక దాని చిత్రించేటట్లు వచ్చేలా పూర్తి చెయ్యాలి. కొకటి సమాన దూరంలో ఉండేలా) వేసుకోవాలి. పూర్తి చేసిన ముగ్గు మధ్య సూర్యుడూ చుట్టూ ఆ తర్వాత ఆ వరుసకు రెండువైపులా రెండేసి కామరపువ్వులు, మొగ్గులు అందంగా కనిపిస్తాయి.

శ్రీశ్రీ కవిత్రయం

క్రీస్తు పండగ వస్తున్నది. క్రీస్తు - ఏసుక్రీస్తు పుట్టినరోజు సందర్భంగా జరుపుకునే పండగ. రోకంలోని చీకట్లు తొలగించడానికి క్రీస్తు ప్రయత్నించాడు. క్రీస్తు సందర్భంగా 'క్రీస్తు చెట్టు'ను రూపొందించడమూ, దాన్ని కొవ్వొత్తులతో అలంకరించడమూ చేస్తూ ఉంటారు. క్రీస్తు సందర్భంగానే గాక ఎవరికైనా పుట్టిన రోజులు వచ్చినప్పుడు కూడా కొవ్వొత్తులు వెలిగించే ఆలవాటు ఉంది. అందమైన కొవ్వొత్తులతో ఇంటిని ఉన్నంతలో మరింత అందంగా తీర్చిదిద్దడం కూడా ఆ సాధ్యమైన పనేమీ కాదు.

అందమైన కొవ్వొత్తులను ఇంట్లోనే తయారు చెయ్యవచ్చు. ఇలా తయారుచేసిన కొవ్వొత్తులు చౌకగా ఉండడంతోబాటు ఎంతో సంతృప్తిని కూడా కలిగిస్తాయి.

ఇక్కడ అటువంటి కొవ్వొత్తులు చెయ్యడం ఎలాగో తెలుసుకుందాము.

ఇంట్లోనే కొవ్వొత్తులు చెయ్యడానికి $\frac{1}{2}$ కిలో పారఫిన్ మైనం, ఎరుపు, పచ్చరంగు పొడులు (ఇవి గుడ్డలకు చెయ్యడానికి ఉపయోగించే రంగులు అమ్మే దుకాణాలలో దొరుకుతాయి) ఉంటే చాలు. కొవ్వొత్తులలో ఉపయోగించడం కోసమే ప్రత్యేకంగా దొరికే ఎరుపు, పచ్చరంగు పొడులు ఉంటాయి.

కంగా దొరికే ఎరుపు, పచ్చ రంగుల పొడు ఉపయోగిస్తేనే కొవ్వొత్తులు బాగా ఉంటాయి.

మొదట మామూలు కొవ్వొత్తులు ఎలా చెయ్యారో తెలుసుకుందామా?

ఒక చిన్న డబ్బా తీసుకుని దాని మీది అంచులను కత్తిరించెయ్యాలి. ఆ తర్వాత డబ్బా కింది బాగాన మధ్యగా ఒక చిన్న బెజ్జం చెయ్యాలి. కాస్త దారాన్ని తీసుకుని దాన్ని బాగా పురి ఎక్కించి, దాన్ని డబ్బా కింది బెజ్జం ద్వారా లాగి డబ్బా మీది బాగందాకా తీసుకురావాలి. డబ్బా అడుగున ఉన్న బెజ్జం అవతల, దారాన్ని ముడివేసి ఉంచాలి. ఈ దారమే కొవ్వొత్తిలో వత్తిగా ఉపయోగపడుతుంది.

కాస్త మైనాన్ని ఒక పాత్రలో తీసుకుని పొయ్యి మీద ఉంచి కరిగించాలి. మైనం బాగా కరిగితే పాత్రను పొయ్యి మీద నుంచి దించాలి. డబ్బాలోని ధారం దాని మధ్యగా ఉండేలా నిటారుగా లాగి పట్టుకుని కరిగించిన మైనాన్ని అందులో పొయ్యాలి. కాసేపు దారాన్ని అలాగే పట్టుకుని ఉండాలి. మైనం గట్టిపడ్డాక వత్తికదలదు.

అందమైన పువ్వులు అమర్చి కొవ్వొత్తులు చెయ్యదలచుకున్న వాళ్ళు - ఆ కొవ్వొత్తులను తయారు చెయ్యడానికి ముందురోజే ఈ మామూలు

కొవ్వొత్తులను తయారు చేసుకోవాలి. ఈ కొవ్వొత్తులు చెయ్యడానికి ఉపయోగించే డబ్బాలను ఆ మర్నాడు కొద్దిగా వెచ్చ బెడితే కొవ్వొత్తులు కాస్త కరిగి డబ్బా వెలుపలికి వస్తాయి.

ఇక, మైనంతో గులాబీ పువ్వులను తయారు చేసే పద్ధతి తెలుసుకుందామా?

ఒక గిన్నెలో చిన్న మైనపు గడ్డను తీసుకోవాలి. గిన్నెలోని మైనంలో రెండు చిటికల ఎరుపు రంగు పొడిని వేసి ఆ గిన్నెను అలాగే పొయ్యి మీద ఉంచి మైనాన్ని కరిగించాలి. మైనం కరిగితే దాన్ని ఒక పళ్ళెం మీద పోసి అది $\frac{1}{4}$ అంగుళం మందానికి పళ్ళెమంతా పరుచుకునేలా చెయ్యాలి. కాసేపటికి మైనం గట్టిపడడం ప్రారంభిస్తుంది.

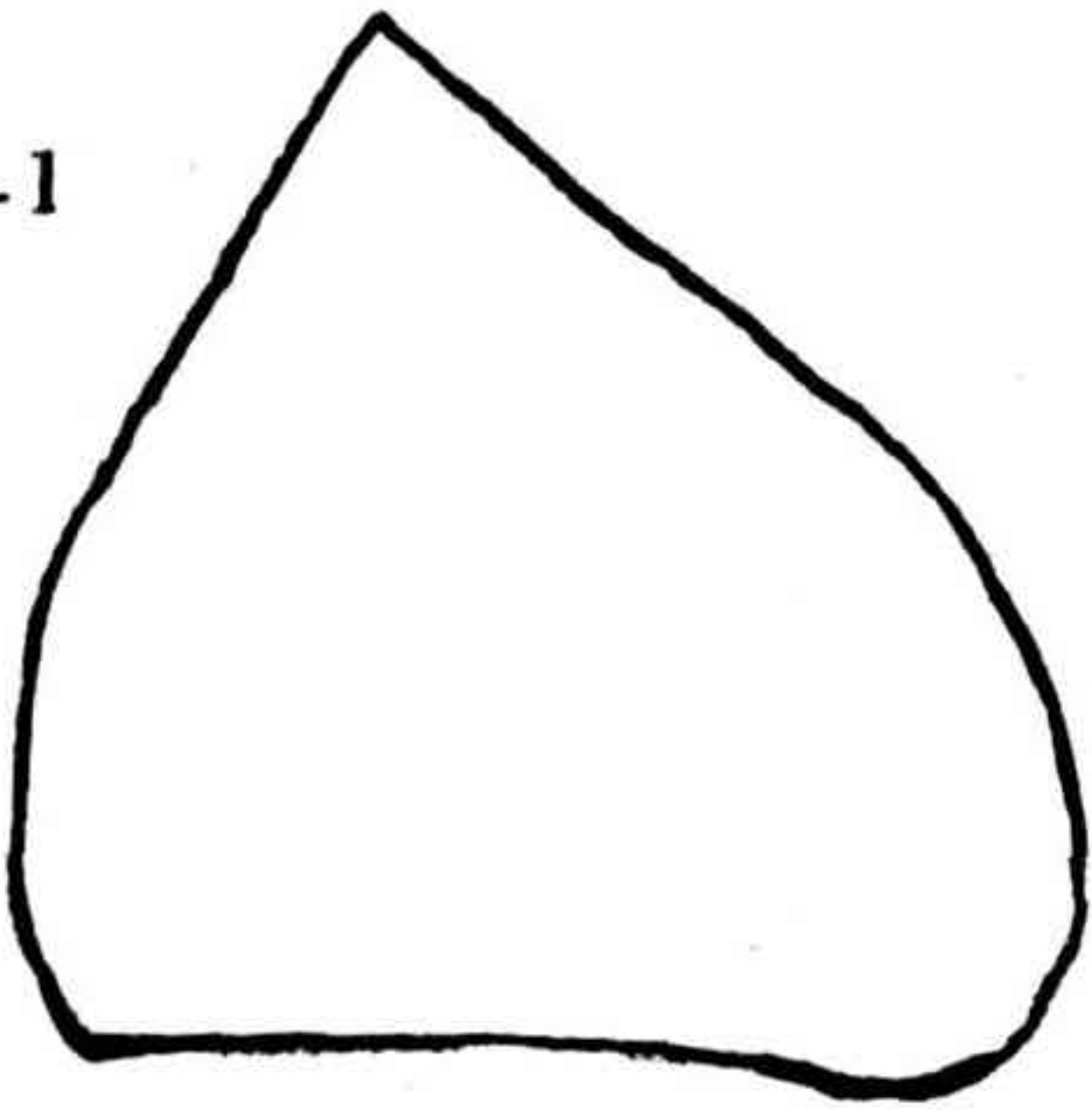
చిత్రం-1లో చూపిన ఆకారంలో గులాబీపూల రేకులను తయారుచేసుకోవాలి. ఇందుకు పళ్ళెంలో పోసిన మైనాన్ని ఒక కత్తితో-ఇచ్చిన పూలరేకు ఆకారంలో రేకులలా కత్తిరించాలి. ఇలా చెయ్యడానికి ముందు ఒక గిన్నెలో కరిగించిన ఎరుపురంగు మైనాన్ని మరోగిన్నెలో కాస్త నీళ్ళనూ తీసుకోవాలి.

పళ్ళెంలోని మైనంలో కత్తితో కత్తిరించి రూపొందించిన రేకులను పక్కనే ఉన్న కరిగిన మైనంలో అద్ది వాటిని వెంటనే నీళ్ళలో తడపాలి.

ఆ తర్వాత వాటి అంచులను వంచి గులాబీ రేకులలా ఉండేలా చెయ్యాలి.

చిత్రం-1

మొదట పువ్వు మధ్య ఉంచడానికి మొగ్గను తయారుచేసుకోవాలి. అలా తయారుచేసిన మొగ్గ చుట్టూ ఒక్కొక్క రేకునే అమర్చి గులాబీపువ్వును రూపొందించవచ్చును. ఏ రేకుయినా సరిగా అతుక్కోకపోతే ఆ రేకు కిందిభాగాన్ని కరిగి ఉన్న మైనంలో అద్ది, అతికేలా అమర్చవచ్చును. ఇలా రేకులను అద్ది తియ్యడానికి ఉపయోగించే మైనం వేడిగానూ, గట్టిగానూ ఉండక నులివెచ్చగా ఉండటం అవసరం.

అయితే మైనం ఎప్పటికప్పుడు గట్టిపడుతూ ఉంటుంది గనుక దాన్ని అడపా దడపా కరిగిస్తూ ఉండాలి. రేకులు చెయ్యడం కోసం పళ్ళెంలో తీసుకున్న మైనం గట్టిపడినా దాన్ని అడపా దడపా కొద్దిపాటి నెగ తగిలించి కరిగించాలి.

తయారుచేసిన రేకులు మృదువుగా ఉండాలి. రేకులు గట్టిగా ఉంటే అవి ఒకదానితోకటి సరిగా అతుక్కోవు.

ఇక మైనంలో ఆకులు ఎలా చెయ్యాలి చూద్దామా?

చిత్రం-2

ఒక గిన్నెలో కాస్త మైనం తీసుకుని దానికి పచ్చరంగు పొడి రెండు చిటికెళ్ళు కలిపి కరిగించాలి. అలా కరిగించిన మైనాన్ని ఒక పళ్ళెంలో 1/4 అంగుళం మందానికి పరచుకోవాలి.

పొయ్యాలి. అలా పోసిన మైనం నుంచి చిత్రం-2లో చూపిన ఆకారంలో ఉన్న ఆకుల ఆకారాలను కత్తిరించాలి.

రేకులను తయారుచేసిన తీరులోనే ఆకులను కూడా తయారుచేసుకోవాలి. ఇందుకు ఒక పక్క ఒక గిన్నెలో-కరిగిన పచ్చరంగు మైనమూ, మరో గిన్నెలో కాస్త మంచినీళ్ళూ తీసుకోవాలి.

కత్తిరించిన ఆకుల ఆకారాలను నెమ్మదిగా తీసి దాన్ని కరిగి ఉన్న పచ్చరంగు మైనంలో అద్ది తీసి, ఆ ఆకారాలను ఒక్కక్షణంపాటు నీళ్ళలో ముంచాలి. ఇలా తయారుచేసిన ఆకులను విడిగా ఉంచుకోవాలి. ఆకులూ, పువ్వులూ తయారయ్యాక వాటిని ఇక అందంగా కొవ్వొత్తిలో అమర్చడమే తరువాయి.

కొవ్వొత్తిని మామూలుగా అలాగే ఉంచేస్తే ఆకర్షణ ఉండదు. అందుకని దానిమీద మైనం నురుగు వేసి కొత్తతీరులో అలంకరించాలి. ఇందుకు ఏం చెయ్యాలి?

ముందుగా తయారుచేసి ఉంచిన కొవ్వొత్తిని ఒక పీట మీద ఉంచాలి. ఒక పాత్రలో 1/4 కిలో మైనం తీసుకుని దాన్ని పొయ్యి మీద పెట్టి కరిగించాలి. మైనం బాగా కరిగాక పాత్రను పొయ్యి మీది నుంచి దించాలి. గుడ్లను కొట్టడానికి ఉపయోగించే 'ఎగ్ బీటర్' అన్న పరికరాన్ని ఉపయోగించి కరిగిన మైనాన్ని - అందులో బాగా నురుగు వచ్చేదాకా కొట్టాలి. ఇలా నురుగు వచ్చేలా కొట్టడాన్ని 'ప్రాస్టింగ్' అంటారు.

ఇలా తయారుచేసిన నురుగును కొద్దికొద్దిగా ఒక స్పూనుతో తీసి కొవ్వొత్తి మీద అక్కడక్కడా పొయ్యాలి. ఈ నురుగును కొవ్వొత్తి మీద పోసి అలాగే వదిలెయ్యాలి. నురుగును నొక్కితే దాని సహజత్వం చెడిపోతుంది. అందువల్ల దాన్ని నొక్కకుండా, అది నులివెచ్చగా ఉండగానే ఆకులనూ, పువ్వులనూ అక్కడక్కడా అందంగా అమర్చితే చాలు. పువ్వుల కొవ్వొత్తులు సిద్ధం!

14వ పేజీలోని వర్ణచిత్రాలు చూస్తే ఈ కొవ్వొత్తులు తయారైతే ఎలా ఉంటాయో తెలుస్తుంది.

—సులక్షణా రాజగోపాలన్

భారత ప్రధాని ప్రేమకుసుక

సోవియట్ రష్యాలో ఉత్తర కాకసస్ తీరంలో వున్న పట్టణం మైకావ్. అక్కడ ఒక పాపాయి పెరుగు తోంది. సరిగ్గా రెండున్నర సంవత్సరాల క్రితం ఆ పాపాయికి ఒక సంవత్సరం పూర్తయింది. ఆ పాపాయికి పేరు పెట్టే వయసు వచ్చేసింది. ఆ పాపాయి తన మనమరాలికి 'ఇందిర' అనే పేరే పెట్టాలని కొడుకుని కోడలిని కోరింది. వారు ఎంతో ఆనందంతో సమ్మతించారు. ఆ విషయాన్ని భారత ప్రధాని శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీకి తెలిపారు.

"పాపా, నాకెంతో ఆనందంగా వుంది. నువ్విప్పుడు చిన్నారి పాపాయివి గదా. పెద్దయ్యాక నువ్వు మాదేశం తప్పకుండా రావాలి" అని శ్రీమతి గాంధీ బేబీ ఇందిరా నెప్లషేవాని దీవిస్తూ ఉత్తరం వ్రాశారు. భారత ప్రధాని ఉత్తరం అందిన రోజున ఆ చిన్న పట్టణంలో పెద్ద వండగ చేసుకున్నారు.

ఈ మధ్యనే మన ప్రధాని శ్రీమతి ఇందిర సోవియట్ రష్యా పర్యటించారు. ఆ చిన్నారి ఇందిరని ప్రధాని మరచిపోలేదు. బేబీ ఇందిర కోసం భారత దేశం నుంచి ఎన్నో బహుమతులను ప్రధాని తనతో తీసుకువెళ్ళారు. వాటిని ఆ పాపాకి అందచేయమని ఆమె భారత రాయబారి శ్రీ గుజ్రాల్ ను కోరారు. ఆ బహుమతులు మైకావ్ పంపిస్తూ భారత రాయబారి — భారత ప్రధాని 'బేబీ ఇందిర'ని ఎప్పుడూ మరచిపోలేరని ఒక సందేశమూ ప్రధాని తరపున పంపించారు.

తనకి అందిన బహుమతులు చూసుకుని బేబీ ఇందిర ఎంతో మురిసిపోయింది. శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీ వంపిన రంగురంగుల బొమ్మలు, ఆకర్షణీయమైన తపాలా బిళ్ళలు ఆ బాలికను ఎంతగానో ఆకట్టుకున్నాయి.

"భారత సోవియట్ దేశాలమధ్య స్నేహం ఎంతగానో పెరుగుతోంది. శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ నాయకత్వంలో భారతదేశం సాధిస్తున్న విజయాలు మా కెంతో ఆనందం కలిగిస్తున్నాయి. భారత ప్రధానిపట్ల మాకున్న గౌరవాన్ని మా మనవరాలికి 'ఇందిర' అని పేరు పెట్టుకుని వ్యక్తం చేసుకున్నాం" అంటారు ఆ పాపాయిబామ్మగారు—72 సంవత్సరాల శ్రీమతి యూసవ్. —పి. దుర్గ

“వైకుంఠంగారికి నీరియన్ గా వుందిట.”
అపిసు నుంచి వస్తూనే చెప్పాడు జయరాం.

“చాలెండి. మీ జోకులూ మీరూనూ”
జయరాం చేతిలోని ‘వాలెట్’ను అందుకుని
లోపలికి వెళ్ళిపోయింది సుమిత్ర.

హాల్లో కూర్చున్నాడు జయరాం. సుమిత్ర
కాపీ కప్పుతో వచ్చింది.

“జోక్ కాదు, నీరియన్ గానే చెప్తున్నాను.
ఇదిగో టెలిగ్రామ్” జేబులో నుంచి తీసిచ్చేడు.

సుమిత్ర చదువుకుంది.-“ఫాదర్-ఇన్-లా
నీరియన్-” నరసమ్మ.

సుమిత్ర ముఖంలో ఏహ్యభావం, కోపం
తాండవించసాగినై. ‘నరసమ్మట....నరసమ్మ.
అన్నిటికీ అదుకోవటానికి ఉందిగా అలివేలు
మంగమ్మ.’ అని, ‘అయినా, పాపీ చిరాయువు
అన్నారు. ఆయనేం అంత తేలిగ్గాపోడు.’ అంది.

సుమిత్ర మాటల్లోని కసిత్వం జయరాంకు
తెలుసు. తండ్రిపట్ల సుమిత్రకు అంతటి కోపం,
అసహ్యం ఎందుకు ఏర్పడినాయో కూడా అతనికి
తెలుసు. అయినా - తండ్రికి నీరియన్ గా వుందన్న
టెలిగ్రామ్ చూసికూడా-సుమిత్ర ఇలా మాట్లాడటం
అతనికి ఆశ్చర్యం కలిగించింది.

కాపీ పూర్తిచేసి ఖాళీ కప్పును క్రింద పెట్టేడు
జయరాం. సుమిత్ర తేసి సాలోచనగా చూస్తూ
అన్నాడు. “మనస్వర్థాలెన్ని వున్నా - ఇలాంటి
సమయాల్లో....”

“ఎవరో ఏదో అనుకుంటారని మన అంత
రాత్మల్ని చంపుకోవల్సివచ్చేడు-” భర్త మాటల్ని
పూర్తి చేసి, కప్పు తీసుకుని వంటింట్లోకి వెళ్ళింది
సుమిత్ర.

జయరాం విస్తుబోయి కూర్చున్నాడు.

సుమిత్ర మాటల వెనుకనున్న వాస్తవాలు
చన్నీళ్ళతో ముఖాన్న కొట్టినట్టైంది.

పదిహేనేళ్ళక్రితం-

ఆరోజు-తనకింకా బాగా గుర్తు....

ఆవేళ శ్రావణ మంగళవారం-కనిపీకటివేళ-

అప్పుడే ఒక్క బట్ట జల్లు పడి తగ్గింది.
పిట్టగోడ పక్కన సంపంగ చెట్టు వింత వింత
పరిమళం విరజిమ్ముతూంది.

పేరంటం కళతో తన ఎదుట సుమిత్ర.
కళ్ళల్లో వెలుగులు. గుండెల్లో కోరికలూ కొనరు
తుంటే-పైటచెంగును చిటికెన వ్రేలుకు ముడి
పెట్టా చెప్పింది సుమిత్ర. “మానాన్న నాకు
వేరే సంబంధాలు చూస్తున్నాడు. మన
అంతర్యాలు ఆయనకూ తెలుసు. కాని మన
పెళ్ళి ఆయనకిష్టం లేదు.”

తను అవాక్కయిపోయాడు. “నిజమా?”

“నిజమే.” అని కొంచెం నేవు ఏదో ఆలో
చిస్తున్న దానిలా వుండిపోయింది సుమిత్ర.
తనకు ఏ ఆలోచనా తట్టని స్థితి.

క్షణం తర్వాత ఆమె అన్నది. “మన
మిద్దరం గుళ్ళో పెళ్ళి చేసుకుందాం.”

తన చెవుల్ని తాను నమ్మలేకపోయాడు.

సుమిత్రలో ఇంతటి తెగింపు - చొరవ,
పూహించలేడు తను. “మరి మీ నాన్న....”

“ఇది మన రై ర్యానికి సంబంధించిన
విషయం. నాన్న ప్రసక్తి అనవసరం.”

“ఊళ్ళో నలుగురూ నాలుగు విధాలుగా....”
నీళ్ళు నమిలేడు.

అప్పుడు సుమిత్ర తన కళ్ళల్లోకి గ్రుచ్చిగ్రుచ్చి
చూచింది. తమ సిగ్గుపడ్డాడు. అవును. బియ్యే
పానైన మొనగాడు యస్సెల్లీ చదివిన అమ్మాయి
ముందు నిజంగానే సిగ్గుపడ్డాడు.

“ఎవరో ఏదో అనుకుంటారని మన అంత
రాత్మల్ని చంపుకోనక్కర్లేదు.”

సుమిత్ర ఇంతగా ఎదిగిందన్న విషయం
తొలిసారిగా తనకు తెలిసొచ్చింది.

సుమిత్ర ప్రబోధం తనకి కొండంత భవి
ష్యత్తుని చూపింది. తామిద్దరూ ఒక యింటి
వారైనారు.

వైకుంఠంగారి శపథాలూ, సుమిత్ర తొణకని
రై ర్యం-తనను పట్నంలోకి విసిరేసినై. తమ
కాళ్ళమీద తాము నిలవాల్సిన అవసరం వచ్చింది.
ఇక్కట్ల పళ్ళ చక్రంలో యిరుక్కుని అల్లాడు
తున్నప్పుడు కూడా సుమిత్రే ఆలోచన చెప్పింది.
“మీ కేదైనా స్థిరమైన ఉద్యోగం దొరికేదాకా,
స్వశక్తి మీద బ్రతకటానికి ప్రయత్నిద్దాం.”

“అంటే?”

“ఒక బండి చూడండి-పళ్ళు అమ్ముకోవచ్చు.”

సుమిత్ర సలహాకి తన మనస్సు చివుక్కు
మన్నది.

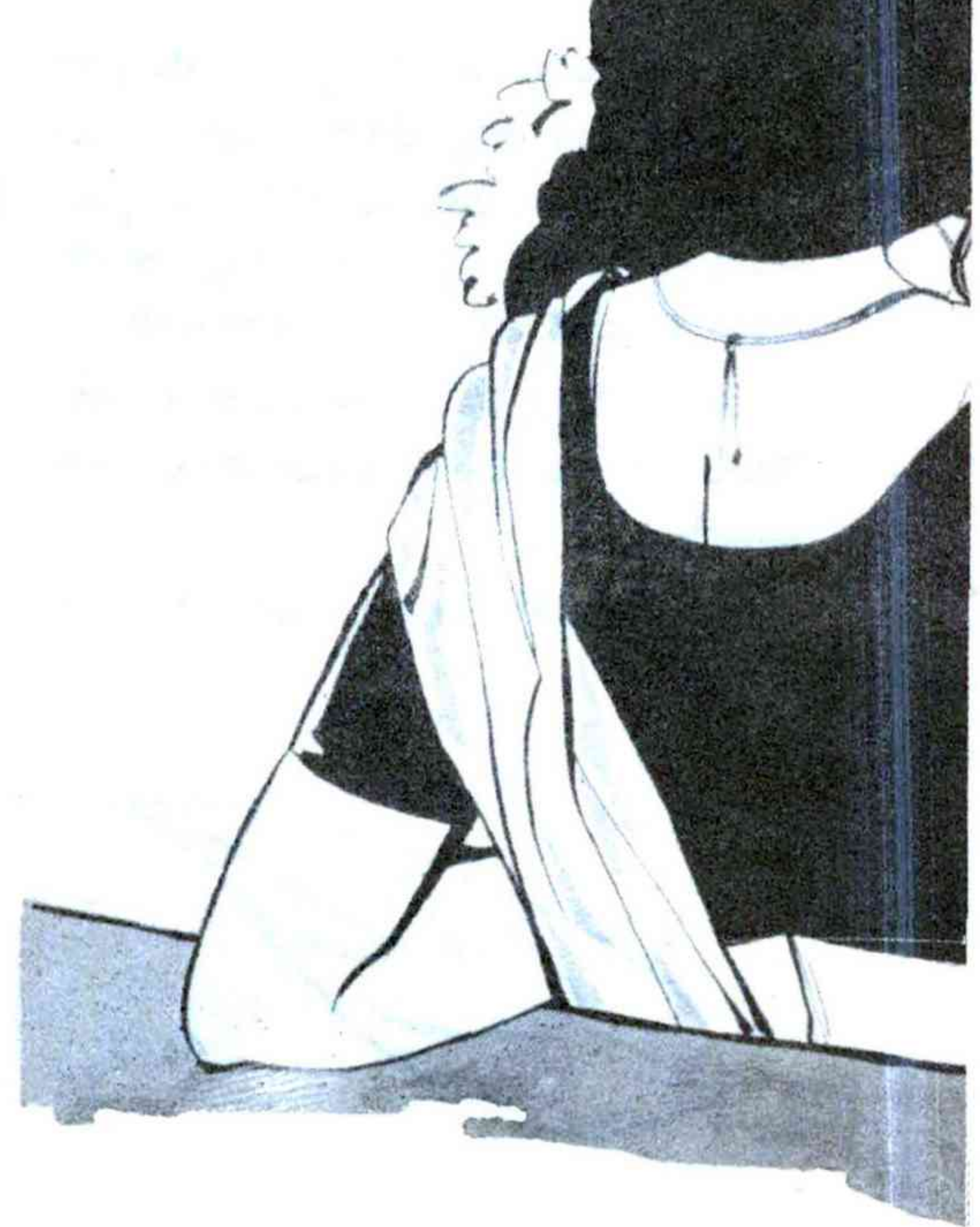
ఇంత బ్రతుకూ బ్రతికి అన్నట్లు-బియ్యే చదివి
పళ్ళు అమ్ముకోవడమా?

తనభావాలూ, బాధలూ సుమిత్రకు తెలియనివి
కావు. తన సందేహాన్ని పసిగట్టి అన్నది.
“ఎవరో ఏదో అనుకుంటారని దిగులు పడకండి.
తప్పుడు పని చెయ్యనంతవరకూ-ఏ సంపాదనైనా
ఒకటే. పైగా ఇందుకయితే పెద్ద పెట్టుబడి
అక్కర్లేదు. మీదగ్గురున్న వందా చాలు.”

పదహారేళ్ళ సుమిత్ర తన జీవితానికి సారథ్యం
వహించసాగింది.

అమ్మా. నాన్నల్ని ఎరగని తన జీవితానికి
దాల్యంలో అత్తమ్మ అదుపాజ్ఞలు క్రమశిక్షణ

కాథానవ్వు

గగపినై. ఇంటర్ మొదటి సంవత్సరంలో అత్తమ్మ పోయింది. ఆమె తాలూకు అర ఎకరం భూమి తనకు సంక్రమించింది. ఏం చెయ్యాలో తెలియని పరిస్థితి. ఉన్నది కాస్తా అమ్మేని చదువు పూర్తిచేసుకోవటం మంచిదని సలహా చెప్పారు సుబ్బయ్యతాత. పొలం అమ్మగా వచ్చిన డబ్బు తీసుకుని పట్నం చేరితే-సారథి మాష్టారు తనకు గార్డియన్ అయినాడు. పట్నంలో చదువుతున్నా పల్లెమీద మమకారం, సుబ్బయ్యతాత అభిమానం, ఈ రెంటికీ మించి సుమిత్ర ఆకర్షణ తనను అడపా దడపా పల్లెకు లాక్కొచ్చేవి. బియ్యే పూర్తయింది. సుమిత్ర అనురాగం, ప్రేమ

తనను పల్లెలోనే తిష్ట వేయించినై. సుబ్బయ్యతాత ఇంట్లోనే మకాం. సుమిత్రతో పెళ్ళి ఆలోచనలు, వివరాలు. అందని వింత వింత ఆలోచనలు, ఆశలు....వాటన్నికీ ఒక రూపం కల్పించిన సుమిత్ర....

ఆ సుమిత్రే తనకు అడుగులు వేయటం నేర్పుతోంది ఇవాళ....

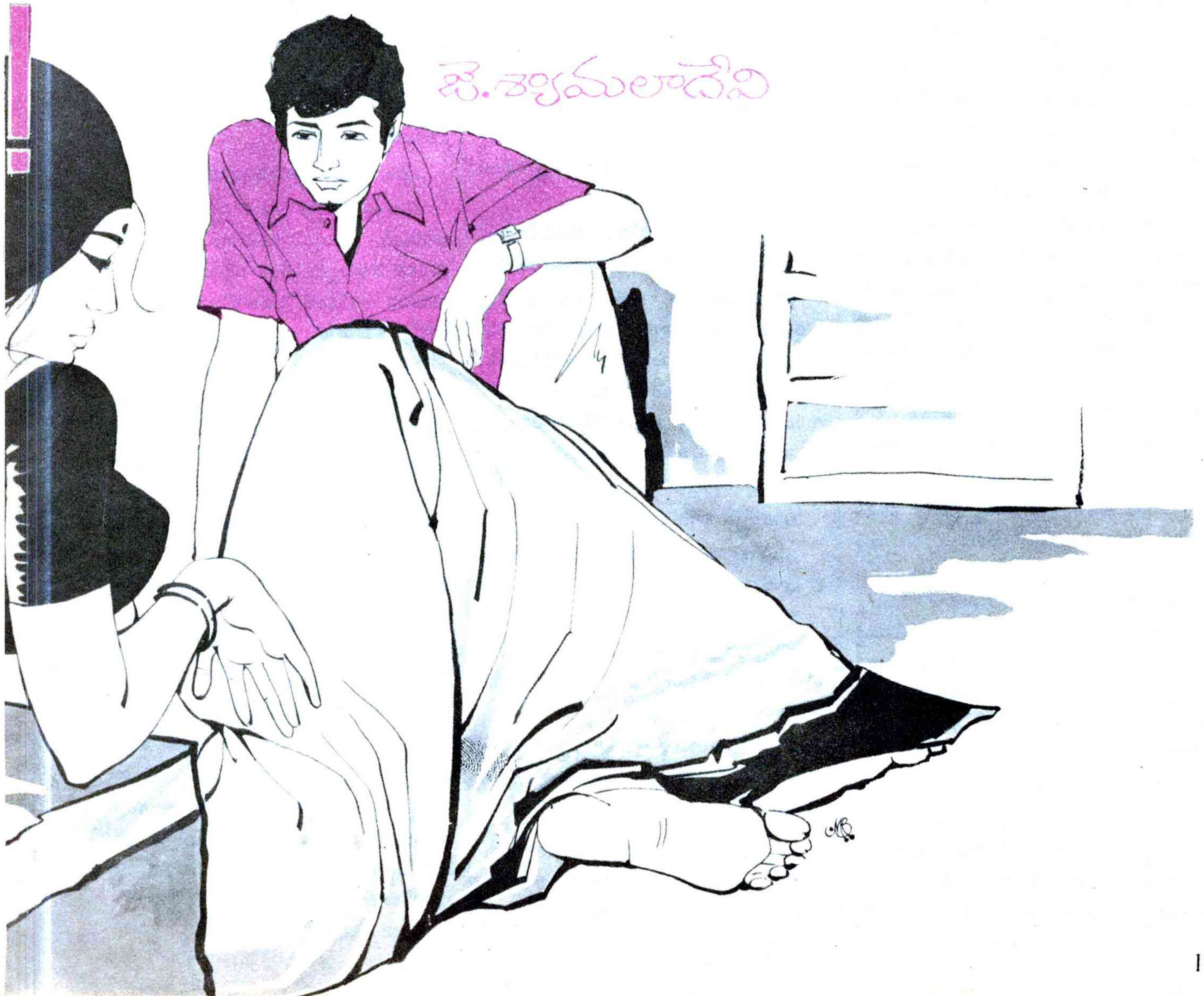
నాళ్ళు గడిచినై....మూడేళ్ళ తర్వాత తనకు బ్యాంకు ఉద్యోగానికి నెలక్షన్ వచ్చింది. గతాన్ని తలుచుకుంటే-ఎన్ని ఎగుడు దిగుళ్ళు, ఎన్ని చీకటి వెలుగులు !

సుమిత్ర ఇద్దరు పిల్లల తల్లి అయినా, వైకుంఠం

గారిలో మాత్రం మార్పు రాలేదు. 'మనుషుల స్వభావాలు చాలా చిత్రమైనవి.' దీర్ఘంగా నిట్టూరుస్తూ లేచాడు జయరాం.

రాముకీ రాజుకీ అన్నాలు పెడుతున్నదన్న మాటేగాని సుమిత్ర మనసు మనసులో లేదు. ఎంత వద్దనుకున్నా-గతం మనసును కల్లోల పరుస్తోంది.

పసుపు బట్టల్లో దణ్ణం పెట్టటానికి వెళ్తే-పెడమొహం పెట్టుకుని కాళ్ళు లాగేసుకున్న తండ్రి రూపం; "ప్రేమలోపడి, కులం గోత్రం తెలియనివాడిని కట్టుకుని బరితెగించిన ఆడది నా కూతురు కానే కాదు. ఈ జన్మకి ఆ బంధం

తెగిపోయింది.” అని తన నుద్దేశించి నరసమ్మతో అన్న తండ్రి మాటలూ అన్నీ తలపుకొస్తున్నాయి.

అయినా తనేమంత కాని పని చేసిందనీ— ఆయనంతగా కలత చెంది, మనస్సు పాడు చేసుకుని, పంతాలూ, పట్టింపులూ పెంచుకోవడానికి? ఆయన కోపమంతా జయరాం గురించేగా! జయరాం తల్లిదండ్రులు ఎవరో ఎవరికీ తెలియదు. అతను నాలుగేళ్ళ పిల్లాడుగా ఉన్నప్పుడు వాళ్ళ అత్తమ్మ అతన్నావూరు తీసుకొచ్చి పెంచినట్లు. ‘నా అన్న కొడుకు. వాడు పోతూ పోతూ నాచేతి కిచ్చి పోయాడు’ అనేది. ‘నీ వదిన ఎవర’ంటే చెప్పేది కాదు. “పోయిన వాళ్ళ వివరాలెందుకు? ఉన్న నలుసుని నే చూసుకుంటాన”నేది. అవిదే జయరాంని పెంచి పెద్ద జేసింది— అదీ, తండ్రి కోపానికి, తమ పెళ్ళిపట్ల అయిష్టానికి కారణం.

“మీ అయ్యది తాటాకు మంటలే వేసుమిత్ర. రెండురోజులు ఆగు—ఆయనే చల్లబడతాడు” అన్నాడు వెంకన్న బాబాయ్. వెంకన్న బాబాయ్ కీ తెలుసు—ఆయన సంగతి. కానీ, రెండు గంటలు కూడా ఆగనీయ లేదు.

“ఈ యింటితో పనయిపోయిందిగా. మర్యాదగా వాళ్ళ దారి వాళ్ళు చూసుకుంటే మంచిది..” లోగదిలో కూర్చున్న తండ్రి తన మొహాన అన్న మాటలే ఇవి. సుబ్బయ్యతాత ఏదో చెప్పబోయాడు. కాని అంతలోనే విరుచుకు పడ్డాడు. “ఈ వెధవ సలహాలూ, ఓదార్పులూ నాకేం అఫర్లేదు. వాళ్ళింక వెళ్ళొచ్చు. వైకుంఠం గట్టిగా ఏదీ అనుకోడు. అనుకుంటే ప్రాణంపోయినా మరో విధంగా చెయ్యడు. అంతే....”

అవును అంతే, ఆ అయ్య సంగతి ఎవరికీ తెలీదు కనుక. అమ్మ బ్రతికున్నప్పుడూ ఇదే వరస. అభానికి కుభానికి కూడా అవిడమాట వినేవాడు కాదు. ఏ ఏడాదికో వోసారి అవిడేమన్నా చెప్పినా, “అడముండ సలహాలు వినే అధర్మాధముణ్ణి కాదు” అని విరుచుకుపడేవాడు. అసలు ఆయన చిన్నప్పుడూ అంతేనట. ఎంతసేపటికీ తనమాట, తనపంతం నెగ్గాలనే స్వభావమట. సుబ్బయ్య తాత చెప్తూ వుండేవాడు.

ఊరంతా వేడుక చూస్తున్నట్లు చూస్తుంటే— ఆరిందాలూ, తండ్రి మాటకీ వంత పాడింది నరసమ్మ — “మంచి మనిషికోమాట అన్నారు. ఉండి ఆయన్నింకా ఊభ పెట్టేకంటే—” అమె మాటల్ని తనే పూర్తిచేస్తూ గడపదాటింది. “వెళ్ళి

పోవటం మంచిదనే సలహా నువ్వేమీ చెప్పట్లేదు. మాకూ తెలుసు.”

నరసమ్మట—నరసమ్మ! తనంటే ఎప్పుడూ కళ్ళల్లో నిప్పులు పోసుకునేది. అమ్మ పోయిన తర్వాత ఇంట్లోచేరి ఆయన్ని బుట్టలో వేసుకుంది. ఊరంతా ముక్కుమీద వేలు వేసుకున్నా నదురూ, బెదురూ లేకుండా కాపురం సాగించారు. జ్ఞానం తెలిసిన పిల్ల ఇంట్లో వుండనే ఇంగితంవుంటే గదా! అయినా, కన్నతండ్రికి లేనిది, ఎవరిని గురించో విచారించటం ఎందుకు?

ఆయన ఎంతటి కర్కటకుడు కాకపోతే కన్న బిడ్డ చావుబతుకుల్లో వుండంటే— పట్టించుకోకుండా వుంటాడు?

అవును. మొదటి కాన్పుకు—తను అపస్మారక స్థితిలో హాస్పటల్లో వున్నప్పుడు—మనసుండబట్ట లేక—జయరాం ఆయనకి కబురు చేశాట్ట.

“మీ అమ్మాయికి ప్రసవం కావటం కష్టంగా వుంది. పెద్ద అపరేషన్ చేసి బిడ్డని తీయాలంటున్నారు.” అనే వార్తకూడా ఆయన్ని చలంప చెయ్యలేదు.

దబ్బు ఇబ్బందికి తోడు, మనిషిసాయం, మూటసాయం లేక తామెంతగా అల్లాడిపోయారు!

చివరికి అపరేషన్ అయి తను పునర్జన్మ ఎత్తితే—సుబ్బయ్య తాత చూసిపోయాడుగానీ, తండ్రి మాత్రం రాయిలానే వుండిపోయాడు. పైగా మనవణ్ణి గురించి, తన ఇబ్బందుల్ని గురించి సుబ్బయ్య తాత చెప్తే—“చేతులారా చేసుకున్నదేమో— అనుభవిస్తున్నది,” అన్నారట ఆయనా నరసమ్మాను.

ఆ తర్వాత కొన్నాళ్ళకి—

సుబ్బయ్య తాత మనవరాలు వనజ పెళ్ళికి ఆ వూరు వెళ్ళింది తను.

“పిల్లాణ్ణెత్తుకుని పచ్చగా వెళ్తున్నావ్. కోప తాపాలెన్నివున్నా—మనవణ్ణి చూస్తే మురిసిపోక పోడు. ఇంటికి వెళ్ళిరా” అని సలహా ఇచ్చేడు జయరాం.

సుబ్బయ్య తాతకూడా అదే అన్నాడు, “ఊళ్ళో కొచ్చి భీష్మించుకోవటం ఎందుకు? తప్పు నీమీదుంచుకోవద్దు. వెళ్ళి పిల్లాణ్ణి చూపెట్టిరా.”

వాళ్ళసిచ్చిగాని—తను భీష్మించుకూర్చుందా! నిజానికి తన మనస్సెంత తహతహ లాడింది! ఆరు ఋతువులూ ఒకేసారి వస్తే ఎలా

వుంటుందో అలా వుంది తన మానసిక స్థితి.

సందేహ—పిల్లాణ్ణి చంకనేసుకుని వెళ్ళింది.

తను వెళ్ళేసరికి తండ్రి వీధి అరుగు మీద కూర్చుని గోగునార పేనుతున్నాడు. తను రావటం చూస్తూనే గబగబారేచి ఎడమొహంగా లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు. తీరా తను వీధి తలుపు దగ్గరికి చేరేసరికి—నరసమ్మ వచ్చి తలుపులు వేసేసింది.

మొహాన్న చెప్పతో కొట్టినట్లునిపించింది. తన కళ్ళల్లో నీళ్ళు పేర్కొన్నాయి. అక్కడికక్కడ వెనక్కి తిరిగితే—వీధిలో చూసేవాళ్ళకి లోకువగా వుంటుందని తూరుపు వీధిదాకా వెళ్ళి చుట్టూ తిరిగి పెళ్ళివాళ్ళింటికి చేరుకుంది. పందిట్లోనే ఎదురై ఆ విషయం సుబ్బయ్య తాత అడిగితే, “వెళ్ళలేదు. వెంకన్నబాబాయ్ గారి లక్ష్మి ని చూస్తూన్నా” నంటూ తప్పుకుంది.

“ఏడుస్తున్నావెందుకే అమ్మా” మజ్జిగ అన్నం కలుపుకుంటూ రాము అడిగిన ప్రశ్నకు ఉలిక్కిపడింది సుమిత్ర.

పిల్లలు అన్నాలు తిని వెళ్ళిపోయారు.

కంచాలు దొడ్లోకి తీసుకొచ్చి కొళాయిదగ్గర కూర్చుంది సుమిత్ర. జయరాం స్నానం చేసి లోపలికి వెళ్తున్నాడు. ఎంత వద్దనుకున్నా—తండ్రి గురించిన ఆలోచనలే మెదడులో నుళ్ళు తిరుగు తున్నాయి సుమిత్రకు.

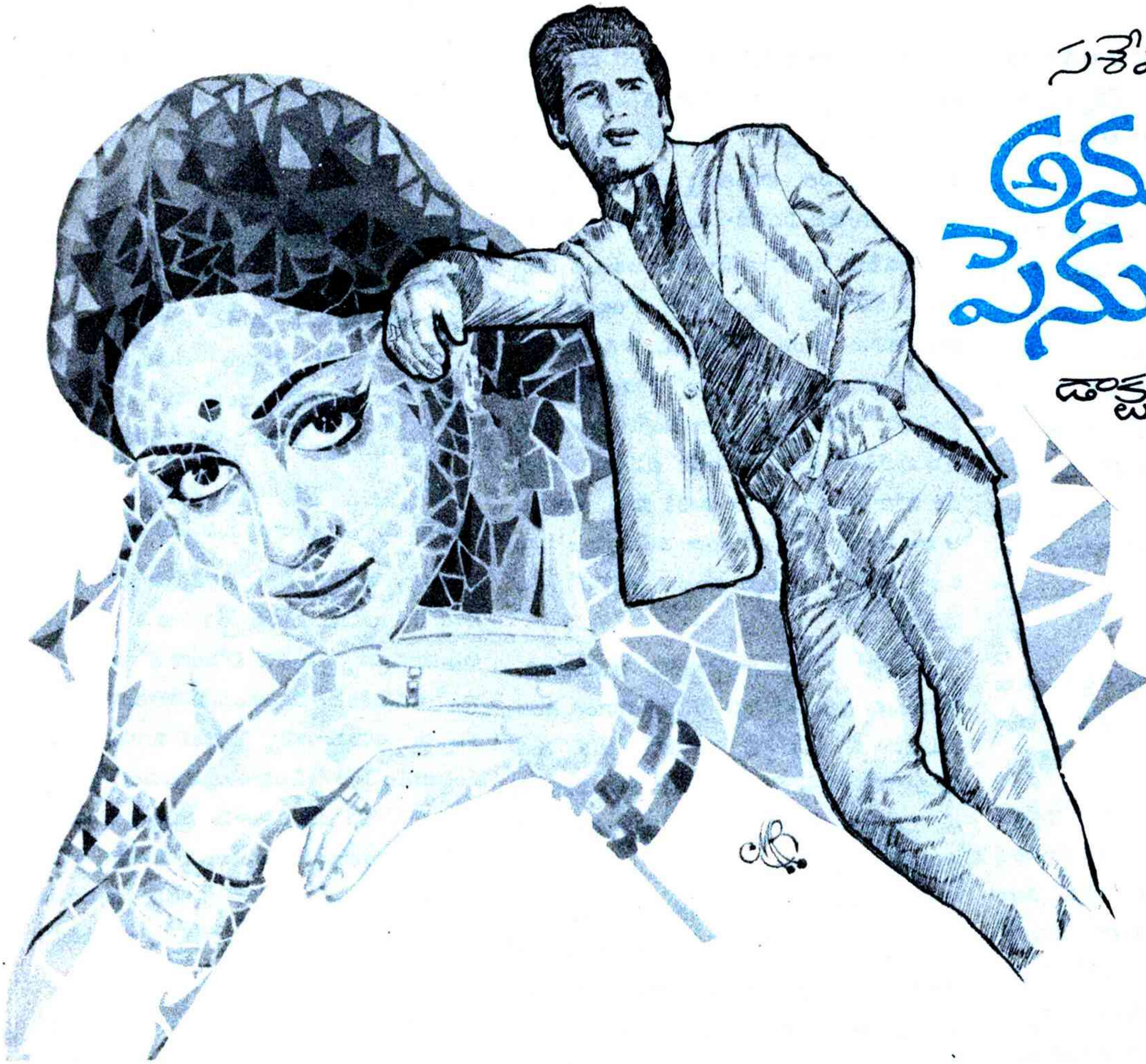
తండ్రి పట్నంలో వ్యాపారం మొదలు పెట్టాడని విన్నప్పుడు జయరాంతో అన్నది తను. “ఉన్నదంతా చాల్లేదుకాబోలు— నరసమ్మకి కట్ట బెట్టేందుకు” అని జయరాం ముసి ముసిగా నవ్వుతూ, “వ్యాపారమంటే వ్యాపారమా, చాలా పెద్ద వ్యాపారం. ఇక్కడ పాత పెంకుటిళ్ళు కొని, వాటిని మరమ్మత్తులు చేయించో. పడగొట్టి కొత్తదాటాలు కట్టించో తిరిగి అమ్మటం. నెల్లాళ్ళ క్రితం రెండిళ్ళు అమ్మకం చేశాట్ట. ఇప్పుడు మూడోదాన్ని బాగు చేయిస్తున్నాట్ట. కాపరం తాత్కాలికంగా ఇక్కడేనని...”

“పోనిద్దురూ—ఎవరి ఏడుపు వాళ్ళేడుస్తారు” అని తనకావిషయం పట్టనట్లు సమాధానం ఇచ్చిందన్నమాటేగానీ— ఆ రాత్రి తను నిద్రపోయిందా? ఊళ్ళోకొచ్చి— కాపురం వుంటూ కూడా తండ్రి తన ఇంటికి రాకపోవటం—తన మనస్సు నెంతగా బాధ పెట్టింది? అందులోనూ తను అప్పుడు వట్టి మనిషి కూడా కాదే!

సకేష్ 'యథార్థగాథ'

అనుమానం స్వభూతం

డాక్టర్ పద్మాస్రీని

ఇళంగో మాటలు గీతకు ఆ గ్ని జ్వాలలలా తోచాయి. ఆమె మనసు దెబ్బతిన్న పాములా వేదనతో తుళ్ళి పడింది. అయితే ఒక్కక్షణంలో ఆమె శ్రీత్వమూ, ఆత్మగౌరవమూ ఒక్కమ్మడిగా ఆమెను మళ్ళీ మామూలు మనిషిని చేశాయి. ఆమె అగ్ని పర్వతంలా నిప్పులు కక్కింది. "మీ బిడ్డకు మరెవ్వరో తండ్రి అని చెప్పడానికి మీకు సిగ్గులేదా? చీ....మీరూ మనుషులేనా?" అని గద్దించింది.

ఇళంగో విక్రృతంగా నవ్వాడు.

"నేనొక్కణ్ణే చెప్పడం లేదు ఈ మాట.... చోకమంతా నీ పాతివ్రత్యం గురించి కోడై కూస్తున్నది. పాప పోలిక చూస్తేనే నిజమేమిటో తెలుస్తుందిగా....? ఊరికే నోరుచించుకుని వేషాలు పెయ్యకు" అని అరిచాడు అతను.

భర్తకు కలిగిన విపరీతమైన ఆ అనుమానం. గీతకు ఎంతో భయం కలిగించింది. భర్తను

చూసినప్పుడల్లా ఆమె భయంతో వణికిపోయేది; అవమానంతో నిలువెల్లా బిక్కచచ్చిపోయేది. రోజులు గడిచేకొద్దీ గీత జీవితం నరకంలా తయారైంది.

ఇళంగో రాత్రునీ పగలనీ తేడా చూడక పకువులా గీతను తన కామానికి బలి చెయ్యసాగాడు. ఆమె ఇంటిపని చేస్తున్నా, పాపను లాలిస్తున్నా కూడా అతను పట్టించుకోక ఆమెను హింసించి తన ఇష్టప్రకారం ప్రవర్తించసాగాడు. భార్య పాపను తన యెదుట ఎత్తుకున్నా, లాలించినా అతను ఓర్పుకోలేకపోయేవాడు. ఆ పాపను తన చేతుల్లో తాకడం కూడా పాపమనుకోసాగాడు అతను.

*

కొలం కరిగిపోసాగింది. ఇళంగో మనసులోని అనుమానం మరింత పెరగసాగింది. భార్య ఎప్పు

డన్నా-ఏమీతోచక వీధిలోకి తొంగిచూస్తే కూడా అతనికి అనుమానం కలిగేది. వీధి వెంబడి ఎవరన్నా పురుషులు వెడుతున్నారా అని చూసేవాడు. తప్పిజారి ఎవరన్నా పురుషులు కనిపిస్తే-వాళ్ళు ముసలివాళ్ళా యువకులా అన్న విషయం కూడా పట్టించుకోకుండా "అక్కడ ఎవరికోసం వల వేస్తున్నావ్?" అని భార్యమీద మండి పడేవాడు. పాపమీది ద్వేషం గీతమీద కూడా బహిరంగంగా చూపసాగాడు అతను. ఇంత జరుగుతున్నా గీత తన సహనాన్ని కోల్పోలేదు.

పరిస్థితి మరి విషమించింది. భార్యను ఒంటరిగా వదిలిపెట్టి ఆఫీసుకు పోవడానికి కూడా ఇళంగో సంశయించసాగాడు. రోజూ ఆఫీసుకు వెళ్ళేముందు ఇంటితలుపులూ కిటికీలు జాగ్రత్తగా మూసి మరీ వెళ్ళేవాడు. ఆఫీసులో ఎవరైనా నెలపు పెడితే, ఆ రోజు సాయంకాలం ఇంటికి రాగానే ఆ నెలపు పెట్టిన వ్యక్తి తమ యింటికి

వచ్చాడేమోనని భార్యను తరచితరచి అడిగేవాడు; ఆమె పరధ్యానంగా సమాధానం చెప్పినా, బాధ భరించలేక మౌనం వహించినా ఆమెను చావ గొట్టేవాడు.

ఇలా ఉండగా గీత పుట్టింట ఏదో శుభకార్యం తలపెట్టారు. ఆ సందర్భంగా రమ్మని గీతకు వాళ్ళు ఉత్తరం రాశారు. గీత ఆ సందర్భాన్ని జారవిడుచుకోదలచుకోలేదు. అందుచేత ఆమె భర్తకు తెలియకుండా పుట్టింటికి ఒక ఉత్తరం రాసింది. తన ఆరోగ్యం బాగులేనందువల్ల తన తల్లిదండ్రులే వచ్చి తనను తమతో రమ్మంటే దాపుంటుందని ఆమె రాసింది. తాను ఉత్తరం రాసిన విషయం భర్తకు తెలియనివ్వవద్దనీ, తక్కిన విషయాలు వారికి తాను సముఖంలో చెబుతాననీ ఆమె రాసింది.

గీత ఉత్తరం చూసి ఆమె తల్లిదండ్రులు వెంటనే బయలుదేరి వచ్చారు. వాళ్ళు అలా రావడం ఇళంగోకు ఆశ్చర్యం కలిగించింది.

తన భార్యే తన గురించి ఏదో రాసి పుట్టింటి వారిని రప్పించి ఉంటుందని అతను అనుమానించ సాగాడు. అందుకు తగ్గట్టు గీత తల్లిదండ్రులు అతనితో - గీత ఆరోగ్యం అంత బాగా లేనందు వల్ల తాము ఆమెనూ, పాపనూ తమతో తీసుకు వెళ్ళి కొన్నాళ్ళ తర్వాత పంపుతామని చెప్పారు. అతనికి గీత తల్లిదండ్రులు తన పట్ల మామూలుగా చూపే గౌరవాభిమానాలు చూపక, ఏదో ఇష్టంలేక మాట్లాడుతున్నట్లు అనిపించింది. తాను ఏదో నేరగాడైనట్టు భావించి వారితో సరిగా మాట్లాడ లేకపోయాడు.

అతను “గీతను పంపడంగురించి తర్వాత చెబుతాను. ఇప్పుడు నాకో అర్జంటు పని ఉంది!” అని వాళ్ళకు ముక్తసరిగా చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు. అలా వెళ్ళినవాడు ఎక్కడో ఒంటరిగా కూచుని ఎడతెరపిలేకుండా ఆలోచించాడు. అందరూ తనను తక్కువగా చూస్తున్నట్లనిపించింది అతనికి. చివరికి ఒక నిర్ణయానికి వచ్చి అతను రాత్రి బాగా పొద్దుపోయాక ఇల్లు చేరుకున్నాడు.

అతను ఇల్లు చేరే సరికి గీత తల్లిదండ్రులు కింది అంతస్తులోని గదిలోనూ, గీత పాపాయితో మేడమీద గదిలోనూ పడుకుని నిద్ర పోతున్నారు.

ఇళంగో సద్దు చేయకుండా వంటగదిలోకి వెళ్ళి ఒక పాత్రలో నీళ్ళు కాచసాగాడు.

నీరు సలసలా మరిగే కొద్దీ ఇళంగో మనసులో అతని భార్యపట్ల అనుమానమూ, కోపమూ పెచ్చు పెరగసాగాయి. అతను ఆ బాధ భరించలేకపోయాడు. సలసల కాగుతున్న ఆ నీటి పాత్రను అలాగే తీసుకుని వినవిసా మేడమీదికి వెళ్ళాడు.

మేడమీది గదిలో పాపాయిని అక్కున చేర్చు కుని నిద్రపోతున్న గీత-ఇళంగో కంట బడింది. ఆమె తనకు ‘అంత ద్రోహంచేసి, తాను మాత్రం ఎంతో ఆనందంగా ఉన్నట్టు’ అతనికి అని పించింది. “ఎంత నిబ్బరంగా ఉంటే నా గురించి తన పుట్టింటికి లేనిపోనివి రాసి ఇప్పుడు అక్కడికి పోవాలనుకుంటుంది? ఊరికి పోతే అక్కడ ఆ డాక్టరుగణ్ణి కలుసుకోకుండా ఉంటుందా?” - ఇలా ఎన్నెన్నో అభిప్రాయాలు అతనిలో చెల రేగాయి.

ఇళంగో కోపం తారస్థాయిని అందుకుంది. పాపాయిని చంపితేనే గాని తనకు ప్రశాంతి ఉండ దనుకున్నాడు. వేడినీటి పాత్రను ఒక గుడ్డ సాయంతో రెండు చేతులతోనూ పట్టుకుని ఆ నీళ్ళను అలాగే పాపమీద విసిరికొట్టడానికి ప్రయత్నించాడు.

తనకు దగ్గరగా ఏదో సందడి వినబడి. గీత గబుక్కున నిద్ర లేచింది. భర్త భయంకరా కారాన్నీ అతని వలకాన్ని చూడగానే జరగజోయే ప్రమాదం ఆమెకు అర్థమైంది. పాపను రక్షించడం కోసం ఆమె అలాగే పాపమీదికి వాలి పడుకుంది.

అంతలో ఆ ప్రమాదం జరిగిపోయింది. సల సలా మరుగుతున్న నీరు గీత వీపుమీద, మేడ మీద పడింది. మంట భరించలేక గీత పెద్దగా అరవసాగింది. తల్లి అరుపులు విని పాప కూడా ఏడవసాగింది. పాప కాళ్ళమీద కూడా వేడి నీళ్ళు పడి బొబ్బలు రేచాయి.

అరుపులు విని గీత తల్లిదండ్రులు పరుగు పరుగున మేడమీదికి వచ్చారు. వాళ్ళు రావడం గానీ, గీత ఏడవడం గానీ ఇళంగోలో ఏమాత్రం మార్పు తీసుకురాలేదు. అతను పశువులా-భార్య దగ్గరనుంచి పాపను తీసుకుని పారిపోడానికి ప్రయత్నించాడు.

అయితే పాపమీద నీళ్ళు పోసే ప్రయత్నంలో పాత్రజారి అతని కాళ్ళు కూడా బొబ్బలెగ రడంతో అతను వేగంగా వెళ్ళలేకపోయాడు. అంతలో గీత తల్లిదండ్రులు అతని దగ్గరనుంచి పాపను బలవంతంగా లాగేశారు. అతని వలకం

వాళ్ళకు ఎంతో భయం కలిగించింది. వాళ్ళు ఆ తల్లి ఒక గదిలోకి నెట్టి తాళం వేశారు. వెంటనే డాక్టరుకు కబురు చేశారు.

*

అప్పటిదాకా జరిగిన సంఘటన లన్నిటినీ గీత తల్లిదండ్రులకు చెప్పింది. అవన్నీ వినే కొద్దీ వాళ్ళు అదిరిపడ్డారు. ఇంతలో డాక్టరు వచ్చి గీతకూ, పాపకూ వైద్యం చేశాడు. డాక్టర్ సలహా ప్రకారం వాళ్ళు ఇళంగోను బలవంతగా మనస్తత్వవైద్యనిపుణుడి దగ్గరికి తీసుకు వెళ్ళారు.

మనస్తత్వ శాస్త్రరీత్యా వైద్యం జరిపాక ఇళంగో మళ్ళీ మామూలు మనిషయ్యాడు.

ఇళంగోను పీడించిన మానసిక వ్యాధికి బీజం అతని అనుమానప్రవృత్తే! అతను తన అనుమానప్రవృత్తిని తన లోపంగానో బలహీనం గానో పరిగణించలేదు. అందుకు మారుగా ఎప్పటి కప్పుడు అనుమానాన్ని పెంచుకోవడానికి తగిన సంఘటనలనే అన్వేషించాడు. ఇటువంటి వ్యక్తుల గురించే “ఒక వ్యక్తి తాను నమ్మదలుచుకున్న వాటినే నమ్ముతాడు” అంటుంటారు మనస్తత్వ శాస్త్ర వేత్తలు. ఏ ఆధారమూలేని తన అనుమానం వల్లనే ఇళంగో తన మనస్సాక్షిని చంపుకుని, మానవత్వాన్ని కోల్పోయాడు.

విపరీతమైన కామవాంఛవంటి లోపాలు తనలో ఉన్నా అతను వాటిని అరికట్టడానికి ప్రయత్నించ లేదు. తన కిరాతక కృత్యాలగురించి అతను ఎన్నోసార్లు లోలోపలే కుమిలిపోయాడు. అయితే కాలక్రమాన తనలో ఉన్నట్లే తన భార్యకు కూడా లోపాలు ఉంటాయనీ తనలాగే ఆమె కూడా ఇతరుల ద్వారా తన కామవాంఛ తీర్చుకుంటుండ వచ్చనీ అపోహ పడ్డాడు. అందువల్లే అతను తను చేస్తున్న తప్పులను తప్పులుగా పరిగణించ లేకపోయాడు.

అనుమాన పిశాచి పట్టి పీడిస్తున్నప్పుడు, ఏ వ్యక్తి అయినా-తన చదువూ సంస్కారమూ అన్నిటినీ మరిచి తన చుట్టూ నరకం సృష్టించు కుంటాడు. తన సన్నిహితులను కూడా ఆ నరకం లోకి తోస్తాడు. ఈ సత్యానికి గీత, ఇళంగోల జీవితానుభవాలు చక్కని ఉదాహరణలు.

—[సమాప్తం]

[సూచన : ఈ యధార్థగాథలో పేర్కొన్న పేర్లు ఆయా వ్యక్తుల అసలు పేర్లు కావు.]

నిబంధనలు

‘వనిత మాటల కొలుపు’లో స్త్రీలు మాత్రమే పాల్గొనాలి. ఈ సంచికలో ఉన్న కూపను పూర్తి చేసి కవర్లో పెట్టి ‘వనిత మాటల కొలుపు-18’ చందమామ బిల్డింగ్స్, మద్రాసు - 600 026 చిరునామాకు డినెంబరు నెలాఖరులోగా చేరేలా పంపాలి. ఆ కవర్లో మాటల కొలుపు కూపను తప్ప మరేదీ ఉండకూడదు. ఒక కవర్లో ఒక్క ఎంట్రీయే ఉండాలి. గళ్ళలో వేసే అక్షరాలు శుభ్రంగా, తెలిసేలా ఉండాలి. కొట్టివేతలూ దిద్దు బాట్లూ ఉండకూడదు. దీని సమాధానం, ఫలితాలూ 1977 ఫిబ్రవరి 1వ తేదీ సంచికలో ప్రచురింప బడతాయి. మా దగ్గర గల సమాధానంతో సరిపోయే సమాధానం పంపినవారికి రూ. 116 లు బహుమతిగా పంపుతాము. సరైన సమాధానం పంపేవారు ఒకరికంటే ఎక్కువమంది గనుక ఉంటే, బహుమతి మొత్తం సమానంగా పంచ బడుతుంది. దీనికి సంబంధించిన ప్రతి విషయం లోనూ ‘వనిత’ నిర్వాహకవర్గానిదే తుది నిర్ణయం. ఈ విషయంలో ఎటువంటి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలూ జరపబడవు.

ఆధారాలు-అడ్డం

1. శ్యామరాయకృతి
2. మైత్రీ బృందం
3. శబ్దము
4. బహువచనంలో పౌలం
5. విలాసము
6. సైన్యాద్యక్షుడు
7. కొత్త దంపతులు
8. ఇవాళ రేపా కాదు
9. సున్నితము
10. నవరత్నములలో ఒకటి!

ఆధారాలు-నిలుపు

1. జయదేవుని అష్టపది
6. దేవాలయానికి వెళ్ళేవారిని ‘ఎందుకు వెళ్తున్నావు?’ అని అడిగితే ఏం చెబుతారు?
11. ప్రజా సందోహము
12. రాత్రి
13. ఒడ్డు
14. అలంకారానికి...
15. జాలరికి అవసరమైనది
16. భార్యా భర్తలలో సగం
17. నీరుపోసినవాడే పోస్తాడంటారు.
18. కాదు
19. వినతి

మూడు
సెజులలో
లభిస్తుంది:
50 మిలి
100 మిలి
200 మిలి

ంతోషం, సంరక్షణ

కోసం...

ఫోస్ఫోమిన్ ఐరన్

పం...ప్రత్యేకంగా
దించబడిన టానిక్

అరోగ్యకరమైన ఎర్రని రక్తకణాలను
పెంపొందించే జేస్తుంది... శక్తిని తిరిగి
ప్రసాదిస్తుంది, దారుణమును
పెంపొందిస్తుంది, శరీరము యొక్క
రోగనిరోధక శక్తిని బలపరుస్తుంది.

నియమానుసారంగా
ఫోస్ఫోమిన్ ఐరన్ సేవించండి.

SARABHAI CHEMICALS LTD.

Shilpi SC 3A/76 tel

1-12-1976

[కాఠిన్యం : 18 వ పేజీ నుంచి]

తలచుకున్న కొద్దీ కడుపు రగిలిపోతోంది సుమిత్రకు.

“సుమిత్రా” జయరాం కేకకు తేరుకుని, లోపలికొచ్చింది. పీట వేసుకుని వంటింట్లో కూర్చుని ఉన్నాడు జయరాం. “ఇదేం-ఇవ్వాలి - అప్పుడే బోజనమా?” నవ్వు తెప్పించుకుని అడిగింది.

“అవును. బోంచేసి బయల్దేరుతాను. ఏడింటికి ట్రైన్ ఉంది. వెళ్తున్నాను.”

భర్త వైఖరికి ఆశ్చర్యపోయింది సుమిత్ర. మౌనంగా బోజనం ముగించాడు జయరాం. చెయ్యి కడుక్కుంటూ అడిగాడు. “నువ్వు వస్తున్నావా మరి?”

“వడిన అవమానాలూ, తిన్నచెప్పు దెబ్బలూ చాలు....నేను రాను....”

“నీ మనస్సుకి ఏది ఉచితమని తోస్తే అలా చెయ్యి. నా సలహా నేను చెప్పాను. వెళ్తే బాగుంటుంది అంతే.”

బ్యాగ్ లో రెండు జతలు బట్టలు పెట్టుకుని బయల్దేరాడు జయరాం.

*

తనెక్కిన రైలు లేటవ్వడంతో మర్నాడు ఉదయం తొమ్మిదింటికి గానీ పల్లెకి చేరుకోలేక పోయేడు జయరాం.

జయరాం వచ్చేసరికే వైకుంఠంగారు అపిస్మా రక స్థితిలో ఉన్నారు.

మామగారింట్లో కాలు పెడుతూనే విస్తుపోయాడు జయరాం. సుమిత్రా పిల్లలూ అక్కడున్నారు!

“తిరుపతి బస్ లో బయల్దేరి బస్ లు మారుతూ తెల్లవారు ఝామున ఇక్కడికి చేరుకున్నాం.” భర్త ప్రశ్నని ఊహించి, అతని ఆశ్చర్యాన్ని గమనించి-అంది సుమిత్ర.

అదేరోజు - సందేవేళ

వైకుంఠంగారు తనువు చాలించేరు.

ఆ మర్నాడు-

పుట్టింట్లో నిన్న సుమిత్రని చూచి ఎంతగా ఆశ్చర్యపోయాడో - అంతకు రెండింతలుగా ఆశ్చర్యపోయాడు జయరాం.

రెండు ఎకరాల పల్లం, పల్లెలో ఇల్లు నరసమ్మకి ఇచ్చి మిగిలిన స్థిరచరాస్తులన్నీ తన మనుమల పేర రాసి పోయేడు వైకుంఠంగారు! *

పాఠకులకు శీర్షిక:

“అభరణాలు బంగారంతోనే చేయించుకోవలసిన అవసరం వున్నదా?”

అన్న విషయం మీద, వనిత పాఠకులు తమ అభిప్రాయాలను రావుసైజులో పేజీకి మించకుండా-రాసి పంపవలసిందిగా కోరుతున్నాము. ఈ శీర్షిక ‘స్వకాంతి సంచిక’ (జనవరి పదిహేను)లో ఆరంభమై-రెండు సంచికలలో నడుస్తుంది. పాఠకులు తమ వ్యాసాలను ఈ నెల 20వ తేదీలోగా మాకు అందేలా పంపవలసి వుంటుంది. ప్రచురింపబడే వ్యాసాలకు పారితోషికం వుంటుంది. వ్యాసాలు పంపే కవరు మీద ‘పాఠకుల శీర్షిక’ “వనిత” చందమామ బిల్డింగ్స్-మద్రాసు 600026-అన్న చిరునామా రాయాలి. ప్రచురింపబడని ఈ వ్యాసాలు తిరిగి పంపబడవు కాబట్టి-స్థాంపులు అతికించిన కవర్లు జత చెయ్యవలసిన అవసరం వుండదు!

గ మ వి క

జనవరి ఒకటవ తేదీ సంచిక నుంచి

“అభిప్రాయాలు” శీర్షికలో ప్రచురింపబడే ప్రతి లేఖకూ ఐదురూపాయలు పారితోషికంగా పంపదలచుకున్నాము. పాఠకులు-తాము పంపే విషయాలు ‘వనిత’ పత్రికకు సంబంధించినవే కాకుండా, ఇతరత్రా ఉపయోగపడే విషయాలు, సమస్యలూ పంపగలరు.

జనవరి ఒకటవ తేదీ సంచిక నుంచి కొన్ని కొత్త శీర్షికలు కూడా ఆరంభమవుతున్నాయి

వనిత మాటల కొలువు-16 పసుపులేటి సరస్వతి, గుంతకల్లు సరైన సమాధానం

1 గ	త	13 మ	2 ఓ	ల	గ	14 ము
రీ	3 సి	వ	రు	4 గ	15 రా	16 ము
జే	మ	6 క	లి	కా	ల	17 ము
5 బి	న్న	7 జ్	ల	ని	ని	
8 బె	త	9 సా	ర	తి	10 మే	క
11 ప	చ	న	ము	12 త్తు	కు	టి

3. కళావతి, పాకాల (చిత్తూరు జిల్లా)

ఘండికోట సీతారామమ్మ, ఖరగ్ పూర్

ఆర్. వెంకటరత్న, సోమందెపల్లి (అనంతపూరు జిల్లా)

వై. వాణి, హైదరాబాదు-32

నెక్కంటి గోపీలక్ష్మి, నడిపూడి (ప.గో.జిల్లా)

వరుదు జ్ఞానేశ్వరి, అలదు (శ్రీకాకుళం జిల్లా)

పై సమాధానంతో సరిపోయే సమాధానాలు పంపినవారు విడుగురు. వారు:

బహుమతి మొత్తం రూ. 116 అను విరందరికి సమానంగా పంచి అందజేస్తున్నాము.

పట్టు చీరలు

పట్టు చీరలు కట్టుకోవడంపట్ల చాలామంది వనితలు ఆసక్తి చూపుతూ ఉంటారు. 'పట్టు చీర కట్టుకోవడం పాతకాలం వద్దతి' అనుకో నక్కరలేదు. ఇవాళ్టి రోజులలో ఆధునిక

4

5

యువతులు కట్టుకోదగ్గ పట్టు చీరలు కూడా దొరుకుతున్నాయి. ఈ పేజీలోని వర్ణచిత్రాలలో మీకు సరికొత్త పట్టుచీరలు కొన్ని కనిపిస్తాయి. ఈ పట్టు చీరలలో 'పాత కొత్తల మేలు

కలయిక' కనిపించి కను విందు చేస్తుంది. కాశ్మీరు నుంచి కాంచీపురం దాకా, బెనారస్ నుంచి బెంగళూరు దాకా - దేశమంతటా ఎన్నెన్నో చోట్ల పట్టు చీరల నేత సాగుతూనే

పసి బిడ్డకు జీర్ణసంబంధమైన
బాధలు కలిగినప్పుడు...

సామ్యంగా పనిచేసే
అమృతాంజన్
గ్రేప్ మిక్స్చర్
బాధను అతి త్వరగా తగ్గిస్తుంది

కడుపునొప్పి, అజీర్ణము, వాయువు, పళ్ళు
వచ్చేటప్పుడు కలిగేబాధలు మొదలైన
వాటిలో దేనితోనైనా సరే, మీ పసిబిడ్డ
బాధ పడుతుంటే అమృతాంజన్ గ్రేప్
మిక్స్చర్ తో అతి త్వరగా ఉపశమనం
కల్పించండి త్వరగా సులభంగా తిరిగి
మీ పసిబిడ్డ ఆనందంగా నవ్వుతుంది.

గృహోషధములు
తయారుచేయుటలో
తరతరాలుగా నమ్మికకు
పాత్రమైన అమృతాంజన్ వారి
తయారీ.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్

ఉంది. ప్రాచీనకాలం నుంచే భారతదేశంలో
రూపొందిన పట్టు చీరలు ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి
గడించాయి. ఆ ప్రఖ్యాతికి తగిన చీరలు
రూపొందించడానికి ఇప్పటికీ మనదేశంలో
ప్రయత్నాలు సాగుతున్నాయి! వర్ష
చిత్రాలలో కనిపించే మూడల్ జోన్ పేస్
ధరించిన పట్టుచీరలు-ఆ ప్రయత్నాలు విజయ
వంతమవుతున్నాయనడానికి తగిన ఉదా
హరణలు.

మొదటి చిత్రంలో జోన్ కట్టుకొన్న పట్టు
చీరలో ఎరుపు, పసుపు, నలుపు రంగు ప్రింట్లు
కనిపిస్తాయి. ఈ చీర మీది డిజైను పాత
కాలం ధోరణిలో ఉన్న కొట్ట వచ్చేట్టు కని
పిస్తున్నది.

గుజరాతీ పద్ధతిలో కట్టుకున్న పట్టు చీర
రెండవ చిత్రంలో కనిపిస్తున్నది. నారింజ,
టర్కాయిస్ రంగుల కలయికలో రూపొందిన
ఈ చీర మీది ప్రింట్లు 'లలితం'గా ఉన్నాయి.
అంచూ, కొంగూ అసలు చీర రంగు కన్నా
భిన్నంగా ఉండే రంగుల్లో ఆకర్షణీయంగా
కనిపిస్తున్నాయి. ఈ చీర కూడా సంప్రదాయ
నిద్యమైనదే!

గుజరాత్ ప్రాంతాలలో విరివిగా కనిపించే
'పటోలా' చీరల ధోరణిలో కనిపించే పట్టు
చీర మూడవ చిత్రంలో ఉంది. నలుపు,
గులాబీ, గోధుమ వన్నెలు కలగలిసి ఈ చీర
మీద చక్కని ప్రింట్లు రూపొందించాయి. జోన్
ఈ చీరను గుజరాతీ పద్ధతిలో (పల్లెవాటు కుడి
భుజంమీది నుంచి వేసుకుని) ధరించింది!

నాలుగవ చిత్రంలో కొడగు స్త్రీల పద్ధతిని
అనుసరించి జోన్ ధరించిన పట్టుచీరలో
నలుపు, కొట్టవచ్చేలా ఉన్న గులాబీరంగు
చోటు చేసుకున్నాయి. చీర ధరించిన విధానం
వల్ల గులాబీరంగు అంచూ, కొంగుమీద సంప్ర
దాయ ధోరణులలో ఉన్న రూపాలూ బాగా
కనిపిస్తున్నాయి.

పెద్ద పెద్ద పువ్వుల డిజైన్లతో రూపొందిన
చీర ఐదవ చిత్రంలో కనిపిస్తున్నది. ఈ పట్టు
చీరలో గులాబీరంగుతో బాటు గోధుమరంగు,
నలుపు, టర్కాయిస్ రంగులు కూడా
అందంగా కలగలిసి ఉన్నాయి!

— ఛాయా ఆర్య

నవీంచ బొమ్మలు

ఈ బొమ్మల్లో—వాళ్ళు చేసిన ఒక తెట్టిగారి బొమ్మ వీపు మీద నెమ్మదిగా తడితే 'అహహహహ' అని అతను నవ్వుతూ వుంటాడు. అలాగే ఒక అమ్మాయి జుట్టును దువ్వెనతో దువ్వతూ వుంటే, నవ్వుతూనే వుంటుంది. ఇంకో అమ్మాయి రెండు చక్రాల నైకిలు టోగ్గా తొక్కుతూ వుంటుంది.

ఇక్కడ కనిపిస్తున్న ఎలుగు బంటి 'గుండె' వున్న ఎలుగు బంటి. స్విచ్ వెయ్యగానే (బాటరీ నెట్ లోపల పెట్టి) దాని గుండె కొట్టుకోడం విని పిస్తుంది. పిల్లలు ఈ ఎలుగు బంటిని పక్కలో పెట్టుకుని, సన్నగా వచ్చే ఆ శబ్దాన్ని వింటూ నిద్రపోతారు.

ఎడమ వేపు చివర్లో కనిపించే బొమ్మ పొట్ట మీద నొక్కితే ఏడుస్తుంది; ఆ వెంటనే నవ్వు తుంది. అలా ఏడుపూ, నవ్వు రెండూ వినవస్తాయన్నమాట! మధ్య వున్న బొమ్మ నోట్లో 'పాలవీక' వుంది. అది తీసేశామంటే— ఆ పాప ఏడుస్తుంది. అది మళ్ళీ నోట్లో పెట్టయ్యగానే, ఏడుపు మానేస్తుంది. అలాగే పక్కన వున్న పాలనీసా తీసినా కూడా ఏడుస్తుంది. కుడి వేపు చివర వున్న పాపాయి పక్కనే కర్ర వుంది. ఆ కర్రతో ఆ పాప తలమీద నెమ్మదిగా తడితే—నడుస్తూ వచ్చేస్తుంది. మళ్ళీ అలాగే తడితే— నడక ఆపేసి, వింటుంది పోతుంది! ఇలా, ఈ సంస్థవారు ఎన్నో బొమ్మల్ని రూపొందిస్తున్నారు.

పిల్లలను ఉత్సాహ పరచడానికి, ఉల్లాస పరచడానికి ముఖ్యమైనవి— ఆట వస్తువులు. ఆ ఆట వస్తువుల్లో ఎన్నెన్నో రకాలు వస్తూనే వున్నాయి; పిల్లలకు ఆనందం కలిగిస్తూనే వున్నాయి. ఈ ప్రయత్నంలో ఎందరో ఎన్ని రకాలుగానో కృషి చేస్తున్నట్టే—మద్రాసులోని 'జాయ్ టాయ్' వారూ కృషిచేస్తున్నారు. ఈ కంపెనీ డైరెక్టర్ శ్రీమతి అలమేలు శ్రీనివాసన్—ఆ మధ్య వారు చేసిన అనేక రకాల ఆట వస్తువుల ప్రదర్శనంలో మాట్లాడుతూ—తాము తయారు చేస్తున్న వస్తువులు భారత దేశంలోనే కాకుండా, విదేశాలకు కూడా ఎగుమతి అవుతూ ప్రసిద్ధి గడుస్తున్నాయి అని చెప్పారు. ఈ బొమ్మల్లోని చాలా బొమ్మలు బ్యాటరీ మీద పనిచేసేవే. రంగు రంగుల దుస్తులతో అందంగా వున్న బొమ్మలను చూస్తున్నప్పుడు 'నిజమా' అన్న భ్రాంతి కలిగించేలా చెయ్యడం వెనక—ఎంతో కృషి, సాంకేతిక పరిజ్ఞానమూ వుండాలి.

రామకృష్ణశాస్త్రి చాకచక్యంతో మనువు స్థిర పడింది. సాదా, నిరంజనరావుల పెండ్లికి 'లగ్నాలు' పెట్టుకున్నారు. పెండ్లి పనుల సందర్భో, రాధ తన యోచనలకు 'ఫుల్స్టాప్' పెట్టింది. శ్రీధర్ యేదో 'ఇంటర్వ్యూ' వుందని గుంటూరు వెళ్ళేడు. అక్కచెల్లెళ్ళు అక్కడినుంచి ఏవేవో తెమ్మని పురమాయించారు.

'అక్కడ నా పనయ్యేదాన్నిబట్టి వుంటుంది మీ జాబితా సంగతి' అన్నాడు.

"ఏ వుద్యోగానికి అన్నయ్యా!" తన సందేహనివృత్తి కోసం అడిగింది రాధ.

"వచ్చినపుడు చెబుతాను. ఈ సారంతా సీక్రెట్: సింగన్న అద్దంకి పోనూ పోయినాడు, రానూ వచ్చాడని' ఎగతాళిపోయింది."

7 8 9 10

తన చెల్లెలు సాదామిని - విరంజనరావును పెళ్ళి చేసుకుంటాననడం రాధకు అశ్చర్యాన్ని కలిగించింది. మాధవ్ అడుగడుగునా రాధలో కొత్త ఆశంను రేకెత్తించసాగాడు. ఉన్నట్లుండి ఒక రోజు రాధ తన గురించి ఎలాంటి జోక్యమూ కలిగించుకోవద్దని మాధవ్ను నిందించడంతో - అతను తీరని నిరాశకు గురయ్యాడు.

"ఈసారెందుకో నాకు నమ్మకంగా వుందిరా! మనకు మంచిరోజు లొస్తున్నాయి....నయాపైసా కట్నం లేకుండా అల్లుడొస్తున్నాడు. రూపాయి లంచం లేకుండా నౌకరీ రావచ్చు. ఒక్కొక్కరు అడుగుపెట్టిన వేళావిశేషం గూడా వుంటుంది. యిటు అల్లుడూ అటు వుద్యోగం...." అనందంతో వెలిగింది జానికమ్మ వదనం.

*

'చెలిగ్రాం' అందుకుంటుంటే సోమశేఖరం చెయ్యి కొంచెం కంపించింది. సంతకంచేసి తీసు కున్నాడు.

అందోళనగా భర్తముఖంవంక చూడసాగింది. సోమశేఖరం ముఖం కందగడ్డయిపోవడం గమనించింది వైదేహమ్మ. జంకుతూనే అడిగిందామె "సంగతేమిటని"

"మాధవ్ గాడు ఎంతపని చెయ్యబోతున్నాడో

చూడు! 'మిలిటరీ' యింటర్వ్యూ నెంటర్ 'కు వెళ్ళాడని, యింటర్వ్యూకేమోనని అనుమానంగా వుంది గనక నీవు వచ్చి నచ్చజెప్పి తీసుకెళతావని తెల్పడమైందని రమణారావు చెలిగ్రాం యిచ్చాడు" ముగించాడు సోమశేఖరం.

"బుద్ధిమంతుడనుకున్నందుకు....బాగానే చేస్తున్నాడే? యిప్పుడేం రైలుందో! తొందరగా వెళ్ళండి...." గాభరాగా అన్నదామె.

"పోవాలంటే దగ్గరా దాపా!....పాతిక రూపాయలైనా కావాలి" అంటూ ఆలోచనలోపడ్డ భర్త సంశయాన్ని గ్రహించి--

"దబ్బు కోసమైతే చెప్పండి....రాధ దగ్గర తెళ్ళి తీసుకొస్తాను" అంటూ భర్త జవాబుకు ఎదురుచూడకుండా-చీర సవరించుకుని ప్రక్క పీడిలో వున్న రాఘవయ్యగారింటికి దారితీసింది వైదేహమ్మ.

12

మిలిటరీ నెలక్షన్ నెంటర్ లో....వరండాలో బెంచి మీద కూర్చున్నాడు మాధవ్. ఎందుకో ద్వారానికేసి బిత్తరచూపులు చూడసాగాడు.... మళ్ళీ లోపలినుంచి వచ్చేవారికేసి, తన నెంబరు ఓమారు చూచుకుని, 'వాచీ' వైపు చూచుకుని, ఇంకా ఆలస్యమున్నందుకు గాభరాపడుతున్నాడు. కారాగిన చప్పుడైతే వాకిలికేసి చూచిన మాధవ్ 'షాక్' తిన్నట్టయిపోయాడు....

కారు దిగిన రమణారావు వెంట సోమశేఖరం కూడా దిగాడు. రమణారావు వాకిట్లో కాపలా వాళ్ళతో ఏదో మాట్లాడి, కొన్ని నిముషాలు హాల్లో గడిపి ఇవతలికొచ్చాడు. సోమశేఖరానికేదో నైగ

చెయ్యగా ముందుకు అడుగేసాడతడు. మాధవ్ పైప్రాణాలు పైనపోయినంతపనై వణకడం ప్రారంభించాడు....చల్లని వాతావరణంలో కూడా ముచ్చెమటలుపోసాయి. మాధవ్-'క్లోరోఫారమ్' యిచ్చిన మనిషిలా గాలిలో తేలిపోసాగాడు.

తండ్రి ముందుకేస్తున్న ఒక్కొక్క అడుగు తన శిరస్సు మీద పడి తననూ, తన ఆశయాన్ని అధఃపాతాళానికి అణగద్రొక్కినట్లు వ్యధతో

మెలికలు తిరగసాగాడు.

మాధవ్ కు రమణారావు....గాంధీర్య వాలించి చూస్తుంటే నిలువునా పాతెయ్యాలనిపించింది.... అతడే ఈ నిర్వాకం చేసిందని స్పష్టంగా తెలుస్తోంది. వరోక్షంగా తన పతనాన్నే ఆశిస్తున్న బద్ధవిరోధిలా కనిపించసాగాడు. పిడికిళ్ళు బిగించి....సన్నగా పళ్ళు నూరుకున్నాడు మాధవ్....

"రాదా!....బైటికి...." అన్న తండ్రి పిలుపు కటువుగా ధ్వనించింది.

తనకు వూహ తెలిసినప్పటినుంచి ఎన్నడూ కలుపుగాపిలిచి ఎరగడు. స్నేహంగా, ప్రియంగా మాట్లాడేవాడు. తన నెంతో గౌరవించేవాడు.

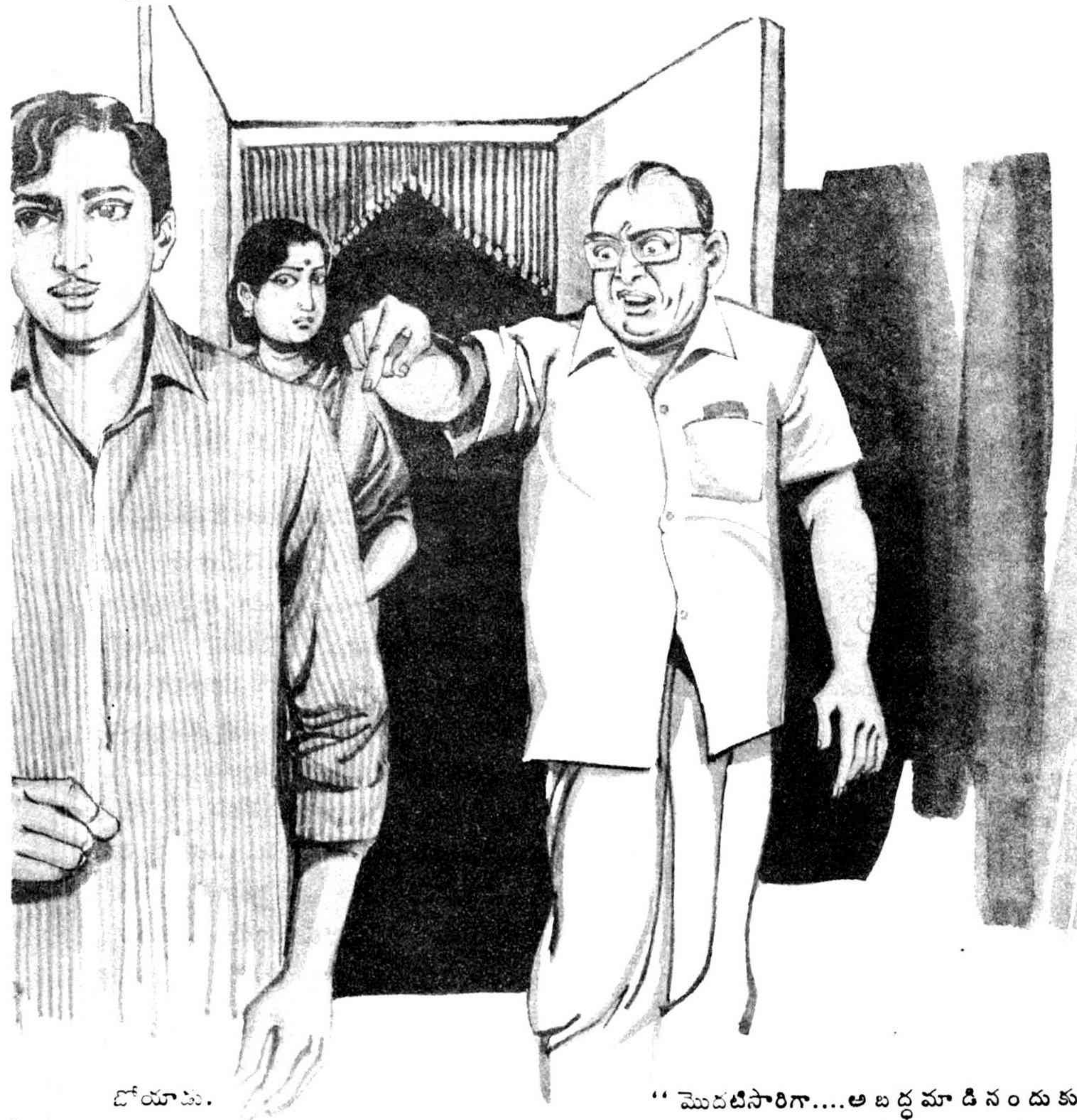
అలాంటిది, ఈనాడు....ఇలా?

“రావేంరా!” అతడి కన్నుల్లో కోపం, పిలుపులో ఆజ్ఞ ధ్వనించాయి.

“స్టీజ్....నా....న్నా : ఓ అరగంట తర్వాత వస్తాను....అప్పటి....” చెప్పుతూనే చెప్పి

సర్వం పోగొట్టుకున్నట్టు దీనంగా కూర్చున్న కొడుకును అడిగింది వై దేహమ్మ.

“మిలిటరీలో చేరే ఖర్చు నీకేం పట్టిందిరా? చదువులో పైకొచ్చే వాడివి - తమ్ముళ్ళను, ముందుకు తేవలసిన వాడివి-నీవేనా నాయనా- ఇట్లా చేయదలచుకున్నదీ? ఎన్నడూ అబద్ధమాడని వాడివి, అమరావతికని, అత్తయ్యగారింటికని చెప్పి....”

దోయాడు.

“వీ....రై....దు....” బిగ్గరగా ధ్వనించింది తండ్రి గొంతుక.

పరాజితుడైన రాజు - సింహాసనాన్ని త్యజించాల్సిన సమయంలో పొందినంత బాధ పడి పోయాడు....ఇంటర్వ్యూ హాలుకేసి చూస్తూ.... ముందుకు సాగాడు.

*

“మొదటిసారిగా....అబద్ధమాడినందుకు మన్నించమ్మా! నేనేది చేసినా మీ కోసమని మరచిపోవద్దమ్మా! నా చదువు సాగే మార్గంలేక చదువుకోవలసిన పిల్లలుండి-పైగా, ఈ చదువుతో నౌకరి దొరుకుతుందన్న నమ్మకం లేక,.... నా తమ్ముళ్ళని నాకంటే పెద్దవాళ్ళను చేద్దామని, నాన్న రెక్కకు తోడుకావాలని....నే చేసిన పని మీకంత చెడుపైతే....నేనేం చెప్పలేనమ్మా!”

“నీవు...మిలిటరీలో లక్షలు ఆర్జించి,

తమ్ముళ్ళను చదివిస్తావేమోగాని మమ్మల్ని మాత్రం శృశానానికి పంపేవాడివి....”

“ఎందుకు నన్నా! అంతంత మాటలంటావు? అందునా నువ్వంటున్నావంటే నాకాశ్చర్యంగా వుంది నన్నా! రాజకీయాలలో కాకలు తేరిన రాజకీయ వేత్తవు. దేశం కోసం ధనాన్ని వెచ్చించిన....దానశీలుడివి. అలాంటిది, దేశ సేవ కోసం నీ కొడుకు వెళుతున్నాడంటే గర్వంగా వీడ్కోలివ్వాలిగాని....పిరికిగా వెనక్కు మళ్ళించుక రావడం....” అరచేతిలో పిడికిలిని దాడుకోసాగాడు మాధవ్.

తన ఎదట ఎన్నడూ ఆవేశంగాగాని, అగ్ర హంగా గాని మాట్లాడని కొడుకు ఈనాడు భావోద్వేగంగా, రోషంగా మాట్లాడుతుంటే విభ్రాంతుడైన సోమశేఖరానికి మాట పెగల్లేదు.

“మా కడుపులో చిచ్చుపెట్టి-నీవక్కడ బావు కునేదేంటిరా!” చిరుకోపం ప్రదర్శించింది వై దేహమ్మ.

“అమ్మా! ఎన్నో సంవత్సరాల క్రిందటే స్వాతంత్ర్య సమరానికి భర్తను పంపిన నువ్వు, కాలం ఎంతో ముందుకు నడుస్తుండే రోజుల్లో నన్నెందుకు వెనక్కు లాగుతున్నావో అర్థం కావడం లేదమ్మా! ముగ్గురు కొడుకులున్న నువ్వే, దేశసేవ కోసం పంపకపోతే-వాక్కాగా నొక్కడున్న వాళ్ళ సంగతేం గాను....!”

ఏ స్టేజి మీదనో స్వాతంత్ర్య యోధుడు ప్రజలకు బోధించే రీతిగా చెప్పుకుపోతున్న కొడుకు ధోరణిని మధ్యలో తుంచుతూ మాటందుకుంది వై దేహమ్మ.

“అనాడు త్యాగం అనే పేరుతో పంపబట్టే, ఆస్తంతా కొల్లగొట్టుకుని పిల్లలకు....చదువు కూడా చెప్పించుకోలేని స్థితి కొచ్చాం....అందుకే తనకు మాలిన ధర్మానికి పోకూడదని....నిన్ను వారిస్తున్నాను. ఈ రోజు ఒక్క పది రూపాయ లిచ్చేవాళ్ళు లేరు. అనుభవ పూర్వకంగా నేర్చుకున్న గుణ పాఠం....అందుకే, నిన్ను....”

విసుగ్గా ముఖం చిట్టించుకునే మాధవ్ను చూచి తన మాటలను మనసుకెక్కించుకోవడం లేదని....లేచిపోయింది.

తన వంతన్నట్టు సోమశేఖరం కలుగ జేసుకున్నాడు.

“అమ్మ చెప్పిన వన్నీ హితవుగా లేవు కదూ! వుండవు....భర్తతో కలిసి కాపురం చెయ్యాల్సిన

రోజుల్లో....పుట్టింట్లో గడుపుతూ....యింట్లో నే
వుండి తగిన విధంగా సహకరించమని నా కాళ్ళా
వేళ్ళా బడి బ్రతిమాలుకుంటే - పిరికిదానివని
విసుక్కుని....పున్నదంతా నాశనం జేసుకుని ఉద్య
మాల్లోకి దూకేను....తిరిగొచ్చే సరికి మిగిలింది,
కీర్తి కాకపోయినా తరిగింది అస్త్ర. నేను
స్వార్థపరుణ్ణుకో వద్దు...."

"నన్ను మాట్లాడని వ్యవస్థ నాన్నా!....అది
మీకై మీరు....చట్టానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడి....
దబ్బు ఖర్చుపెట్టుకున్నారు. ఇప్పుడు నేను దేశ
రక్షణ కోసం....నైనికుడిగా వెళ్ళ దలచుకున్నాను.
ఎన్నో సౌకర్యాలు....నైనికుడిగా వెళ్ళితే
'హోదా'నో....వీరమరణమో! ఏ విధంగా
చూచినా మీకు నష్టం ఉండదు. పైపెచ్చు మీరక్తం
పంచుకు పుట్టిన ఒక యువకుడిని దేశమాత నేవ
కర్పించామనే తృప్తి ఉంటుంది.

"నాన్నా! మీ అణువు అణువు స్వాతంత్ర్యాభి
లాషతో పోరింది. ప్రతి రక్తబిందువు దేశం కోసం
ధారబోయ్యాలనుకున్నారు. ప్రతి పైసా అందు
కోసమే ఖర్చు చేసేరు. అలాంటిది....నీ కొడుగ్గా
నాకా హక్కు లేదని, నన్నో పిరికివాడుగా....
నన్నో పరికరంగా భావించి తీసుకొచ్చారు....
నే నెంత దౌర్భాగ్యుణ్ణి నాన్నా!...." వ్రేళ్ళతో
నుదురు రుద్దుకున్నాడు మాధవ్.

"కాదు నాయనా కాదు! ప్రస్తుత పరిస్థితి,
నా దౌర్బల్యం, నా స్వార్థం నన్నిలా చేశాయి.
నీవు మిలిటరీలో నెలక్షన్ కు వెళ్ళావని విన్నప్పుడు
నా మనసు ఆనందంతో గర్వంతో పొంగి
పోయింది....కాని మన సంసారాన్ని తలచుకో
గానే, నీ కేదైనా అయితే? మన స్థితి ఏమిటని
గుండె దిగజారి పోయిందిరా! అందుకే క్రుంగి
పోయాను....నీలాంటి వాళ్ళు దేశానికి అవసర
మైనా, నీ ప్రాణం మన కుటుంబానికి ముఖ్యం....
అందుకే నిన్ను తీసుకొచ్చాను. మన సంసారం
ఒక దారికి రాగానే నువ్వు అడక్కుండానే నిన్ను....
నా చేత్తో వీర కంకణం కట్టి పంపుతాను....
ఈ సారికి....నన్ను...."

"నాన్నా! నా కది చాలు నాన్నా! అదే
తృప్తి...." తండ్రి పాదాలను భక్తి పూర్వకంగా
కళ్ళ కద్దుకున్నాడు మాధవ్.

"మాధవా!....లే" అంటున్న సోమశేఖరం
నయనద్వయాన రాలిన ఆశ్రు బిందువులు మాధవ్
శిరస్సున ఆశీర్వాచనాలై నిలిచాయి.

'ఇంటర్వ్యూ' నుంచి తిరిగొచ్చిన శ్రీధర్ లో
ఉత్సాహం పొంగులు బారడం గమనించిన రాధకు
అక్కడి సంగతులు అడగాలని కుతూహలం
కలిగింది. ఇటీవల ఎప్పుడడిగినా చిరాకు ప్రద
ర్శిస్తూ....లోకం మీద విరుచుకపడి, పెద్దవాళ్ళలో
జరిగే అరాచకాలు, ఏకరువు పెడుతూ, ఆపీసర్లని
దుయ్యబడుతూ ఓ లెక్కరివ్వడం - లంచం మీద
కొన్ని కథలు చెప్పడం - వాటి నిర్మూలనార్థం
యేం జేస్తే ప్రజలు బాగుపడతారో, ప్రగతినిలా
సాధించగలరో, విప్లవాత్మక ధోరణిలో ఉద్రేకంగా
ఉపన్యసించేవాడు. అతన్నడిగి ఆవేశాన్ని రెచ్చ
గొట్టడం తప్ప ప్రయోజనముండదని అడగడం
విరమించుకునేది.

"అన్నయ్యా! ఈసారి...."

"ఇంటర్వ్యూ ఎలా జరిగిందిరా? ఉద్యోగ
మేమైనా వచ్చే ఆశ వుందా?? ఇత్యాది ప్రశ్నలే
కదూ! - ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే నౌకరి
రావడం 'పూర్'". ఛాతీ వెడల్పు చేస్తూ
నిటారుగా నిలబడ్డాడు....చెల్లెలి వైపు గర్వంగా
చూస్తూ సన్నగా ఈల వేసేడు.

వైదేహమ్మ రామవయ్యగారింటికొచ్చి జరిగిన
దంతా సవిస్తరంగా చెప్పి వెళ్ళేటప్పుడు "మాధవ్
మిలిటరీలో చేరకుండా వస్తే అమ్మవారికి పూజ
చేయిస్తానని మొక్కుకున్నాను. దేవాలయానికి నీవు
కూడా వస్తావా వదినా!" అన్నది వైదేహమ్మ.

"సౌద వివాహం మారాముళ్ళు తొలిగి
లగ్నాలు పెట్టుకుంటే దేవాలయానికి వస్తానని
మొక్కుకున్నాను. కాని ఈ రోజు వీలయ్యేట్టు
లేదు. సామాన్లు బాగు చేస్తున్నారు" అన్నది
జానికమ్మ.

రాధ మాధవ్ ఇంటికి వెళ్ళేసరికి, మాధవ్
రేడియో ముందు కూర్చుని, పుస్తకంలో ఏదో
రాసుకుంటున్నాడు. రేడియో నుంచి పాట
తాలూకు 'మ్యూజిక్' వినవస్తోంది. తను సవ్వడి
చెయ్యకుండా 'స్లిప్పర్స్' విడిచి అడుగులో అడు
గేసుకుంటూ టేబుల్ దగ్గరకు వెళ్ళింది.

ఈలోపల పాటందుకుంది రేడియోలో రికార్డు.

"సావిర హేతవదీనా రాధా!" 'టక్'
మని కనిగా ఆపేశాడు రేడియో.

"మాధవ్! ఎందుకంత కోపం?" లాలిం
పుగా అంది రాధ.

"ఓహో! రాధాదేవిగారా! మా అమ్మ
లేదండీ! గుడికి వెళ్ళింది" విరసంగా అన్నాడు.

"ఫరవాలేదండీ! పున్నవాళ్ళతో మాట్లాడి
పోతాను" మునిపంటితో క్రింది పెదిమను
బిగించింది - రాబోయే నవ్వును ఆపుకుంటూ.

"అయితే వచ్చేదాకా కూర్చోండి! టీచర్!"
కుర్చీ ముందుకు జరిపి తను లేచాడు మాధవ్.

చటుక్కున అతని చేతులు వట్టుకుని కూర్చో
బెట్టింది.

ఎలాంటి అనుభూతికిలోనుగాక....చిన్నగా
అమె చేతులు తొలిగించుకున్నాడు.

"ఏమిటి మాధవ్! నువ్వు చెయ్యబోయిన
అఘాయిత్యం? అందర్నీ ఏం చేసి పోవాలను
కున్నావ్?" కాస్త వణికింది గొంతు.

"అందరెవరూ? - అయినా నా విషయాల్లో
నీ కెందుకు జోక్యం?"

"నే నెవరో నీకు తెలికనే దూరంగా పోవా
లనుకుంటున్నావా! అరోజు నేనలా అన్నాననేగా
నీ కోపం!"

"దయవుంచి నాజోలికి రాకు! నేనేమైతే
నీకేం?" కినుక స్పష్టమౌతోంది అతని ప్రపరనలో.

"చూడు మాధవ్! నీకు నేనేంకానా? అను
కుంటే అన్నీ అవుతాను. సూటిగా నావైపు చూచి
చెప్పు! కాదనగలవా? ఆవేశంలో నేనారోజు
అలా అన్నాననేగా, నైస్యంలో చేరడానికి సాహ
సించింది! నా మూలంగా నీ సున్నితహృదయం
బాధపడుతుందని, అన్ని సమస్యలను ఎదుర్కొనే
మనస్తత్వం నీకింకా కలగలేదని, నీ సుఖం
కోరి నేనానాడు నిరాకరించాను. నయాన చెపితే
నీవు విననందుకు అలా ప్రవర్తించాల్సింది....
మరో విషయానికి నాకు గాయం రేగింది....
ఆ బాధలోనే నువ్వొచ్చి వత్తిడిచేసేవ్! పర్య
వసానం...." వేదనగా నిట్టూర్చింది.

"సమర్థించుకోకు! నేన్నీకు తగనని పరో
క్షంగా చెప్పావ్! నేనే పూహించలేకపోయాను....
నువ్వు సంపాదనపరురాలివి. వ్యక్తిత్వం గల
ఆత్మాభిమానివి....నీవెక్కడ - నేనెక్కడ....ఏదో
పొరపాటున నోరు జారాను....మరచిపోయి...."

"నీ కోర్కె నెరవేర్చుతాను మాధవ్! నన్ను
క్షమించు....యింకెన్నడూ యుద్ధంలోకి పోనని
వాగ్దానం చెయ్యి...." చేతిని ముందుకు చాచింది
అధికారపూర్వకంగా.

“ ఏదీ చెయ్యకపోతే నా తమ్ముళ్ళ చదువులెలా సాగుతాయి? నా చదువు పూర్తయ్యేదెలా? నన్ను అడకతైరలో బిగిస్తున్నారు మీరంతా! పరోక్షంగా నా జీవితం మీద ‘సవార్’ ఇది” తన చర్యను సమర్థించుకోసాగాడు.

“ సవార్ కాదు. దైవసాక్షిగా చెపుతున్నాను.... ఈనాటి నుంచి మనిద్దరం ఒకటే—మన రెండు కుటుంబాల్లో ఏ ఒడిదుడుకులొచ్చినా ఇద్దరం జతగా పంచుకుందాం....నీ చదువు పూర్తయ్యేదాకా నేను ప్రైవేట్లు చెప్పి సంపాదించి యిస్తాను.”

“ నీదబ్బుతోనా?....” కించపడ్డాడు మాధవ్.

“ నీ, నా....తరతమభేదాలింక వుండకూడదు. నేను కావాలనుకుంటే నే చెప్పినట్టు చెయ్యి.... ఉభయత్రా శ్రేయస్కరం....” ప్రేమభరిత నేత్రాలతో చూచింది.

అనురాగపూరితంగా చేతులుచాపాడు మాధవ్.

కరద్యయాన్ని ఆదరంగా కళ్ళకద్దుకుంది రాధ.

ఆ కలయికలో యువకోద్రేకం గాక ప్రేమాతిశయం వెల్లివిరిసింది.

ఇరువురి నయనాల్లో నీటిచక్రాలు కదలాడాయి.

“ కల కాదుకదా రాధమ్మా....” సంతోషాతిరేకంతో అతని గొంతు పూడుకపోయింది.

“ కల కాదుగాని కల్ల కారాదని ఆశ్చర్యం మాధవ్ గారూ! ఇకనైనా రాధ వెంబడి ‘మ్మా’ తీసివెయ్యాలి....” ఆదేశం, ఆకాంక్ష మేళవించిన స్వరం.

“ దేవిగారి ఆజ్ఞ....ఈ భక్తుడు సదా భృత్యుడు. కనికరం కరగనివ్వకండి.... ‘క్షణక్షణంబుల్ జవరాళ్ళ చిత్రమూర్....’ అతని మాటలో అభ్యర్థన ద్వనించగా, అనురాగం నిండిన కళ్ళతో చూశాడు.

“ శ్రీ చిత్రం పురుష భాగ్యం!—సామెతల పరంపరలకేం గాని, వాటిని ఆచరించడమే అసాధ్యం....” మురిపెంగా అతణ్ణి వీక్షింప సాగింది.

ఛేబుర్ మీది నోట్సు. ఆమె దృష్టిని ఆకర్షించగా చేతికి తీసుకుని చూచింది. రామకోటిలా ‘రాధా మాధవ్’...అని బుక్కు నిండా రాసుంది... క్రొత్తగా కొట్టివేసిన గీతలున్నాయి....మాధవ్ అనే అక్షరాలు ‘అండర్లైన్’ చేసున్నాయి. ఛేబుర్ మీది పెన్నుండుకుని, రెండు పేర్లను కలిపి ఒకే ‘అండర్లైన్’ చేసింది. వేరే

లైన్ లో రాధా మాధవ్ అని వ్రాసి, దాని క్రింద ‘ఐ లవ్ యు’....అని రాసింది.

రేడియో ఆన్ చెయ్యగానే....

‘రాధ హృదయం....మాధవునికే దేవాలయం....’ అని పాడసాగింది. “ సందర్భోచితంగా రికార్డులు వేస్తున్నది ఆకాశవాణి. మన రహస్యం ముందుగా కనిపెట్టి - అల్లరి పెడుతోంది. చూడండి మాధవ్....”

విశ్వామిత్రుడికి ఇచ్చిన మాట కోసం హరిశ్చంద్రుడు తన భార్య చంద్రమతిని కాలకొళికుడికి అమ్మిన కథ చాలా మందికి తెలిసే ఉండచ్చు.

అయితే చేసిన అప్పు కోసం భార్యలను తాకట్టు పెట్టేవారు కూడా లేకపోలేదని ఇటీవల వెలువడిన ఒక వార్తవల్ల తెలుస్తున్నది!

గుజరాత్ లోని బనాస్ కంఠా జిల్లాకు చెందిన ఒక వడ్డీ వ్యాపారస్తుడు ఒక అతనికి అప్పు ఇచ్చి—ఆ అప్పు కోసం అతని అందమైన భార్యను తన దగ్గర తాకట్టు పెట్టుమన్నాడట. ఇలా అందమైన అమ్మాయిలను తాకట్టు పెట్టించుకోవడం అతనికి కొత్త కాదట! ఇప్పటికి ఏడు మంది స్త్రీలు అలా అతని తాకట్టులో ఉన్నారని తెలుస్తున్నది. బనాస్ కంఠా కలెక్టరు ఈ వ్యవహారం గురించి విచారణ జరిపిస్తున్నారు.

“ బాబోయ్! అప్పుదే ‘అండి’ బరువు మొయ్యలేను. కొన్ని రోజుల పాటు తేలిగ్గా పోనియ్!”

జీవితంలో మొదటిసారిగా నిండుగా నవ్వింది రాధ.

ఆమె ప్రపుల్ల వదనంలోనూ, నయనాల్లోనూ వెన్నెల రేఖలు విరిసాయి. అలాంటి వింత మెరు పెన్నడూ చూడలేదు మాధవ్.

ఇంతలో దేవాలయానికి వెళ్ళిన వైదేహమ్మ ఇంట్లోకి అడుగు పెట్టింది.

పూజ కుంకుమ ఇద్దరి ముఖాన దిద్ది, ఒక్క అరటి పండు రాధ చేతికిచ్చి, ‘వాడికి తుంచి పెట్టు’ అంది.

“ కొంచెం కొరికి పెట్టమంటావా! మాధవ్ ” అంది పరాచికంగా.

రాధకేసి కొంటెగా చూచాడు.

“ అదైనా కొత్తేం కాదు గదరా! చిన్నప్పుడు, నోట్లో పెట్టుకున్న పిప్పరమెంటయినా సరే, నువ్వేదీ నై ఎంగిలిదే తీసిచ్చేది—ఏచ్చి ఏల్ల....” వాత్సల్యం నిండిన కళ్ళతో రాధను వీక్షించింది వైదేహమ్మ.

కనుకొనలు సిగ్గులు చిలకగా ఓరగా మాధవ్ ను అవలోకిస్తూ “ పో అత్తయ్యా! చిన్నప్పటి సంగతులు చెప్పి నన్ను చులకన చేయిస్తావు....” అంది.

“ నీవెంత పెద్దదానివైనా మాకు చిన్నపిల్లవే! మొన్న జరిగినట్టుంది నాకు....” అప్యాయత వారికింది ఆమె స్వరం.

“ నీ అభిమానం అలాంటి దత్తయ్యా ” ‘కల కాలం నీ అభిమానం నిలవాలి’....తన మదిలోనే అనుకుంది. “ రేపు ప్రైవేటుకు రా మాధవ్! అన్నయ్యకు తీరకపోతే తెలీని పాయింట్లయినా చెప్పించుకుపోవచ్చు. నువ్వు కనిపించకపోతే నాన్న పదే పదే అడుగుతుంటాడు....”

“ అలాగా!” అని రహస్యంగా ఆమె చెవిలో గుసగుసలాడాడు.

మనోహరంగా నవ్వింది రాధ.

“ వెళ్ళొస్తానత్తయ్యా!” లేచి చెప్పులేసు కుంది.

“ చీకటి పడినట్టుంది. వదలిపెట్టి రా రా! వంటరిగా ఎలా పోతుంది ” తల్లి పురమా

యింపుతో రాధను అనుసరించాడు.

“ఒంటరిగా వద్దట. జంటగా నన్ను నీతో వెళ్ళమంది” జంట దగ్గర వత్తి పలికాడు.

“వీడని జంటగా....అనే దీవన అది....” మార్దవంగా పలికింది రాధ స్వరం.

14

ఎప్పుడైనా మంచి చీరలు కొనుక్కోమంటే నాకెందుకని మొరాయించే రాధ. చెప్పిందే తడవుగా తన కిష్టమైనవి గాక, మాధవను కూడా ‘కన్సల్ట్’ చేసి మరీ కొన్ని తీసుకుంది. బట్టల దుకాణానికి శ్రీధర్ తో మాధవ రాబట్టి అలా తటస్థించింది. తనకని తెచ్చుకున్న చీరల్ని చూచి జానికమ్మ కళ్ళు ఎర్రనైనాయి. మనసుకేదో అనుమానం తోచింది.

రాధ తన శరీరం మీద, అలంకరణ పైన శ్రద్ధ వహిస్తున్నందుకు అందరూ ఆనందిస్తుంటే జానికమ్మ క్రోధం మరింత పెరిగింది.

“రాధా! నా మాట నీకెంత కష్టం కలిగినా సరే, నువ్వు మాత్రం వన్నెల చిన్నెలా వుండ దానికి వీలేదు. ఆ మాధవగదిలో రాచుక పూచుక తిరుగుతూంటే అనేక విధాల అనుకుంటారు. నీ ప్రవర్తన మీద నీ చెల్లెళ్ళ భవిష్యత్తు ఆధార పడి వుంటుందని మర వద్దు....” మెత్తగా చివాట్లు పెడుతూ అర్ధర్ జారీ చేసింది.

నిద్ర పోతున్న సింహాన్ని తట్టిలేపి రెచ్చగొట్టి నట్టేంది రాధకు.

“అమ్మా! నేనేం చిన్నపిల్లనుగాను, నామంచి చెడ్డలేవో నేను నిర్ణయించుకోగలను....నా మనసుకు తప్పుగా తోస్తే నేనే చెయ్యకుండా వుండగలను.... ఎందరి కోసం ఎన్ని రోజులు నన్ను నేను చంపు కుంటూ బ్రతగ్గలను! నాకు కష్టం కలగడమనేది క్రొత్తగా జ్ఞాపకం వచ్చిందన్న మాట. నా సుఖం ఎప్పుడైనా యోచించావమ్మా!! నేనేం పాపం చేశానని నన్నిలా సాధిస్తున్నావమ్మా!” కన్నీళ్ళు చిప్పిల్లాయి రాధకు.

“నే చెప్పినట్టు విని వుంటే, నిన్ను అపు రూపంగా చూచుకునే దాన్ని! కాని నాకు తోడు నీదా లేకుండా చేసేవ్! ఇంతకంటే ఇంతేం పాపం చేయాలి తల్లీ!....కూతురివని ప్రేమ పొంగినా, పాత జ్ఞాపకాలు నన్ను రాక్షసిని

చేస్తున్నాయి. నా జ్ఞాపకాలెన్నడు మాసిపోతాయో! నీ కప్పుడు మంచి దినాలొస్తాయో, దైవానికే ఎరుక....” ఓ లిప్తపాటు విచారం అలుము కొంది జానికమ్మ ముఖాన.

టైలర్ బట్టలు తెచ్చాడని హాల్లో నుంచి పిలుపు రాగా వెళ్ళింది.

*

మగ పెళ్ళివారికిచ్చే విడిదింటి ఏర్పాట్లు, వర పూజకు దేవాలయంలో జరగాల్సిన-ఏర్పాట్లూ చూద్దానికి రాధ, మాధవలు కలిసి వెళ్ళేరు.

రోజాకలర్ చీర, అదేరంగు జాకెట్, జడలో రోజాపూలగుత్తి వుంచుకుని, లేడిలా గెంతుతూ పనులు పురమాయిస్తున్న రాధను చూస్తుంటే మాధవ మనసు మధురభావాలతో నిండిపోయింది. మదిలో మోహన రాగం ఆలపించినట్టేంది. దానితో రాధ శ్రుతి కలిపితే బావుంటుందనిపించింది.

తనది కాదనుకున్నప్పుడు, ఓ మిత్రురాలిగా అభిమానించేవాడు కాని, తనదనుకున్నప్పుడు, ఏదో శ్రద్ధ, మమత, ఆశ పెనవేసుకున్నాయి మాధవను.

అలాగే కన్నార్పకుండా చూస్తూ వుండి పోయాడు.

రాధ చూచే సరికి, విస్ఫూరిత నేత్రాలతో త్రాగేనేలా తిరికిస్తున్నాడు తనను. చేతులు వెనక్కు కట్టుకుని నిలబడిన మాధవ మిలిటరీ ఆఫీసర్లా తీవిగా నిలబడి ఉన్నాడు. ‘రైట్ స్పైప్’ కలర్ స్లేకుతో తెల్లని నిండైన శరీరంతో విశాలమైన నుదుట రెండు రింగుల వెంట్రుకలు నర్తిస్తుంటే సన్నని కోరమీస కట్టుతో అందాలు రంగరించి మలచిన....అపరూప పురుష శిల్పంలా వెలిగి పోతున్నాడు.

ఆ విశాల వక్షంపై వారిగిపోయి కలకాలం కాపురం చేయాలనిపించింది. అమాయకుడిగా తనవెంట తిరిగే మాధవ ఈనాడు తనకు కాబోయే భర్త - అనుకోగానే లజ్జాభావంతో రాధ కనులు వారిపోయాయి.

చిన్నగా నడుచుకుంటూ రాధ సమీపానికొచ్చిన మాధవ “నిల్వొని కలలు కనకపోతే అలా కూర్చుందాం-రాకూడదూ!” అంటూ చెయ్యిపట్టి నడిపించాడు.

సాయిబాబా దేవాలయం వెనకవైపు ఓ బండ మీద కూర్చున్నారు. అక్కడనుంచి ‘పార్కు’ కనిపిస్తుంది. అక్కడికింకా మనుష్యులు రాలేదు. దేవాలయం గర్భగుడి తలుపులు తీయనందున జన సమ్మర్దం ఎక్కువగా లేదు.

“వరపూజకు నన్నుగూడా యిక్కడే దించుతా రేమో కదూ!” ఆనందంతో తేలిపోతూ అన్నాడు మాధవ.

“నమ్మకం లేదు మాధవ! నీకూ మీవాళ్ళకూ ఆ కోర్కె వుండడం సహజం. నాతో జరిగేట్టయితే శాస్త్రోక్తంగా జరక్కపోవచ్చు. కారణం వేరే చెప్పనక్కర్లేదనుకుంటాను.”

రాధ ముఖం పారిపోవటం గమనించి “సారీ.... రాధా! బాధపడకు. అందరి అంగీకారం లేక పోతే, రిజిష్టరాఫీసు వుండనే వుంది. ఇంక ఏ సందర్భంలోనూ నీవు బెంగ పెట్టుకోకూడదు. నీ కంటి నీళ్ళు నే చూడరాదు. రాధా! నీకు నేనున్నాను....” అభయ ప్రదానం చేసేడు.

“అవును మాధవ! నీవున్నావు.....ఇంక నాకే చింతలేదు. నీ ఆసరాతో నేను ఏ ఉన్నత శిఖరాలనైనా అధిరోహించగలను. ఎన్ని దూషణల నైనా తేలిగ్గా తీసుకోగలను....ఈ నా మనో మందిరాన మాధవ ప్రతిష్ఠించబడ్డాడు....అందుకే ఈ గుడికి పునర్నిర్మాణం జరిగింది....నాకు పునర్జన్మ ప్రసాదించబడింది. అనాటి రాధ రాతిబొమ్మ, జీవచ్ఛవం-ఈ నాటి నీ సన్నిధినున్న రాధ-మాధవ చేతి మురళి. మధుర రవళి.... పల్కించే భారం నీదే” కన్నులు ఆరమూతలు కాగా కొన్ని క్షణాలు అలా ఉండిపోయింది.

ముకుళించిన రాధ కరదవ్యయంలో ఏదో వస్తువుంచాడు, మాధవ. కళ్ళింతవి చేసుకుని చూచి సంతోషాతిరేకంతో కనుల కద్దుకుంది. అది రాధామాధవ ప్రణయరాగానుబంధంలో లీనమై పోయిన ప్రతిమలున్న దంతపు డాలర్.

గబగబ ‘పర్పు’లో వేసుకుని నలువైపులా చూచింది.

అప్పుడే నలుమూలలా చీకటితెరలు అలుము కున్నాయి. నెలబాలుడు తొంగిచూస్తున్నాడు. నీలా కాశాన వెండి పూలలాంటి తారకలు నిక్కి నిక్కి చూడసాగాయి వసుంధర కేసి.

[సశేషం]

“రహస్యంగా నేరాలు చేసేవారిని, అబద్ధాలు చెప్పేవారిని, ద్రోహులనూ హంతకులనూ - తన వెచ్చని కౌగిలిలో జాగ్రత్తగా దాచుకున్న ముసలి మాంత్రికురాలిలా ‘సంఘం’ నాకు కనిపిస్తున్నది. అమాయకులు దాని బయట చలిలో గిజగిజలాడుతూ ఉంటారు. నేను కూడా నా ఆసలు రూపాన్ని కప్పకుని ఆ కౌగిలిలో ఒక స్థానం సంపాదించి హాయిగా ఒదిగి ఉండే ప్రయత్నం చేసి ఉండవచ్చును. అయితే అలా చేసి ఉంటే నేను రచయిత్రిని అయిఉండేదాన్ని కాదు....”

ఇది ఇటీవల ‘సంచలనాత్మక రచయిత్రి’గా వార్తలకెక్కిన వసిత కమలాదాస్ అభిప్రాయం.

“ఆమె రచనల్లో అద్వితీయమైన గొప్పతనం ఉంది. ఈ తరం మేధావులలో ఆమె స్థానం విశిష్టమైనది” అని కొందరు అభిప్రాయపడితే మరికొందరు “ఆమెను రచయిత్రి అనడమే సబబుకాదు. కామాన్ని ప్రేరేపించేవి మంచి రచనలు ఎలా అవుతాయి?” అని అంటుంటారు. ఆమె రచనలు సంఘానికి, సంఘం పవిత్రమైనదిగా భావించే సౌశీల్యానికి-గొడ్డలి పెట్టవంటి వని కొందరు చెబుతారు.

కమలాదాస్ తల్లి బాలామణి అమ్మ మలయాళంలో పేరుగడించిన రచయిత్రి. కలవారింట పుట్టిన కమలకు చిన్నతనంనుంచీ ప్రకృతి అంటే విపరీతమైన ఆసక్తి ఉండేది. 15వ యేటనే ఆమెకు పెళ్ళిజరిగింది. ఆమె భర్త మాధవదాస్ ఒక బ్యాంకు ఆఫీసరు. ముగ్గురు మగపిల్లల తల్లి అయిన కమల-‘శ్రీగా ఎన్నెన్నో ఇబ్బందులు అనుభవించారు; తల్లిగా వాటిని భరించారు. రచయిత్రిగా వాటిని పదిమందికీ తెలియజేశారు’ అంటారు ఆమె అభిమానులు.

రచయిత్రిగా ఆమె కొత్త చరిత్ర సృష్టించింది. ఆమె కవిత్వం అంతర్జాతీయస్థాయిలో బహుమతి పొందింది. కల్పనా సాహిత్య కర్తగా ఆమె కేరళ సాహిత్య అకాడెమీ అవార్డ్ కూడా పొందారు. ఆమె పేరుప్రతిష్టలు పెరిగే కొద్దీ ఆమె ఆరోగ్యం తరిగిపోసాగింది. ఏదో ఒక జబ్బు ఆమెను ఎప్పుడూ వెన్నంటి ఉండేది. తన ఆరోగ్యం చెడడానికి పెళ్ళయిన కొత్తలలో తన భర్త ప్రవర్తన కూడా ఒక కారణమే అని ఆమె రాసుకున్నారు. కారేయం, ఊపిరి తిత్తులు బాగుపడడం కోసం ఆమె శస్త్రచికిత్సలు చేయించుకున్నారు. తాను ఇంకా ఎంత కాలం బతకగలనో చెప్పమని ఆమె తన పరిచితులను అడుగుతూ ఉండేవారు.

ఇలా ఉండగా 1971 లో ఆమె గుండెజబ్బుతో బొంబాయి హాస్పిటల్లో చేరారు. అప్పట్లో ఆమెకు తన శ్రీత్వాన్ని కూడా కోల్పోతానేమోనన్న భావం కూడా కలిగినట్లుంది. అంతే. ‘భవిష్యత్తు గురించి ఎలాంటి ఆలోచనలనూ భరించవలసిన ప్రమేయం లేని వ్యక్తి మాత్రం రాయగల తీరు’ లో ఆమె మళ్ళా రాయడం ప్రారంభించారు.

అప్పటిదాకా కవితలు, కథలు, నవలలు రాసిన కమలాదాస్ తన జీవిత కథ రాయడానికి పూనుకున్నారు. ‘మలయాళ నాడు’ అన్న వారపత్రికలో వెలువడిన ‘ఎండెకథ’(నా కథ)- కమలాదాస్ జీవితాన్ని ఉన్న దున్నట్టు పాఠకుల ముందు ఉంచింది. అందులో ఆమె నిస్సంకోచంగా తన అనుభవాలన్నిటినీ వివరించారు. కొందరు వ్యక్తులతో తన సాన్నిహిత్యాన్ని గురించి కూడా ఆమె అందులో రాశారు. ఇటీవల ఒక తెలుగు వారపత్రికలో అనువాద రూపంలో వెలు

వడి అలజడి సృష్టించిన కమలాదాస్ జీవితకథ మలయాళంలో వెలువడినప్పుడు ఎంత అలజడి కలిగించిందో విడిగా చెప్పనక్కరలేదు! ఆమె మొగమాటం లేకుండా రాసిన ఆ జీవిత చరిత్ర లోని కొన్ని భాగాలను ఆమె సన్నిహితులు కొందరు ‘అవి ఆమె కల్పనలే’ అని తప్పించుకోడానికి ప్రయత్నించారని కొన్ని పత్రికలు పేర్కొన్నాయి.

ఆ జీవితాన్ని మొట్టమొదట ఒక ఆంగ్ల పత్రిక సీరియల్ గా ప్రచురించింది. ఆ సీరియల్ పాఠకులను విశేషంగా ఆకర్షించింది. 1975 ఏప్రిల్ లో పుస్తక రూపంలో వచ్చి మరింత అలజడి సృష్టించింది. ఇంతలో, సీరియల్ ను ప్రచురించిన ఆంగ్ల పత్రిక కమలాదాస్ కు ఆ పుస్తకం ముద్రించుకోడానికి హక్కు లేదంటూ కేసుపెట్టి-ఆ పుస్తకం అమ్మకానికి ఆంక్ష తెచ్చింది. ఇంతలో మరో ఆంగ్ల వారపత్రిక కమలాదాస్ కు అన్యాయం జరిగిపోయిందన్న వార్త ప్రచురించింది. ముర్కరాజ్ ఆనంద్ వంటి ప్రముఖ రచయితల ఆధ్వర్యంలో ‘కమలాదాస్ రక్షణ సంఘం’ ఒకటి ఏర్పడింది. ఆ సంఘంవారు ప్రధాని శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీకి, కమలాదాస్ కు జరిగిన అన్యాయం గురించి తంతి ద్వారా తెలిపారు. మొత్తం మీద కేసు పెట్టిన ఆంగ్ల పత్రిక ఆ కేసును ఉపసంహరించుకుంది.

ప్రస్తుతం కమలాదాసు మలయాళంలోనే కాక ఆంగ్లంలో కూడా రచనలు చేస్తున్నారు. ఇటీవలే ఆమె బొంబాయిలో ‘బహురూపి’ అనే సాంస్కృతిక సంస్థ నెలకొల్పి నాటికలు ప్రదర్శిస్తూ కవితా గోష్ఠాలు నిర్వహిస్తున్నారు.

కమలాదాస్ అభిప్రాయాలు విప్లవాత్మకంగా ఉంటాయి-“ఇవాళి వివాహ వ్యవస్థ అసంతృప్తి కరంగా ఉంది. అందులో సమాన స్థాయిలో లేని ఇద్దరు భాగస్వాములు, అలా భర్త భార్య ఇద్దరూ కూడా ఒకరినొకరు నిస్సహాయ స్థితిలో పడదొయ్యడానికి, ఒకరిమీద మరొకరు ఆధారపడి ఉండడానికి-పరస్పరం తీవ్రంగా పోటీ పడుతున్నారు....”

“సంఘం విధించిన కట్టుబాట్లను నేను పట్టించుకోకపోవడానికి కొన్ని కారణాలున్నాయి. ఈ కట్టుబాట్లకూ, సంఘం ఘనంగా భావించే సౌశీల్యానికీ, నశించిపోయే బలహీనమైన శరీరమే ఆధారంగా కనిపిస్తుంది. మనసుగానీ, మెదడుగానీ వాటికి ఆధారాలుగా ఉండి ఉంటే నేను వాటిని తప్పక గౌరవించేదాన్ని!” *

సబ్బు బిళ్ళ

అప్పుడేటు అమ్మాయిలా
హెయలు చిందిస్తోంది
అందాల సబ్బు బిళ్ళ
తన పరువాల చిన్నెలకి
పరిమళాల వన్నెలకి
తనలో తానే మురిసిపోతూ
మైమరచి పోతూ
దూరాన—

గాలి తీసిన రబ్బరు తిత్తిలా
రాలి పోతున్న పండుటాకులా
కాలి పోతున్న కొవ్వొత్తిలా
అరిగి పోయి

మిగిలి పోయిన
సబ్బు ముద్దని చూచి
'విలాసంగా

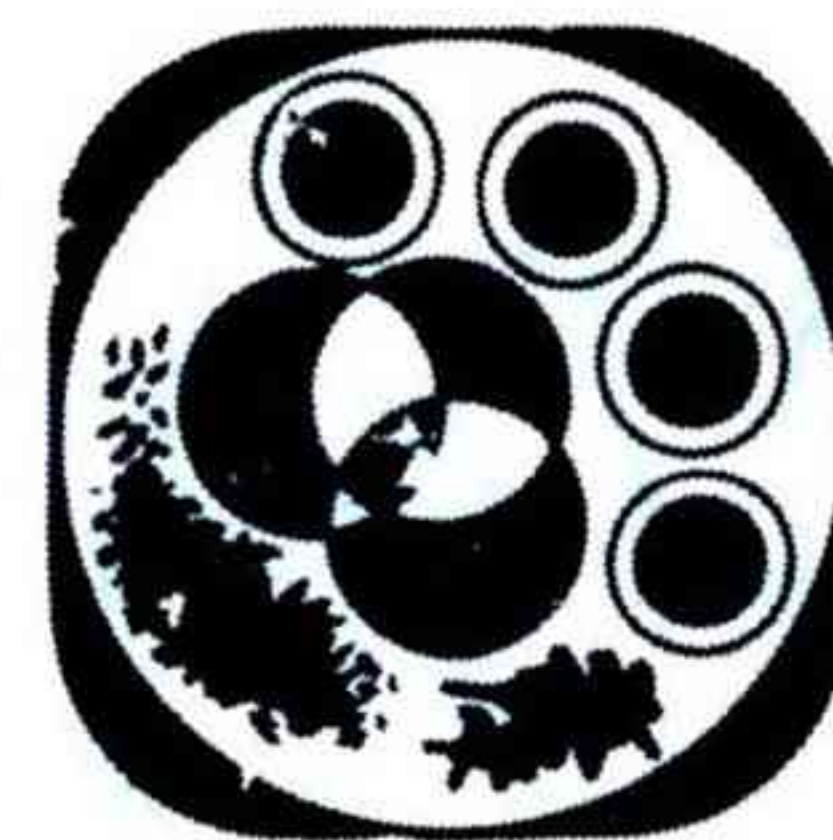
వినోదంగా నవ్వింది
పాపం—

ఆ సబ్బు కన్నెకేం తెలుసు
ఆ ముసలి సబ్బు కూడా
ఒకప్పుడు - వయసులో వున్నప్పుడు
అందాల పోటీకి వెళ్ళే
ఆడదాస్త్రా వుండేదని—!
మూడు నాళ్ళ ముచ్చటకే
మురిసి, మిడిసి పడుతున్న
సబ్బు 'పిల్ల'ను చూచి
తన వారెవరో అన్యాయమై పోతున్నప్పుడు
బాధ పడుతున్న వారిలా
చిన్నగా నవ్వింది ముసలి సబ్బు—

ఆ నవ్వులో—

జీవం లేదు; భావం వుంది
హేళన లేదు; లాలన వుంది
కానీ....అదేమీ గమనించని కన్నెవయసు
నవ్వుతోంది
గర్వంతో....అందంగా....

— కాద సరోజారాణి

చైతన్యముర్తి: కారట హల్వా

స్వీట్స్ రకరకాలు. అందులో పాలతో చేసేవే-పలురకాలు. అలాగే, 'హల్వా'లలో కూడా ఎన్నో రకాలున్నాయి. ఉత్తర హిందూస్థానంలో చేసుకునే ఈ 'కారట్ హల్వా' చూడండి:

చైనాముర్తి:

ఇది కూడా స్వీట్. ఒక రకమైన చిన్న నైజా రసగుల్లా. దీన్నే 'చైనాముర్తి' అంటారు. ఇదెలా చెయ్యాలి?—

ముందుగా ఒక లిటర్ పాలు, 700 గ్రాముల చక్కెర, కొద్దిగా నీరు, 15 గ్రాముల మైదాపిండి, ఒక టీస్పూను నిమ్మరసం, 5 గ్రాముల ఏలక్కాయలు - సిద్ధం చేసుకోవాలి.

పాలను బాగా కాచి, అందులో నిమ్మరసం వేసి - పాలను విరగొట్టాలి. విరిగిన తర్వాత పొయ్యి మీద నుంచి తీసేసి, నీరంతా తీసేయాలి. ముద్దగా వున్న దాన్ని ఒక పల్చని గుడ్డలో వేసి

మూటలాకట్టి, మూటను వేల్చడదీయాలి. అరగంట సేపు అలా వుంచితే, మిగిలి వున్న నీరంతా కూడా దిగిపోయి, జున్నులాంటి గట్టి పదార్థం మాత్రం మిగులుతుందన్నమాట. మూటవిప్పి దాన్ని తీసేసి, ఆ జున్నులో మైదాపిండి వేసి బాగా ముద్దగా కలపాలి. (ఆ ముద్ద చెయ్యడానికి కొంత టైమ్ పడుతుంది.) ఆ తర్వాత ఆ ముద్దను నెయ్యిరాసిన పీట మీద వేసి, పల్చగా పరవాలి. ఆలోగా చక్కెర వేడి చేసి తీగెపాకం తీసి వుంచుకోవాలి. ఏలక్కాయలను పొడి చేసి వుంచుకోవాలి. పీట మీది జున్నును చిన్న చిన్న ముక్కలు చేసి, మధ్యలో కాస్త ఏలక్కాయల పొడి వేసి, నాలుగు చివర్లా మూసేస్తూ చిన్న చిన్న వుండల్లా చెయ్యాలి. పంచదార పాకంలో ఈ ఉండలు వేసి, పది నిమిషాలపాటు ఉడకనివ్వాలి. తర్వాత కొద్దిగా నీరు పోయ్యాలి. ఆ నీటితో మరో ఐదు నిమిషాలపాటు ఉడికించిన తర్వాత, అరకప్పుడు (చల్లని) నీరు పోసి, దింపేయాలి. 'చైనాముర్తి' సిద్ధమైనట్టే!

కారట్ హల్వా:

కారట్ హల్వా చెయ్యడానికి, కావలసినవి ఏమిటంటే-అరకిలో కారట్లు, అరకిలో చక్కెర, దాదాపు అరలిటరు పాలు, నాలుగైదు బాదం కాయలు, నాలుగైదు ఏలక్కాయలు, కాస్త నెయ్యి, 'వెండి' కాగితం-కావాలి.

ముందుగా కారట్ దుంపల్ని బాగా కడిగి, తుడిచేసి, తురిమి 'కోరు' చెయ్యాలి. పాలు పొయ్యి మీద పెట్టి, ఈ కారట్ కోరును అందులో వేసేసి, పాలతోపాటు మెత్తగా ఉడకనివ్వాలి.

మంట ఎక్కువగా వుండకూడదు; సన్నని సేగ మీదనే వుడకాలన్నమాట. కారట్ కోరు మెత్త బడిన తర్వాత, అందులో చక్కెర కలపాలి. చక్కెర వేసిన దగ్గర్నుంచి, బాగా కలుపుతూనే వుండాలి. కాస్తేవటికీ-కాస్త ఎర్రరంగు వస్తుంది. ఆప్పుడు - నాలుగైదు చెమ్మల నెయ్యి, ఏలక్కాయలపొడి, బాదంపప్పు (చిన్న చిన్న ముక్కలుగా చేసి) వేసేసి, బాగా కలియబెట్టాలి. తడి ఆరిపోయి ముద్దలా కాగానే, దించేసి-వెండి కాగితం అద్ది-వేడివేడిగా వడ్డించడమే! (వెండి కాగితం లేకపోయినా, ఇబ్బందేం వుండదు. అది దొరకలేదని స్వీట్ చేసుకోవడం మానెయ్య నక్కర్లేదు!)

కుట్టుపని: అభ్యాసం

వనిత - డి.ఎ కుట్టుపని బడి

[కుట్టుమెషిన్లు తయారు చేసే ప్రసిద్ధ సంస్థ 'ఉషా' వారి సౌజన్యంతో]

కాలిథర్ కుర్తా

35-వ పాఠం

కొలతలు: పొడవు 36" మెడ 15", చెస్టు 36", భుజం 18", చెయ్యి 24".

వర్కింగ్ స్కేల్: $\frac{1}{2}$ చెస్ట్ = 18".

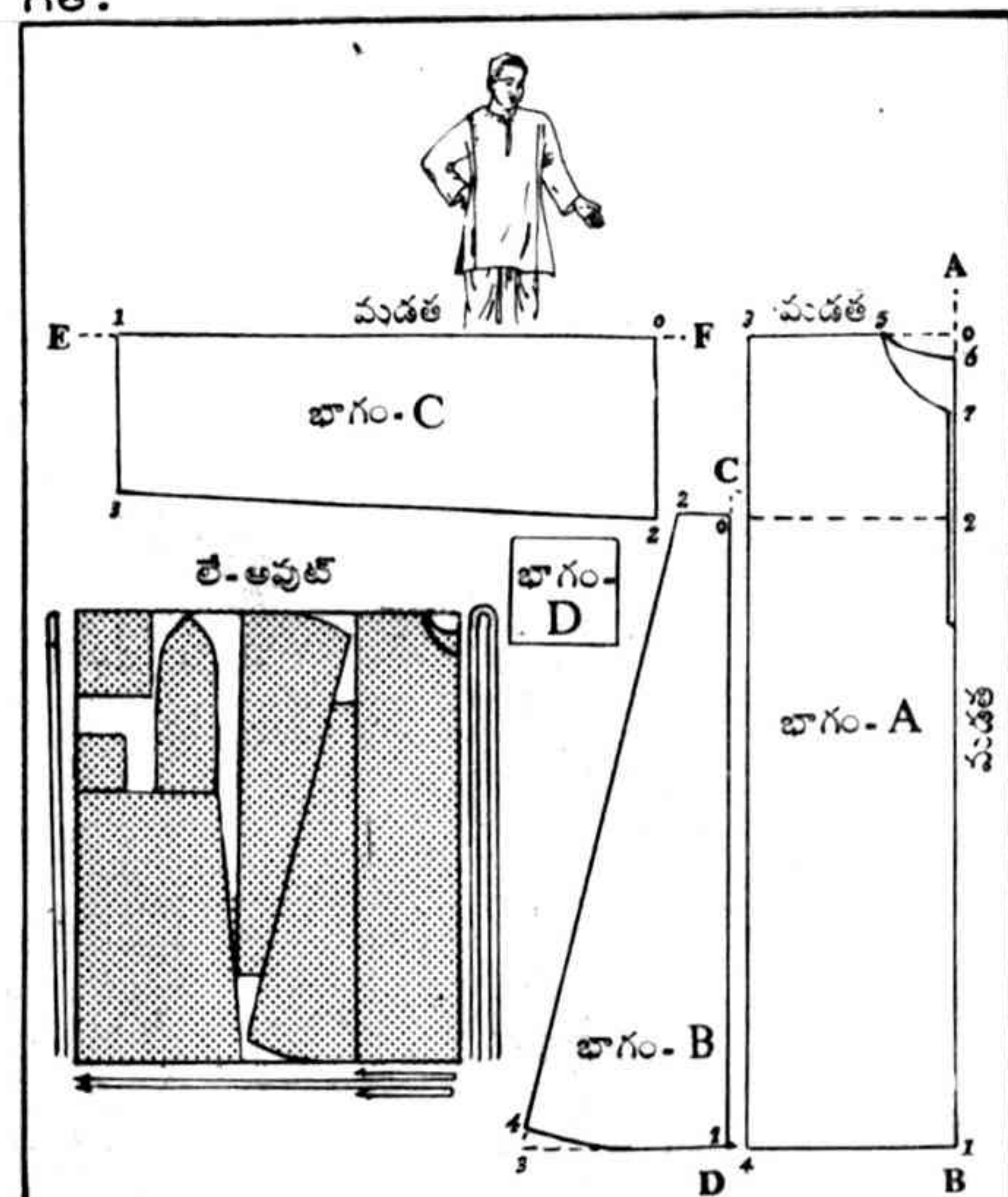
భాగం-ఎ (బాడీ)

ఎ బి-అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దానిమీద ఒకచోట 0-అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 పొడవు + 1".

2-0 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేల్-1".

బిందువులు 0, 1, 2 నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

3-0 $\frac{1}{2}$ భుజం + $\frac{3}{8}$ ", బిందువు 3 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత.

4-1 3-0కు సమానం.

5-0 $\frac{1}{8}$ మెడ + $\frac{1}{4}$ ".

6-0 $\frac{3}{4}$ "; 6 నుంచి 5కి బ్యాక్ నెక్ షేపు తియ్యాలి.

7-0 $\frac{1}{8}$ మెడ + $\frac{1}{2}$ "; చూపినట్టుగా, 7 నుంచి 5కి ఫ్రంట్ నెక్ షేప్ తియ్యండి.

భాగం-బి (కాలీ)

సి డి-అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దానిమీద ఒకచోట 0-అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 భాగం ఎ-లోని (2-1) + $\frac{1}{2}$ ".

బిందువులు 0, 1 నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

2-0 $\frac{1}{8}$ వర్కింగ్ స్కేల్.

3-1 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేల్.

4-3 $\frac{3}{4}$ "; చూపినట్టుగా 4 నుంచి 1కి షేప్ తియ్యండి.

భాగం-సి (చెయ్యి)

ఇ ఎఫ్-అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దానిమీద ఒకచోట 0-అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 చేతి పొడవు + 1".

బిందువులు 0, 1 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత.

2-0 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేల్, తగ్గింపు 1".

3-1 (2-0) తగ్గింపు 1"; 3, 2 కలపండి.

భాగం-డి

చంక భాగం వద్ద కుట్టువలసిన గుడ్డనించి $\frac{1}{4}$ వర్కింగ్ స్కేల్కు సమానమయిన ప్రక్కలతో రెండు చదరాలు కత్తిరించండి. బట్టి అంచవా:

గుడ్డ వెడల్పు చెస్టుకు $1\frac{1}{4}$ రెట్లు (2 పొడవులు + 2").

గుడ్డ వెడల్పు చెస్టుకు సమానంగా వుంటే (2 పొడవులు + $\frac{3}{4}$ గజం).

కత్తిరింపు

షోల్డర్ సీమ్ లేకుండా, బ్యాక్-ఫ్రంటులతో ఒక నాడీ ముక్కను కత్తిరించండి. తరువాత, రే-అవుట్లో చూపినట్టుగా రెండు చేతులు, నాలుగు కాలీస్, రెండు చదరపు ముక్కలు, రెండు ప్రక్క జేబులు.

బుష్ షర్టు

36-వ పాఠం

కొలతలు: పొడవు 28", మెడ 15", చెస్టు 36", పూర్తి షోల్డరు 17", పొట్టి చెయ్యి 12".

వర్కింగ్ స్కేల్: $\frac{1}{2}$ చెస్ట్ = 18".

భాగం-ఎ (ముందువేపు)

ఎ బి-అనే నిర్మాణరేఖను గీసి, దాని మీద ఒక చోట 0 అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 పొడవు + $\frac{1}{2}$ ".

2-1 $1\frac{1}{2}$ ", టర్నింగుకు గాను.

3-0 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేల్.

బిందువులు 0, 1, 2, 3 నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

4-0 $\frac{1}{8}$ మెడ + $1\frac{1}{2}$ ".

5-0 $\frac{1}{8}$ మెడ, డ్రాప్టులో చూపినట్టుగా 5 నుంచి 4 కి ఫ్రంట్ నెక్ షేప్ తియ్యండి.

6-0 $\frac{1}{2}$ షోల్డర్ + $1\frac{3}{8}$ "; బిందువు 6 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత.

7-6 $1\frac{1}{2}$ " నుంచి $1\frac{3}{4}$ "; 7, 4 కలపండి.

8-3 $\frac{1}{4}$ చెస్టు + 3"; డ్రాప్టులోలాగా 7 నుంచి 8 కి ఫ్రంట్ నై యొక్క షేప్ తియ్యండి.

9-5 $\frac{1}{4}$ వర్కింగ్ స్కేల్, 9 వద్ద మొదటి బొత్తాకాజా వేసి, తక్కినవి దానినుంచి మూడేసి అంగుళాల దూరంలో వెయ్యాలి.

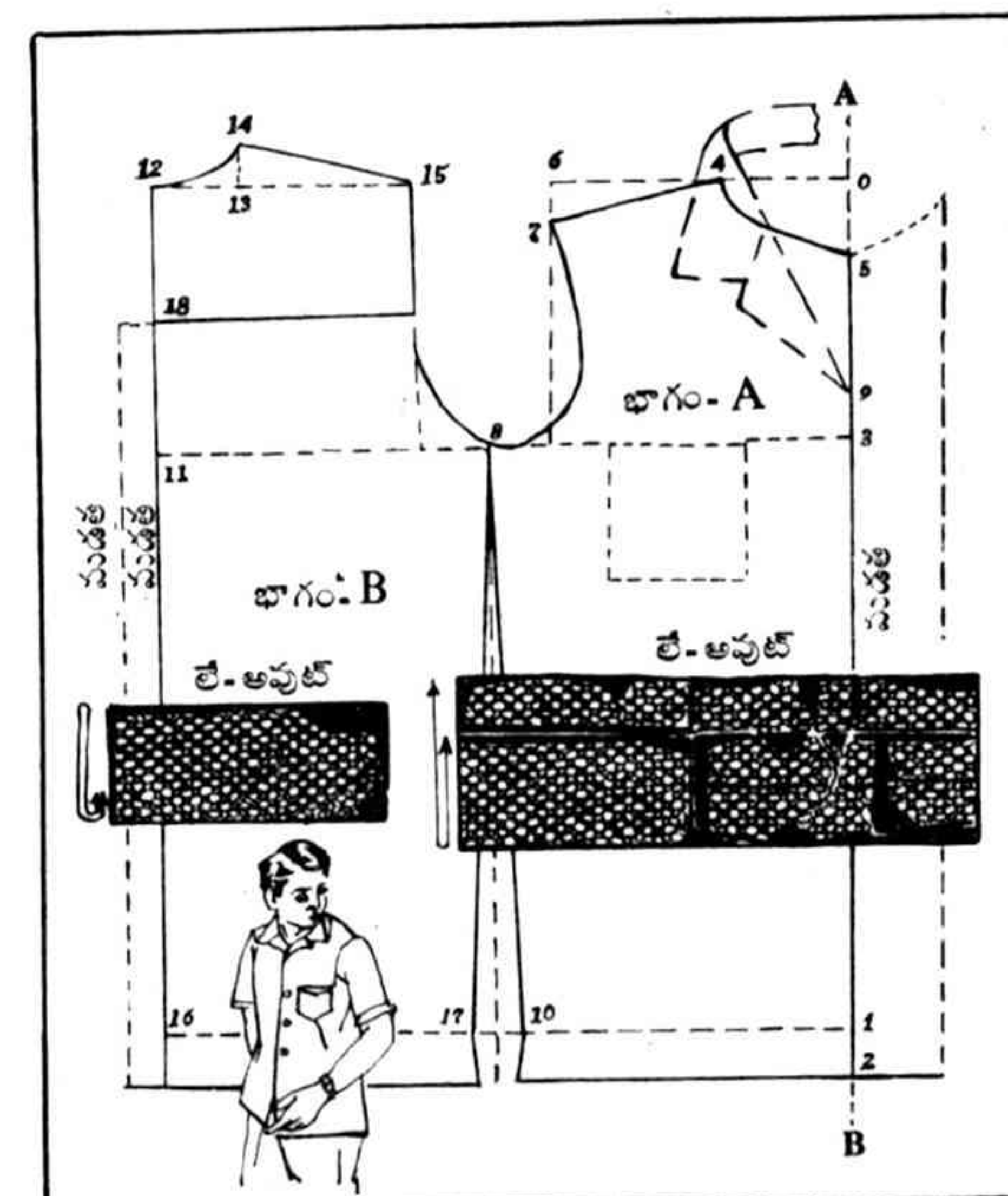
10-1 (8-3)కు సమానం తగ్గింపు $\frac{1}{2}$ "; 8, 10 కలపండి.

కత్తిరింపు

గుడ్డమీద ముందుభాగాన్ని కత్తిరించేటప్పుడు ఎ బి నిర్మాణరేఖ మీద గుడ్డను 3" మేర మడవండి. తరువాత డ్రాప్టుచేసి కత్తిరింపు కానివ్వండి.

భాగం-బి (వెనుకవేపు)

11-8 $\frac{1}{4}$ చెస్టు + 2" ఫ్లెయిన్ వీపు అయితే-అంటే ప్లీట్ లేకుండా నన్నమాట. ప్లీట్ కావాలి

అంటే $\frac{1}{4}$ చెస్ట్ + 3" ఉండాలి. (ఖండ రేఖతో చూపినట్లుగా); బిందువు 11 నుంచి క్రిందికి మీదికి చదరపు గీత.

12-11 భాగం-ఎ లోని 3-0 మాదిరిగా.

13-12 $\frac{1}{8}$ మెడ + $\frac{1}{2}$ "; బిందువు 13 నుంచి మీదికి చదరపు గీత.

14-13 $1\frac{1}{2}$ "; చూపినట్లుగా బ్యాక్ నెక్ షేప్ తియ్యండి.

15-12 $\frac{1}{2}$ షోల్డర్ + $\frac{3}{8}$ "; 15 నుంచి 8 కి బ్యాక్ నై యొక్క షేప్ తియ్యాలి; 15, 14 కలపండి.

16-11 భాగం ఎ-లోని 3-1కు సమానం.

17-16 (11-8) తగ్గింపు $\frac{1}{2}$ ". 17, 8 కలపాలి.

18-12 $\frac{1}{2}$ (12-11) బిందువు 18 నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

నూచన : భుజం పైన రెండు స్లిట్లు తీసుకోవలసి ఉంటే, బిందువు 18 నుంచి అడ్డంగా చదరం చేయబడిన గీత మీద వెనక టాపు కత్తిరించి, భుజాలు రెండూ వేరువేరుగా కుట్టాలి. ఎదర చెస్ట్ లైను మీద ఒకటి లేక రెండు జేబులు కుట్టాలి. కొలతలు ఒక ప్రక్కని ($\frac{1}{4}$ వర్కింగ్ స్కేల్ + $\frac{1}{2}$) చదరంగా ఉన్నారే. లేదా ధరించే వారి అభిరుచినిబట్టి అయినారే.

ఈ రకం బుష్-షర్టు చిన్న పిల్లలకు కత్తిరించేటప్పుడు అంచనాలు ఎలా ఉండాలి అనేది గమనించండి :

చెస్టుపైన వదులు = $\frac{1}{4}$ చెస్ట్ + $2\frac{1}{2}$ ".

షోల్డరు వాలు = 1" నుంచి $1\frac{1}{4}$ ". వెయిస్టు చెస్ట్ కి సమానంగా గాని, అంతకు మించిగాని ఉంటే, ప్రంటుని బిందువు 2 క్రింద $\frac{3}{4}$ " తీసుకుని, అక్కడి నుంచి ప్రక్కవరకు షేప్ తియ్యండి.

మగవారి షరాయి

37-వ పాఠం

కొలతలు : పొడవు 41". నడుము 30". సీట్ 36". కాలి కొలత 29", బాటమ్ 18". వర్కింగ్ స్కేల్ $\frac{1}{2}$: సీట్ = 18".

భాగం-ఎ (ముందువేపు)

ఎ బి-అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దాని మీద ఒక చోట 0-అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 షరాయి పొడవు తగ్గింపు బెట్టు వెడల్పు $1\frac{1}{2}$ ".

2-1 }
3-2 } $1\frac{1}{2}$ "; పిల్లలకు $1\frac{1}{4}$ " ఉండాలి.
4-3 }

5-0 $\frac{3}{4}$ వర్కింగ్ స్కేల్ తగ్గింపు $1\frac{1}{2}$ " బెట్టు వెడల్పు. లేదా 5-1 కాలి కొలతకు సమానంగా (బాడీ విశాలం కోసం). 5-1 లో సగం + 2".

6-1 5-1 సగంలో + 2"; పిల్లలకయితే కొంచెం తక్కువ ఉంచండి. బిందువులు 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6 నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

7-5 $\frac{1}{2}$ సీట్ + $1\frac{1}{2}$ ".

8-7 $\frac{1}{8}$ వర్కింగ్ స్కేల్. బిందువు 8 నుంచి పైకి చదరపు గీత.

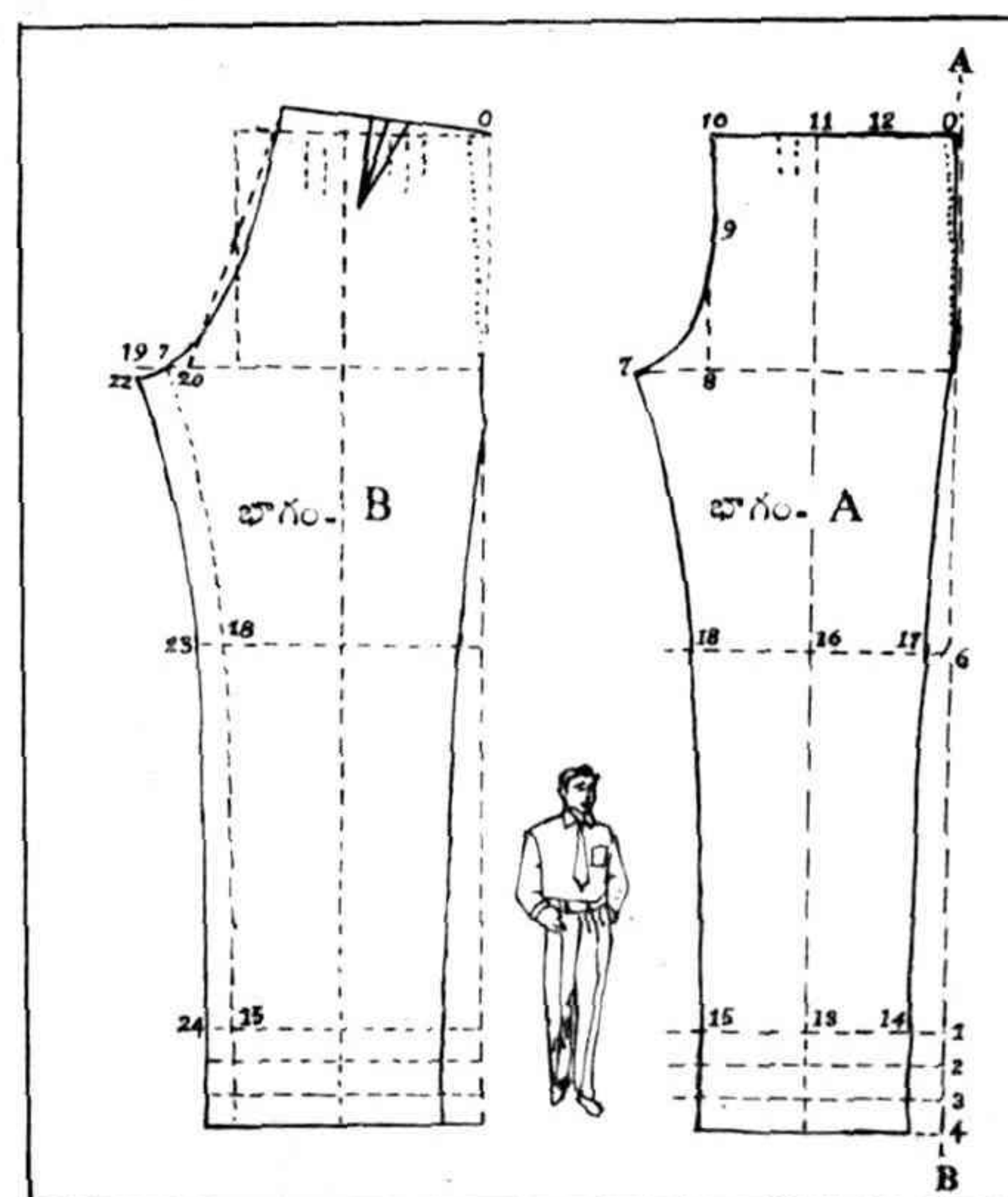
9-8 $\frac{3}{4}$ వర్కింగ్ స్కేల్ : (9 నుంచి 7 కు మధ్య సీమ్ యొక్క షేపు తియ్యండి.)

10-0 $\frac{1}{4}$ వెయిస్ట్ + 3" ఉండాలి; ఈ దూరం ఎక్కువ అనిపిస్తే, చుక్కల గీతలలో చూపినట్లుగా బిందువు 0 లోపల ఒక షేప్ తియ్యండి; తక్కువ అనిపిస్తే ఖండరేఖలో చూపినట్లు బిందువు 0 కి బయట ఒక షేపు తియ్యండి.

11-10 $\frac{1}{8}$ వర్కింగ్ స్కేల్ + $1\frac{1}{2}$ "; $1\frac{1}{2}$ ". వెడల్పు గల స్లిట్లు ఒకటి తీసుకుని, బిందువు 11 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత గియ్యండి.

12-11 (11-0) కు మధ్యని; బిందువు 12 వద్ద 1" వెడల్పు గల స్లిట్ ఒకటి తీసుకోండి.

14-13 } $\frac{1}{4}$ బాటమ్.
15-13 }

17-16 } $\frac{1}{4}$ బాటమ్ + $\frac{1}{2}$ ".
18-16 }

బిందువులు 5, 17 ల ద్వారా, బిందువు 0 నుంచి 14 వరకు నైడ్ సీమ్ యొక్క షేప్ తీసి, దానిని డ్రాఫ్టులో చూపినట్లుగా, బాటమ్ యొక్క చిట్ట చివరి లైను వరకూ పొడిగించండి.

బిందువు 7 నుంచి 15 వరకు, బిందువు 18 ద్వారా కాలి సీమ్ యొక్క షేపు తీసి, దాన్ని డ్రాఫ్టులో చూపినట్లుగా క్రిందికి పొడిగించండి.

భాగం-బి (వెనక వేపు)

ప్రంటును ఖండ రేఖలతో చూపి, బ్యాక్ కు చెయ్యవలసిన మార్పులు దానిమీదనే చూపించబడ్డాయి. దృఢరేఖలు బ్యాక్ యొక్క షేప్ ను సూచిస్తాయి. 14 దిగువని డ్రాఫ్టులో కనిపించే అంకెలు భాగం-ఎ లోని అంకెలతో సమానంగా ఉంటాయి.

19-7 2"; పిల్లలకు $1\frac{1}{2}$ ".

20-7 $\frac{3}{4}$ "; 20, 9 కలిపి, దానిని పైవేపు పొడిగించండి.

21- ఈ బిందువు ప్రంటుయొక్క టాప్ లైనుకు 1" పైగా అమరిపుంది; 21, 0 కలపండి.

21-0 వెయిస్టులో $\frac{1}{4}$ + $1\frac{1}{2}$ " ఉండాలి. ఈ దూరం ఎక్కువయితే చుక్కల గీతలో చూపినట్లుగా, బిందువు 0 లోపల ఒక షేపు తియ్యండి; అది తక్కువనిపిస్తే ఖండరేఖలో చూపినట్లుగా బిందువు 0 కి బయట ఒక షేప్ తియ్యండి.

22-19 $\frac{1}{2}$ "; నుంచి $\frac{3}{4}$ "; 22 నుంచి 21 కి సీట్ సీమ్ యొక్క షేప్ తియ్యండి.

23-18 } 1"; డ్రాఫ్టులో చూపినట్లుగా కాలి
24-15 } సీమ్ యొక్క షేప్ తియ్యాలి.

బట్ట అంచనా :

33" సీట్ వరకూ రెండు బ్యాక్ కటింగ్ పొడవులకు సమానంగా ఉండేట్లు గుర్త తీసుకోండి. సీట్ 34" నుంచి 38" వరకూ (2 బ్యాక్ కటింగ్ పొడవులు + 9") సీట్ 37" నుంచి సీట్ 39" వరకు (2 కటింగ్ పొడవులు + 18") ఇది నూలుబట్టల 28" సామాన్యమైన వెడల్పును బట్టి ఉండాలి. టాప్ తప్ప, సీమ్ లన్నింటిమీదా అవసరమయిన అలవెన్సును కలపాలి. కాలి సీమ్ పైన, సీట్ సీమ్ పైన, బ్యాక్ యొక్క ప్రక్క సీమ్ పైనా ఇన్లేలు ఉంచాలి.

నిరోధాలు అలంకారం

‘కొత్త తరహా శిరోజాలంకరణ ఏదన్నా చేసుకుంటే బావుండును’ అనుకునేవారికి ఇక్కడ వివరిస్తున్న శిరోజాలంకరణ ఆసక్తికరంగా ఉండగలదని భావిస్తున్నాము.

మొదట జుట్టును చిక్కులేకుండా దువ్వుకోవాలి. ఆ తర్వాత దాన్ని ఒక నల్లదారంతో కట్టి - నాలుగు సమాన భాగాలుగా విభజించుకోవాలి. (చిత్రం-1 చూడండి.)

అలా విభజించిన భాగాలలో ఒకటి తీసుకుని దాన్ని చుట్ట చుట్టి చిత్రం - 2 లో చూపినట్లు బాబ్ పిన్నులతో వీడిపోకుండా అమర్చుకోవాలి.

ఆ తర్వాత ఎడమవైపున జుట్టు భాగాన్ని తీసుకుని దాన్ని మెడ ఎడమవైపున మీద చుట్టచుట్టి బాబ్ పిన్నులతో అమర్చుకోవాలి.

ఇక చిత్రం-3 లో చూపినట్లు జుట్టు మూడవ భాగాన్ని తీసుకుని దాన్ని చుట్టచుట్టి మెడకు కుడి వైపున వీడిపోకుండా అమర్చాలి.

మిగిలి ఉన్న నాలుగవ భాగం జుట్టును తీసుకుని దాన్ని కూడా చుట్టచుట్టి చిత్రం - 4 లో ఉన్నట్లు అమర్చుకుంటే ఈ శిరోజాలంకారం పూర్తవుతుంది.

జుట్టుకు చుట్టలు చుట్టేముందే హెయిర్ స్ప్రే చెయ్యాలి. అదీకాక చుట్టే చుట్టలు లోపల బోలుగా ఉండి, చూడడానికి పెద్దవిగా ఉండేలా అమర్చుకోవాలి.

పూర్తయిన శిరోజాలం కరణను పువ్వులతో అలంకరిస్తే మరింత ఆకర్షణీయంగా ఉంటుంది.

అందమైన శరీరానికి బ్రాహ్మమెట్రిక్స్

ఈసారి మరో మూడు ఎక్స్ పర్ నైజులు చేసే విధానాలు వివరిస్తున్నాను. ఆనవసరమైన కండ పట్టుకుండా ఉండడానికి ఈ ఎక్స్ పర్ నైజులు కూడా సాయం చేస్తాయి.

ఎక్స్ పర్ నైజు : 1

చేతులులేని కుర్చీని (లేకుంటే స్థూలును) తీసుకుని, దాన్ని - చేతులు కాళ్ళూ బాగా చాచడానికి వీలున్న చోట వేసుకోవాలి. కడుపు కుర్చీ మీద ఆనేలా ‘బేలన్స్’ చెడకుండా బోర్లగిరి పడుకోవాలి.

నెమ్మదిగా చేతులను మీదికెత్తి సూటిగా చాపి ఉంచాలి. ఆ తర్వాత కాళ్ళను కూడా అలాగే సూటిగా చాచాలి. అలా కాళ్ళను చాచి ఉంచి నవ్వుడు మోకాళ్ళు మడిచి పెట్టుకోకూడదు. చేతులూ కాళ్ళూ బాగా సూటిగా చాచాక ఊపిరి లోపలికి వీల్చి ఆ స్థితిలో ఆరు నెకండ్ల బాటు ఉండాలి. చిత్రం-1 చూస్తే ఈ ఎక్స్ పర్ నైజు ఎలా చెయ్యాలి తెలుస్తుంది.

వీపు-గూని లేకుండా నిటారుగా ఉంచుకోవడానికి, కడుపు ‘బ్లాస్’లా పెరగకుండా ఉండడానికి ఈ ఎక్స్ పర్ నైజు సాయపడుతుంది.

ఎక్స్ పర్ నైజు : 2

సమతల ప్రదేశంలో నిటారుగా నిలడబడాలి.

ఒక బెట్టును తీసుకుని దాని రెండు కొనలనూ రెండు చేతులతో దొరకవచ్చుకోవాలి. (బెట్టు రేకుంటే 'స్కిప్పింగ్' చెయ్యడానికి ఉపయోగించే తాడును రెండుగా మడిచి ఆ మడతకొనలనూ పట్టుకోవచ్చు).

బెట్టు రెండు కొనలనూ లాగి పట్టుకున్న తీరులోనే చేతులను అలాగే మీదికెత్తాలి. అలా మీదికెత్తి చిత్రం - 2 లో చూపినట్లు బెట్టును వీలైనంత మేరకు లాగాలి. ఒకటి నుంచి ఆరు దాకా లెక్కించి (అయినెకండ్ల బాటు) ఈ స్థితిలో ఉండాలి.

నడుము భాగంలో పెరిగే అనవసరమైన

కండను అరికట్టడానికి ఈ వ్యాయామం పనికి వస్తుంది.

ఎక్స్‌ర్‌నైజు : 3

సమతల ప్రదేశంలో కూచోని కాళ్ళను 'V' ఆకారంలో చాచి కూచోవాలి. ఎడమకాలిని మడిచి కుడి తొడమీద గట్టిగా నొక్కి ఉంచాలి. ఇలా చెయ్యడం కోసం మడిచి పెట్టిన ఎడమ మోకాలి మీద కుడిచేతిని అన్ని నెమ్మదిగా నొక్కి ఉంచాలి. ఎడమ చేతిని మీదికెత్తి చిత్రం - 3 లో చూపినట్లు (మోచేతిని వంచకుండా) చాచి కుడి పక్కకు వీలైనంత దూరం వంచాలి. ఈ ఎక్స్‌ర్‌నైజును ఇలా ఎనిమిది నెకండ్లబాటు చెయ్యవచ్చు. ఈ ఎక్స్‌ర్‌నైజును కుడికాలిని ఎడమతొడ మీద నొక్కి ఉంచుకూడా చెయ్యాలి.

శారీరమలాచంద్రుక్

చిత్రం-3

డాక్టర్ (శ్రీమతి) బార్బరా హెచ్ బారత వనిత లలో ప్రత్యేక స్థానం సంపాదించినవారు. ఆమె ఇటీవలే బారత వాకాదళంలో కమాండరుగా పదవి స్వీకారం చేశారు. మనదేశంలో ఆ పదవికి ఎన్నికైన తొలి వనిత ఆమె !

బొంబాయిలోని గ్రాండ్ మెడికల్ కాలేజీలో వైద్య విద్యార్థినిగా చేసిన శ్రీమతి బార్బరా 1961లో వాకాదళంలో చేరారు. వాకాదళంలో 'పెర్మనంట్ కమిషన్' పొందిన తొలి వైద్యాధికారి ఆమె. అలాగే అర్మీమెడికల్ కోర్స్‌లో ఉండి 'థైరక్టర్ జనరల్ ఆఫ్ అర్మీడ్ ఫోర్సెస్ మెడికల్ సర్వీసెస్ మెడల్' సంపాదించిన తొలి స్త్రీ కూడా ఆమె. 1963లో బారత వాకాదళంవారి అనువ్రతి వాక అక్వినిలో ఆమె నిర్ణయ జబ్బులకు సంబంధించిన చికిత్స జరిపే వీలు కల్పించారు. ఆ తర్వాత వాకాదళం వాకాలోని అర్మీడ్ ఫోర్సెస్ మెడికల్ కాలేజీలో పీడియాట్రిక్స్ రీడర్‌గా పని చేసి మళ్ళీ అక్వినికి తిరిగి వచ్చి పీడియాట్రిక్స్‌లోని విద్యాపాకు లయ్యారు. అహ్మదాబాద్ పని చేస్తున్నప్పుడే ఆమెకు 'కమాండర్'గా ఉన్నతపదవి లభించింది. ఆమె భర్త డాక్టర్ హెచ్ కూడా వాకాదళంలో 'కమాండర్'గా పని చేస్తుండడం మరో విశేషం !

‘కాంతమ్మగారి కోడలు నీళ్ళోసుకుందట.’
 ఊరంతా ఒక్కసారి గుప్పుమంది. అంతగా
 గుప్పుమనాల్సిన అవసరమేమీ లేదు. పెళ్ళయినా
 నావిడ నీళ్ళోసుకోవడంలో విడ్డూరమేమీ లేదు.
 కాని కాంతమ్మ కోడలు శకుంతల పెళ్ళయిన
 పన్నెండేళ్ళకు నీళ్ళోసుకుందంటే ఊళ్ళో అమ్మ
 లక్కల కందరికి ఉబుసుపోకకి మంచి విషయం
 దొరికింది. శకుంతల పూజలు, కాంతమ్మ దాన
 ధర్మాలు పఠించాయని కొందరు, శాస్త్రులుగారి
 జ్యోతిష్యం అక్షరాలా నిజమయిందని కొందరు
 చెప్పుకున్నారు. ఈ వార్త విని రహస్యంగా

శకుంతల శీలాన్ని శంకించిన కుళ్ళు మనుష్యులు
 కూడా లేకపోలేదు. కాకపోతే శకుంతల దొడ్డ
 ఇల్లాలని పేరుతెచ్చుకోవడం వల్ల, అమె గట్టిగా
 మాట్లాడడం కూడా ఎవరూ వినకపోవడం వల్ల
 ఆ మాట పైకి అనడానికి వాళ్ళకు ధైర్యం
 వారింది కాదు.

శకుంతల కలవాళ్ళింట పుట్టింది. పసుపు, తేనె
 గులాబీలు కలిపి రంగరించిన రంగులో వుంటుంది.
 లేత తమలపాకులా సుకుమారంగా, వెన్నెలలాంటి
 చిరునవ్వుతో అందర్నీ ఆకట్టుకుంటుంది శకుంతల.
 ఎవరినీ నొప్పించని మనస్తత్వం. ఒకరి కష్టాన్ని

చూచి జారి, సానుభూతితో కదలిపోయి వాళ్ళకు
 సహాయపడే ఔదార్యం శకుంతలకు బంధువు
 లందరిలో ఒక ప్రత్యేక స్థానాన్ని తెచ్చిపెట్టాయి.

పోర్తుపారం చదువుతూ వుండగా శకుంతల
 వ్యక్తురాలయింది. ఎంతో ఆసక్తితో చదువుతూ
 మంచి మార్కులతో పాసవుతున్న శకుంతల
 చదువు కేవలం ఆడపిల్ల కావడం వల్ల ఆగి
 పోయింది. ఇరవయ్యో శతాబ్దిపు ఉత్తరార్థంలో
 మూర్ఖపు ఆచారాలకు బానిసలయిన తల్లిదండ్రుల
 నెదిరించలేక శకుంతల చదువు మానేసింది.
 మళ్ళీ తల్లిదండ్రుల్ని ఎదిరించలేక వరసకు బావ

అయిన చంద్రాన్ని పెళ్ళి చేసుకుని అతని అవకతవకల్ని భరించడానికి సిద్ధపడింది.

కొడుకు-చెడుసావాసాలకి అలవాటు పడినా, కోడలు తన మంచితనంతో అతణ్ణి సన్మార్గంలోకి మళ్ళించ గలదని ఆశపడింది కాంతమ్మ. చంద్రం పుట్టిన రెండుసంవత్సరాలకే భర్తపోగా చంద్రాన్ని కనురెప్పలా సాకింది. అవిడ అతి గారాబంతో అతను వయసుకి మించిన ఆలవాట్లకు బానిసయ్యాడు. కోడలి కడుపున నలుగురు పిల్లలు పుట్టి నట్టింట నడయాడుతుంటే చూచి సంతోషించాలని కాంతమ్మ ఉబలాట పడింది.

పెళ్ళయిన వెంటనే బండెడు సారెతో కాపురానికి వచ్చింది శకుంతల. కాంతమ్మ కోడలు చక్కని చుక్క అని చెప్పుకున్నారు ఊరు దీగంతా. ఆమె చక్కదనాన్ని, ఆమె కట్టే రంగు రంగుల చీరల్ని, రకరకాల నగల్ని చూడడానికి గుంపులు గుంపులుగా వచ్చేవారు ఆడపిల్లలంతా. కాంతమ్మ వాళ్ళందరికీ కోడల్ని అపురూపంగా చూపించి, తాంబూల మిచ్చి పంపించేది. ఎప్పుడూ కొడుకు కనుసన్నలలో కోడల్ని వుంచేది కాని ఇంట్లో చిన్న యెత్తుపని ముట్టుకో, నిచ్చేది కాదు.

పెళ్ళయి కాపురానికివచ్చి రెండేళ్ళయినా కోడలు నీళ్ళోసుకోక పోవడంతో కాంతమ్మ చాలా నిరాశ పడిపోయింది. శాస్త్రులుగారిని పిలిపించి శకుంతలది, చంద్రానిదీ జాతకం వ్రాయించి వాళ్ళకు సంతాన యోగం వుందో లేదో చూడమంది. శాస్త్రులుగారు జ్యోతిష్యంలో ఉద్దండుడు. ఆయన నోటి మాట అక్షరాలా జరిగి తీరుతుందనే నమ్మక ముంది ప్రజల్లో. ఆయన జాతకాలు చూచి ముగ్గురు మనుమలు, ఇద్దరు మనుమరాండ్రు పుట్టితీరుతారని ఘంటాపథంగా చెప్పడంతో కాంతమ్మ ముఖం చేటంతయింది.

శాస్త్రులుగారు జ్యోతిష్యం చెప్పిన రెండు నెలలకి శకుంతల బయట చేరాల్సిన టైమ్ కు చేరలేదు. పదిహేను రోజులు గడిచినప్పటినుంచీ కాంతమ్మ కోడల్ని వికారంగా వుంటోందా అని, కళ్ళు తిరుగుతున్నాయా అని, అన్నం సయిస్తూందా అని, నడుము లాగుతుందా అని-రకరకాల ప్రశ్నలతో వేదించేది. శకుంతల అదేమీ లేదంటే ఉసూరు మనేది. రెండోనెల దాటగానే యింక ఆగలేక కొడుకుని, కోడల్ని పట్నంలో లేడి దాక్టర్ దగ్గరికి ప్రయాణం చేయించింది.

చంద్రానికి పిల్లలు, రోగాలు, రొచ్చులు అంటే ఎంత అసహ్యమున్నా, దాక్టర్ల చుట్టూ తిరగడమేం అసహ్యమేనో అనిపించినా తల్లి మరీమరీ పోరాడడంతో శకుంతలని వెంట పెట్టుకుని వెళ్ళక తప్పిందికాదు.

లేడి దాక్టర్ శకుంతలని పరీక్ష చేసి, ఆమె గర్భిణి కాదని చెప్పింది. శకుంతలలో ఏ రోపమూ లేదని, చంద్రం కూడా 'సీమెన్ ఎనాలిసిస్', బ్లడ్ వి. డి. ఆర్. ఎల్ మొదలైన పరీక్షలు చేయించుకున్నాక అతనిలో ఏ రోపమూ లేకపోతే అప్పుడు 'డి అండ్ సి' అనే చిన్న ఆపరేషన్ చేస్తానని చెప్పింది. అప్పటి వరకు కొన్ని మందులు వాడమని వ్రాసిచ్చింది.

దాక్టర్ శకుంతలని గర్భిణి కాదనడం కాంతమ్మకు పెద్దషాక్ నిచ్చింది. దానికి తగ్గట్టు దాక్టర్ కి చూపించుకొచ్చిన మర్నాడే శకుంతల బయట చేరింది. దాక్టర్ చెయ్యి పాడు చెయ్యి అని, అంచేతే అవిడ చెయ్యి పడగానే పండంటి కొడుకు నెత్తుకోవలసిన కోడలు బయట చేరిందని దాక్టర్ని తిట్టి పోసింది కాంతమ్మ. కాంతమ్మ ఆర్పాటం చూచాక శకుంతలకి కూడా యింక తనకు పిల్లలు పుట్టరేమోనని దిగులేసింది.

దాక్టర్ వ్రాసిన మందులు శకుంతలకి మాత్రమే కొనుక్కొచ్చాడు చంద్రం. 'మీరు మందులు తెచ్చుకోలేదేం?' అని శకుంతల చంద్రాన్ని అడిగితే 'నాకేం జబ్బు లేదు, నేనెందుకు మందులు మింగడం?' అని డబాయించిపారేశాడు. 'పోనీ, దాక్టరమ్మ ఏవో పరీక్షలు చేయించుకోమంది కదా, చేయించుకొచ్చాక అవసరమయితే నేను ఆపరేషన్ చేయించుకుంటాన'న్నది శకుంతల. 'తల్! నాకే పరీక్షలూ అబ్బర్లా. కావాలంటే నువ్వు అవిడ చుట్టూ తిరిగి వంద ఆపరేషన్లూ, వెయ్యిపరీక్షలూ చేయించుకో, నేనేమీ పిల్లలు కావాలని కొట్టుకుపోవడం లేదు' అని విసిరించేశాడు. అతను మంచి మూడ్స్ లో ఉన్నప్పుడు మళ్ళీ ఒకటి, రెండుసార్లు చెప్పి చూచింది శకుంతల. తెయ్యమని లేచి, 'మళ్ళీ ఆ ఊనెత్తావంటే మర్యాద దక్కదు' అని బజార్లోకి చరచరా వెళ్ళిపోతున్న భర్త వంక విరక్తిగా చూచింది శకుంతల. మన ప్రయత్నం మనం చేసి అనక పిల్లలు పుట్టకపోతే మన ఖర్చు అనుకుని ఆ గొడ్రాలితనాన్ని జీవితాంతమూ భరించవచ్చు. కాని మూర్ఖంగా అసలు పరీక్ష చేయించుకోకుండా, మందులే పాడకుండా అలా చెయ్యడం తన మగతనానికి అవమానం అన్నట్లుగా

ప్రవర్తిస్తున్న చంద్రాన్ని చూస్తే చెడ్డ చిరాకేనేది శకుంతలకి. చివరకు అత్తగారు చెప్తేనన్నా భర్త మిటాడేమోనన్న ఆశతో దాక్టర్ చెప్పిన విషయం కాంతమ్మతో చెప్పింది శకుంతల. ఆ దాక్టరమ్మ అంటేనే మండి పోతున్న కాంతమ్మ అవిడకి మరో నాలుగు అక్షింతలేసి 'నాకొడుక్కేం ఖర్చే- పరీక్షలూ గట్లా చేయించుకుని మందులు మింగడానికి? మగ మహారాజు. వాడికేంటి' అని వీరంగాలు పలకడంతో శకుంతల మరీ దిగాలు పడిపోయింది.

అక్కడికి, 'కొడుక్కే రోపమూ లేదంటే తనదే రోపమంతానని కదూ అవిడ ఉద్దేశ్యం-' సన్నటి నెగలాటి కసి బయల్దేరింది శకుంతలలో. స్వతహాగా మితభాషిణి అవడం వల్ల ఎక్కువ తర్కించకుండా వాళ్ళ అహంకారాన్ని, మూర్ఖత్వాన్ని మౌనంగా భరించడానికి సిద్ధపడింది.

సంవత్సరాలు గడిచినకొద్దీ కోడలు నీళ్ళోసుకోలేదనే దుగ్ధ ఎక్కువై ఆ అసంతృప్తిని ఏదో ఒక రూపంలో వెల్లడించేది కాంతమ్మ. అసలే పిల్లల కోసం తపించిపోతున్న శకుంతల ఈతెల్లాంటి అత్తగారి మాటలకు మరీ క్రూరంగా పోయేది. క్రమంగా బ్రతుకంటే ఓ విధమైన నిర్లిప్తత, సంసారమంటే విరక్తి, చుట్టూ వున్న మనుషులంటే విసుగూ పుట్టుకొచ్చాయి శకుంతలకి. బంగారు బొమ్మల్లా వున్న పిల్లల్ని చూసి ఆనందంలో మైమరచిపోయినా మరుక్షణం ఆ పిల్లల తల్లుల్ని చూచి ఈర్ష్యతో కాలిపోయేది. తన దురదృష్టాన్ని తలచుకుని, తలచుకుని ఏడ్చేది.

కాంతమ్మకు ఓ రోజు మరీ పిచ్చిపిచ్చిగా వుంది. శాస్త్రులుకోసం కబురు పంపింది. 'ముగ్గురు మనుమలు, ఇద్దరు మనుమరాళ్ళు పుడతారన్నావు. ఎక్కడ తగలదూరు వీళ్ళంతా? మళ్ళీ ఒకసారి జాతకాల్ని సరిగా చూసేడువ్' అని ఆయన మీదకు విజృంభించడంతో ఆయన జాతకాల్ని రెండుగంటలు పరీక్ష చేసి, రెక్కలుకట్టి గ్రహాల స్థితి బాగా చూచి కాంతమ్మ కోడలు గనుక ఆరు నెలలలోగా నీళ్ళోసుకోకపోతే తను తన పిలకను కోయించుకుని జ్యోతిష్యం చెప్పడం వదిలేస్తానని శపథం పట్టాడు. తన కోడలే గనక నీళ్ళోసుకుని పండంటి పిల్లాణ్ణి కంటే ఆ మరుక్షణం శాస్త్రులు రెండు చేతులకీ మూడేసి తులాల బంగారంతో కంకణాలు చేయిస్తానని శపథం పట్టింది కాంతమ్మ.

శాస్త్రులుగారు చెప్పినట్లుగానే ఆరునెలలలో శకుంతలకి నెల తప్పింది. 'నా శపథం

నెరవేరింది. యింక నీ శపథం నెరవేరడమే తరువాయి' అని కాంతమ్మతో చెప్పి పిలక రూడించి ముడేసుకున్నాడు శాస్త్రులు. యింక కాంతమ్మ ఆర్పాటం యింతా అంతా కాదు. రకరకాల ప్రశ్నలతో శకుంతలని ఊపిరాడనిచ్చేది కాదు. శకుంతలకి ఆత్మగారడగినవన్నీ తనకి ఉన్నట్లుగానే అనిపించేది. వికారంగా వుండి అన్నం సయించేది కాదు. కాంతమ్మ ప్రశ్నలెక్కువయిన రోజున వాంతులు కూడా ఆయేవి. రొమ్ములు నొప్పిగా వుండి పిండితే పాలు వచ్చేవి. కాంతమ్మ కోడల్ని కాలు క్రింద పెట్టనివ్వకుండా రకరకాల పిండివంటలు చేసి వద్దన్నా వినకుండా పెట్టేది. కోడిగ్రుడ్లు, పండ్లు తప్పనిసరి. మూడో నెల వెళ్ళి నాలుగో నెల వచ్చేసరికి శకుంతల వంట్లో నిగారింపు వచ్చింది. ప్రక్కలు పూడాయి. ముఖంలో క్రొత్తకాంతి, ఉత్సాహం వచ్చాయి.

ఒకసారి పట్నం వెళ్ళి రేడికాక్టర్తో పరీక్ష చేయించుకోవాలని ఎంతో వుంది శకుంతలకి. డాక్టర్ పేరు వినగానే తాడిప్రమాణాన లేచింది కాంతమ్మ. మంత్రసాని మంగమ్మ చెయ్యి చలవై నది. దానికి పురుళ్ళుపొయ్యడంలో ముప్పైయేళ్ళ సర్వీసుంది, దానికన్నా యీ కుర్ర డాక్టరమ్మలకేం తెలీదు గాక తెలీదు పొమ్మంది. మంగమ్మను పిలిపించి కోడల్ని పరీక్ష చెయ్యమంది. పక్కలు నొక్కి, రొమ్ములు నొక్కి శకుంతల నీళ్ళోను కోవడంలో ఏ మాత్రం అనుమానం లేదని నిర్ధారించింది మంగమ్మ.

అంతవరకు పిల్లలంటే విముఖంగా వుంటూ భార్య అంటే పెద్ద అభిమానం, ఆప్యాయత కనబరచని చంద్రం కూడా శకుంతలని అభిమానంగా చూస్తూ ఆవిడ ఆరోగ్యం గురించి ఒకటి, అలా ప్రశ్నలు వేస్తున్నాడు.

యిన్నాళ్ళకు కూతురు కడుపు పండిందని సంతోషంతో తలమునకలవుతున్న శకుంతల పుట్టింటివారు గొప్పగా సారెతెచ్చి కూతుర్ని పురిటికి తీసుకువెళ్తామని కాంతమ్మను అడిగారు. వాళ్ళ కోరికని నిర్వహమాటంగా నిరాకరించేసింది కాంతమ్మ. యీ స్థితిలో కోడల్ని విడిచి తనొక్క ఊరికి కూడా వుండలేనని, తన మనుమడు తనిట్లోనే పుట్టాలని ఖచ్చితంగా చెప్పేసింది. మొదటి పురుడు పుట్టింట్లో పోసుకోకపోతే తాము గతిలేనివాళ్ళని నలుగురూ సవ్యిపోతారని, శకుంతల తల్లి దీర్ఘాలు తీసింది. 'గాడిదగుడ్డు. ఎవరిష్టం వాళ్ళది' పొమ్మంది కాంతమ్మ. నలుగురూ

"పెద్ద బెడదేం ఉండదామో! రైలు స్టేషన్లోనూ అక్కడ కూలివాళ్ళుంటారు; వట్టుకుంటారు! మరేం లేదు-ఎలాగూ మారు తిరుపతి వరకూ వెళ్తామని గవక, అక్కడికి మద్రాసు వక్కనే గదా - వరదాగా ఏ బస్సు రోజు వెళ్ళి మా అక్కయ్యగారింట్లో ఈ పెట్టి ఇచ్చేవాళ్ళయడమే!"

ముక్కుమీద వేలేసుకునేలా ఒక పెళ్ళికి చేసినంత ఆర్పాటం చేసి కోడలికి సీమంతం చేసింది.

నెలలునిండిన కొద్దీ ఆపసోపాలు పడుతూ భారంగా తిరుగుతూంది శకుంతల. పురుడొచ్చే రోజుల్ని అస్థిమితంగా లెక్క పెడుతూంది కాంతమ్మ. ఆరు తులాల కరకంకణాలు కళ్ళ ముందుకదిలి రక్తపుపోటుపెచ్చి, గుండెదడ వచ్చి కన్ను మూత పడడం లేదు శాస్త్రులుగారికి.

పుట్టబోయే పిల్లవాడి గురించి రక రకాల సుందర స్వప్నాల్ని కంటున్న కాంతమ్మ శాస్త్రులు గార్ని పిలిచి పిల్లవాడి భవిష్యత్తు గురించి ఆతురతతో అడిగింది. శాస్త్రులుగారు ఏవేవో లెక్కలు కట్టి పిల్లవాడు ఫలానా నక్షత్రం, ఫలానా పాదంలో పుడతాడని, బాలారిష్టారేమీ వుండవని, అన్నిక్లాసులు ఫస్టు క్లాసులో పాసవుతూ పేద్ర ప్రొఫెసర్, కలెక్టర్ అయ్యే యోగం వుందని, రెండు చేతులా డబ్బు సంపాదిస్తాడని, ఆయుస్సు తొంభై సంవత్సరాల పైబిగువే అని చెప్పడంతో కాంతమ్మ బెలూన్లా ఉబ్బిపోయి రెండు గుమ్మడి కాయలు, పెద్ద గిన్నెడు మీగడపెరుగు, ఒక కేన్ నిండా జున్ను ఇచ్చి పంపింది. ఇవి కాక పూజ లని, శాంతులని ఒక వందరూపాయలదాకా ఖర్చు చేయించాడు శాస్త్రులుగారు.

శకుంతలకి నెలలు నిండాయి. ఆ రోజు తెల తెల వారుతున్నప్పటి నుండి శకుంతలకి వంట్లో నలతగా వుంది. నడుము లాగుతూంది. రెండు

మూడు విరేచనాలయ్యాయి. సన్న సన్నగా కడు పురో నొప్పికూడా మొదలయింది. ఇరుగుపొరుగు అమ్మలక్కలు వచ్చి చూచి తమకు తోచిన సలహా లిచ్చారు. ఒక ఆరతులం కస్తూరి తెప్పించి వేడి చెయ్యడానికని శకుంతలతో మ్రింగించారు. మంగమ్మను పిలిపించరాదా అని అంటే 'ఇప్పు ట్నించీ ఎందుకు? కాఫీలనీ, టీలనీ, భోజనమనీ లక్షవత్తులు వత్తించుకుంటుంది. నొప్పులు కొంచెం ఎక్కువయ్యాక పిలిపించొచ్చులే' అంది కాంతమ్మ.

బారెడు ప్రొద్దెక్కినసరికి నొప్పులు కొంచెం ఎక్కువయ్యాయి. తన్న అన్నం వాంతి చేసుకుంది శకుంతల. గుండె దడగా, ఆయాసంగా వుంది. ఉరికంబాన్నెక్కబోయే ముద్దాయలా ఉద్రిక్తంగా వుంది శకుంతల పరిస్థితి. మంత్రసాని మంగమ్మకు కబురెళ్ళింది. ఆమెమేఘాల మీద వచ్చింది మంగమ్మ. బొడ్డు కోయడానికి క్రొత్త బ్లెడ్ తెప్పించింది. అముదం అడిగి తీసుకుని చేతికి రాసుకుని శకుంతల వడి కట్టులో చెయ్యి పెట్టి అటూ, యిటూ తెలికింది. ఎంతటి బాధనీ నోరు విప్పకుండా ఓర్చుకునే శకుంతల ఆ బాధకు తట్టుకోలేక విలవిలలాడుతూ కేకలు పెట్టింది. కోడలి కష్టం చూచి కాంతమ్మ కన్నీళ్ళెట్టుకుంది.

సాయింత్రమైనా నొప్పులు వస్తూనే వున్నాయి. మంత్రసాని మంగమ్మ పరీక్షలతో వడి కట్టు వాచిపోయింది కాని పురుడు రాలేదు. కరచరణ లాడక తిరుగుతూంది కాంతమ్మ. దానికి తోడు

అవకాశం దొరికిందికదా అని నలుగురూ నాలుగు మాటలంటున్నారు. కూతుర్ని పురిటికి తమ యింటికి పంప లేదని శకుంతల తల్లి కోవగించి రారేదు. 'నే నెరగకపోయి పురిటికి ఇక్కడ వుంచాను. వాళ్ళ వాళ్ళుంటే అదో దైర్యంగా వుండేది. ఏం దారిరా భగవంతుడా' అని గుంపు చింపులు పడిపోతుంది కాంతమ్మ.

రాత్రయిన కొద్దీ శకుంతలకు నీరసం. ఆయా సమూ ఎక్కువయాయి. మంగమ్మను నమ్ముకుని పూరుకుంటే బిడ్డ మాట దేవుడెరుగు. పెద్ద ప్రాణానికే ముప్పు వస్తుందో ఏమో - పట్నం తీసుకు పొమ్మని సలహా యిచ్చిందో పెద్ద ముత్తయిదువు. చేనేదిలేక టూరింగు కారు కోసం పంపారు. ఈ రోపు విభూతి నుడుతిన మెత్తారు. కొబ్బరికాయ దిగదుడుపు తీసి కొట్టారు. గడ్డెకు వెళ్ళి ఏదైనా గాలి సోకి పురుడు రాసియకుండా చేస్తూండేమో నని ప్రశ్న అడిగి వచ్చారు. ఎవరికి తోచినట్లుగా వాళ్ళు మాట్లాడుతూ, ఎవరికి తోచిన చిట్కాలు వారు చెప్తుంటే కాంతమ్మకు మతిపోతోంది. ప్రక్రింటావిడ అత్తకు. కోడలికి దైర్యం చెప్పి శకుంతల వంటి మీదున్న చీరమార్పించి రెండు చీరలు. పాత గుడ్డలు ఒక సంచిలో సర్దింది. ప్లాస్టు నిండా కాఫీ పోసింది. తను వాళ్ళ కూడా వస్తానని. అన్నీ సవ్యంగా జరుగుతాయని చెప్పి ఊరదించింది.

దాగ్లోనే పురుడెక్కడ వస్తుందోనని ఖంగారు పడ్డారు - కాంతమ్మ. ప్రక్రింటి జానికమ్మ. ముందు నీట్లో కూర్చున్న చంద్రానికి మాత్రం యీ హడావిడంతా చూస్తూంటే మహా చిరాగ్గా వుంది.

తీరా నర్సింగ్ హోమ్ కి వెళ్ళేప్పటికి భర్తతో పిల్లలతో కలిసి నినిమాకు వెళ్ళింది డాక్టరమ్మ. నర్స్ నినిమాహోల్ కి పోన్ చేసింది. 'ఎనిమా' యిచ్చి. ఒక 'బి. టెస్ట్' యింజక్షన్ చెయ్యమంది డాక్టరమ్మ. మొదటి కాసుపు కనుక. అదీ చాలా రోజులకు వచ్చింది కనుక లేట్ అవుతుందని. కంగారేంపడక్కర్లేదని. ఎలాగూ ఒక గంటలో నినిమా అయి తను వచ్చేస్తుంది కనుక చెయ్యవలసింది చేస్తుందని చెప్పమంది 'పేషెంట్' తాలాకు వాళ్ళతో. ఒకవేళ యిప్పుడే దెలివరి అయేలా వుంటే బిడ్డ తల కనిపించేప్పుడు తనకు మళ్ళీ పోన్ చెయ్యమని. వెంటనే వస్తానని చెప్పింది.

డాక్టరమ్మ లేదనగానే సగం చచ్చిపోయిన

వాళ్ళు డాక్టరమ్మ పంపిన సందేశం విన్నాక పూర్తిగా చచ్చిపోయారు. ఆ ఊళ్ళో మరో లేడీ డాక్టర్ లేకపోవడంవల్ల. మగ డాక్టర్ దగ్గరికి వెళ్ళడానికి యిష్టం లేకపోవడంవల్ల డాక్టర్ వచ్చే వరకు అదుర్దాగా అటూయటూ తిగడం తప్ప ఏం చేయలేకపోయారు.

పొరుగుగార్లో పెళ్ళి చేయించడానికి వెళ్ళివచ్చిన శాస్త్రులుగారికి విషయం తెలిసి హుటాహుటిన నర్సింగ్ హోమ్ కి వచ్చిపడ్డారు. ఆరు తులాల బంగారం అలా అలా కళ్ళ ముందు కదిలి మాయ మవుతుంది. నర్సింగ్ హోమ్ కి వచ్చాక కాంతమ్మ ఏడ్చులూ. మొత్తుకోళ్ళూ విని మళ్ళీ పంచాంగం తీసి. లెక్కలుకట్టి తూర్పు తెల్లవారేసరికి కుభ లగ్నంలో సుఖప్రసవం అవుతుందని. ఖంగారు పడొడ్డని దైర్యం చెప్పాడు.

డాక్టరమ్మ కారు ఆగేసరికి అదరా. బాదరా కారు దగ్గరికి పరుగెత్తాడు శాస్త్రులు. 'అమ్మా! తమ కోసమే ఎదురుచూస్తున్నాం. అమ్మాయిని పరీక్ష చేసి త్వరగా ప్రసవమయేలా యింజక్షన్ యివ్వు తల్లీ!' అని అవిడకు నమస్కరించాడు.

"మీ అమ్మాయండీ పురుటికొచ్చినావిడ?" అప్యాయంగా ప్రశ్నించింది డాక్టరమ్మ

"కాదుతల్లీ! వారింటి పురోహితుడ్ని నేను. ఆ పిల్ల పెళ్ళికి లగ్నం పెట్టింది నేను. ఈ అమ్మాయి సరిగ్గా యీ టైమ్ లోనే పండంటి మగ పిల్లాడినెత్తుకుంటుందని జోస్యం చెప్పింది నేను. అమ్మా! స్వోత్కర్ష. పరనింద కూడ దంటారు. నా గురించి చెప్పకోకూడదు కాని నా నోటంట మాటవస్తే అలా జరిగిపోవాలిందే. మనలో మనమాట. యీ అమ్మాయికి మగబిడ్డ పుడితే నాకు ఆరుతులాల పెట్టి బంగారపు కంకణాలు చేయిస్తానంది ఆ వెర్రి బాగుల అత్తగారు" లేబర్ రూమ్ వరకు డాక్టర్ ను అనుసరిస్తూ అసలు విషయం నెల విచ్చారు శాస్త్రులుగారు.

డాక్టరమ్మ శకుంతలని పరీక్ష చెయ్యడానికి రోపలికి వెళ్ళి మిగతావాళ్ళందరిని బయటకు పంపేసింది. శకుంతల ముఖం చూడగానే గుర్తించింది డాక్టరమ్మ. పలకరింపుగా చిన్నగానవ్వింది.

"ఏమ్మా! ఏకంగా పురుటికే వచ్చావన్నమాట. వెరీగుడ్." బి. పి. చూస్తూ అంది డాక్టరమ్మ. బి. పి. ఎక్కువగా వుండడంతో చకచకా పొట్ట పరీక్ష చేసి. రోపలి పరీక్ష చెయ్యడానికి గ్లవ్ తీసుకుంది డాక్టర్. వాచిపోయిన వడికట్టును చూచి

కఠినంగా మారింది డాక్టర్ ముఖం. ఎంత సున్నితంగా పరీక్ష చేసినా శకుంతల పడ్డ బాధ చూచి-బాధతో. జాలితో కరిగిపోయింది డాక్టర్. మళ్ళీ ఒకసారి పొట్ట పరీక్ష చేసి. నెల తప్పిన దగ్గర్నుండీ ఎప్పుడెలా వుందీ వంద ప్రశ్నలు వేసింది. అతి నిస్త్రాణతోపడివున్న శకుంతలని జాలిగా చూచి కాంతమ్మను పిలిచి కొంచెం కాఫీ పట్టించమంది.

"అయ్యో! యిలా వుందని నర్స్ చెప్ప లేదమ్మా! అనవసరంగా మరొక గంట నిన్ను బాధపెట్టాను." తను వెంటనే వచ్చి పరీక్ష చెయ్యనందుకు నొచ్చుకుంది డాక్టరమ్మ.

చేతులు టవల్ తో తుడుచుకుంటూ కుర్చీలో కూర్చుంటున్న డాక్టరమ్మ దగ్గరకు అదుర్దాగా వచ్చారు జానికమ్మ. చంద్రం. శాస్త్రులుగారు.

"ఏమ్మా! పురుడు సవ్యంగా వస్తుందా" శాస్త్రులు అడిగారు.

"పురుడేమిటండీ మహానుభావా. అసలు కడుపేకానిదే పురుడెక్కడి నుండి వస్తుందండీ?" శాస్త్రులువంక చిరాగ్గా చూచింది డాక్టరమ్మ.

"ఏమిటీ. అసలు కడుపే కాదా?" ప్రక్కలో బాంబుపేలినట్లయింది అందరికీ.

"కడుపు కాకపోతే. మరి. యీ గర్భిణీ చిహ్నాలన్నీ ఏమిటమ్మా!" అయోమయంగా డాక్టర్ వైపు చూచింది జానికమ్మ.

"యిదేం ప్రారబ్ధంరా భగవంతుడా!" తల పట్టుకుని కూలబడిపోయింది కాంతమ్మ.

"అమ్మా! మాకేమీ పాలుబోవడం లేదు. యిదేమన్నా జబ్బా అమ్మా!" దుఃఖంతో పూడుకు పోయింది కాంతమ్మ స్వరం.

పేదరికానికి అజ్ఞానం. మూఠాచారాలు తోడవు తాయి సరే. కలవాళ్ళింట్లో పుట్టి కాస్తో, కూస్తో చదువు. సంస్కారం వున్న శకుంతల లాంటి అమ్మాయిలు కూడా పెద్దవాళ్ళ అర్థంలేని ఆంక్షలను ఎదిరించలేకపోతున్నారంటే ఆశ్చర్య మేసింది డాక్టర్ కి. కాంతమ్మ లాంటి అమాయకుల్ని ఎక్స్ ప్లైన్ చేస్తున్న శాస్త్రులు లాంటి వాళ్ళంటే మహా మంట డాక్టరమ్మకు. తన భార్యను సాటిమనిషిగా అదరించి. గౌరవించలేని చంద్రం లాంటి వెన్నెముకలేని యువకుల్ని చూస్తే చిరాకు డాక్టరమ్మకు. యధాలాపంగా. నిర్వేదంగా అందరి వంక చూస్తున్న డాక్టరమ్మ దృష్టి కాంతమ్మ దగ్గర ఆగింది. భరించలేని నిరాశతో క్రుంగి పోతున్న అవిడ ప్రశ్న విని వర్తమానంలోకి వచ్చింది డాక్టర్.

విద్యార్థినుల జీవితం

“యిదేమీ పెద్ద ప్రమాదకరమైన జబ్బు కాదమ్మా! నిల్లలు కావాలని బలమైన కోరిక వున్నవారికి. నిల్లలు అస్సలు వద్దనుకునేవాళ్ళకు ‘సూదోసయినన్’ అనే యిలాటి పరిస్థితివస్తుంది. అంటే ‘అబద్ధపు గర్బిణి’ అని అర్థం. యిది చాల అరుదుగా వస్తుంది. దీనికి కారణం మన శరీరంలో వుండే ‘హార్మోన్లు’ అనే పదార్థాలు బ్యాలన్స్ తప్పడం, నరాలు ఒక క్రమంలో పని చెయ్యకపోవడం. వేవిళ్ళు కాని, బిడ్డ కదలికలు కాని, పొట్టపెరగడం కాని, నొప్పులురావడం కాని ఆ వ్యక్తి మానసికస్థితికి అనుగుణంగా హార్మోన్లు లయతప్పి పనిచెయ్యడం వల్ల జరుగు తాయి.” డాక్టర్ చెప్తునే వుంది. మతిపోయినట్లు చూస్తూ కూర్చున్నారు చంద్రం, కాంతమ్మ, జానికమ్మ. కరకంకణనిక్వాణానికి నోచుకోలేదని తెలియగానే స్పృహతప్పతోంది శాస్త్రులుగారికి. అక్కడకు వచ్చి అంతా విన్న శకుంతల హృదయంలో మహారణ్యాలు తగలబడిపోతున్నాయి. నిస్సత్తువతో నేల మీద చతికిలబడి రెండుచేతుల్లో ముఖాన్ని దాచుకుంది శకుంతల. డాక్టర్ శకుంతల దగ్గరకు వచ్చింది. “చూడమ్మా! నువ్వేం దిగులు పడకు. అన్నిపరీక్షలూ చేసి నీకూ, మీ ఆయన గారికీ ట్రీట్ మెంట్ యిస్తాను. తప్పకుండా నీకు నిల్లలు వుడతారు. ఒకవేళ పుట్టకపోయినా.... కిడెంచి మేలెంచమన్నారు కదా మనలోని మమకారాన్ని మరొదిక్కుకు తిప్పుకుని, మరో మంచిపని మీద మన శక్తిని కేంద్రీకరించకూడదా? నీలో ధైర్యం, శాస్త్రీయమైన దృక్పథం వుంటే జీవితంలోని ప్రతి సంఘటననీ ఎదుర్కొని, సమర్థించుకుని, సంతోషాన్ని పొందుతావు. అసలిదంతా ఎందుకు, నీకు నిల్లలు తప్పకుండా వుడతారు” సానునయంగా శకుంతలకు చెప్తూ ఆవిడని తీసుకొచ్చి కుర్చీలో కూర్చోబెట్టింది డాక్టర్.

“మామ్మగారూ! మీ తరం మారింది. మీరు నమ్మిన ఆచారాలతో పిళ్ళను వెనుకే ఉంచేయక ముందుకు వెళ్ళనివ్వండి.” అని కాంతమ్మతో అని చంద్రం వైపు తిరిగింది డాక్టర్.

“చూడండి. ఆ అమ్మాయికి మానసికమైన శక్తినివ్వాలని బాధ్యత మీదే”

“సూదోసయినన్. ఇదెక్కడి వింతజబ్బురా బాబూ! నా కొంప మీదకు తెచ్చింది” అనుకుని డాక్టర్ తనవైపు చూచేలోగానే బయటకు జారుకున్నాడు శాస్త్రులు.

ఇటీవల మద్రాసులో ప్రముఖ హాస్యనటుడు శ్రీ రాజ్ బాబు జన్మదిన సందర్భంగా ఒక వదేళ్ళ అమ్మాయి బాణాకృతి పాత్ర ధరించి, వికపాత్రాభినయం

చేసి ప్రేక్షకులను మెప్పించింది. ఆ అమ్మాయి పేరు బి. పావని. పలమనేరులో విడవ తరగతి చదువుతున్న పావని తన వాలుగవ యేటనే కరీం నగర్ లో లంబాడి నృత్యం ప్రదర్శించి అక్కడి కలెక్టర్ ప్రశంసలు పొందింది. ఆ తర్వాత ఆమె హైదరాబాదులోని నృత్యాంజలిలో నాట్య శిక్షణ పొందింది; శ్రీమతి గిడుగు వికలాక్షి వద్ద శిక్షణ పొందింది. నాట్యం చెయ్యడంలోనూ, నాటకాలలో వేషాలు వెయ్యడంలోనూ ఆసక్తి చూపే పావని ఎన్నో పోటీలలో పాల్గొని బహుమతులు సంపాదించింది. 1974 లో తిరుపతిలోని శ్రీ వేంకటేశ్వర నాట్యకళా పరిషత్తువారు ‘సటనాలయం’ నాటకంలో ‘చిట్టి బాబు’ పాత్ర ధరించిన పావనిని ‘ఉత్తమ నటుడు’గా గుర్తించారు!

విజయవాడ మారిస్ స్కూల్ కళాకాలకు చెందిన ఇద్దరు విద్యార్థినులు ఇటీవల హైదరాబాదులో ఒక నాట్య కార్యక్రమం నమర్పించి నభికుల మన్ననలు పొందారు. అనాటి కార్యక్రమంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆరోగ్యశాఖామాత్యులు శ్రీ రాజమల్లు ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొని, నాట్య కళాకారిణులను అభినందించారు.

ఆ నాట్య కళాకారిణులు-కుమారి హేమవళిని, కుమారి రమాదేవి. ఈ ఇద్దరూ ‘విజయవాడ సిస్టర్స్’గా నాట్యాభిమానులకు పరిచితులు. ఈ సోదరీమణులు తమ బాల్యంలోనే కూచిపూడికి చెందిన శ్రీ బి. హెచ్. వై. శర్మ వద్ద శాస్త్రీయంగా

నాట్యం నేర్చుకోవడం ప్రారంభించి 1967లో రంగప్రవేశం చేశారు.

వాళ్ళు ఆంధ్రప్రదేశ్ నాట్యోత్సవంలోనూ, అఖిల భారత సం. నాట్యాల పోటీలలోనూ పాల్గొని 1968, 69 సంవత్సరాలలో బహుమతులు సంపాదించారు. భారతదేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో దాదాపు 250 నాట్య ప్రదర్శనలకు పైగా ఇచ్చి కూచిపూడి, భరతనాట్యాలలో తమ ప్రావీణ్యాన్ని ప్రకటించారు.

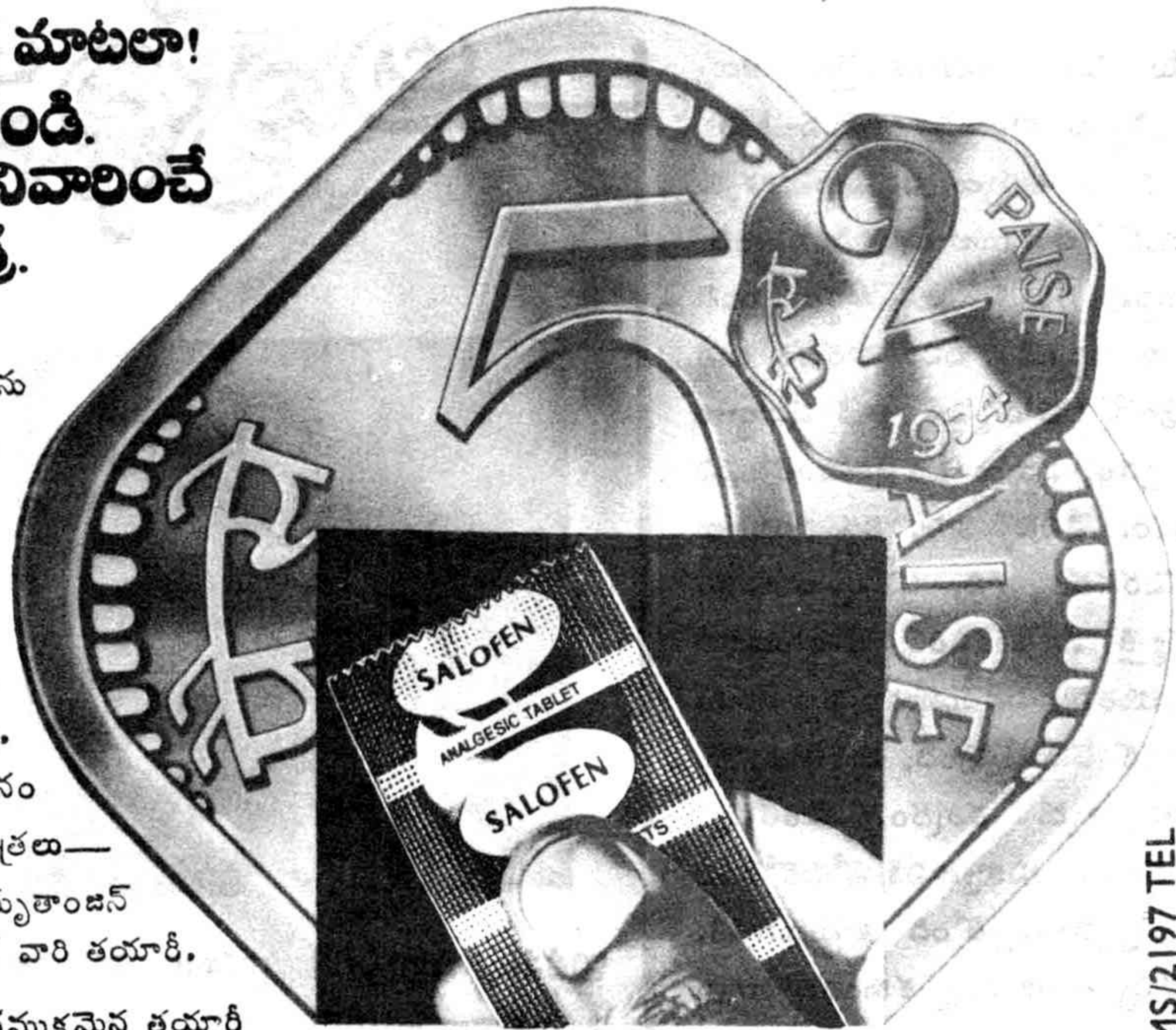
ప్రస్తుతం హేమ-బి.కాం (మూడవ సంవత్సరం) రమ-బి. ఎ. (రెండవ సంవత్సరం) చదువుతున్నారు.

ఈ రోజులో తలనొప్పి అంటే మాటలా!
సాలోఫేన్ ను వాడండి.
అమోఘంగా నొప్పులను నివారించే
విశిష్టమైన మాత్ర.
వెల అతిచౌక

మంచి నొప్పుల నివారిణి సాలోఫేన్ ను
గమనించండి. దీనిలో రెండు మందులు
అమోఘంగా నొప్పులను పోగొట్టేవి
చేరివున్నాయి—ఆస్పిన్, ఫెనాసిటిన్—
అయినప్పటికీ వెల మాత్రము 7 పైసలే
ఒకమాత్ర. సాలోఫేన్ అతిశీఘ్రంగా,
తలనొప్పులకు జలుబులకు పండ్లనొప్పి,
స్త్రా జ్వరాలకు కండలనొప్పులకు ఉపశమనం
కల్గిస్తుంది. సాలోఫేన్ నొప్పుల నివారిణి మాత్రం—
ఏకతరబడి ఇంటింటా ప్రసిద్ధిపొందిన అమృతాంజన్
లిమిటెడ్ వారి తయారీ.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్ వారి నమ్మకమైన తయారీ

SAA/AMS/2197 TEL

సాలోఫేన్ - అమోఘమగు నిరపాయకరమైన నొప్పుల నివారిణి

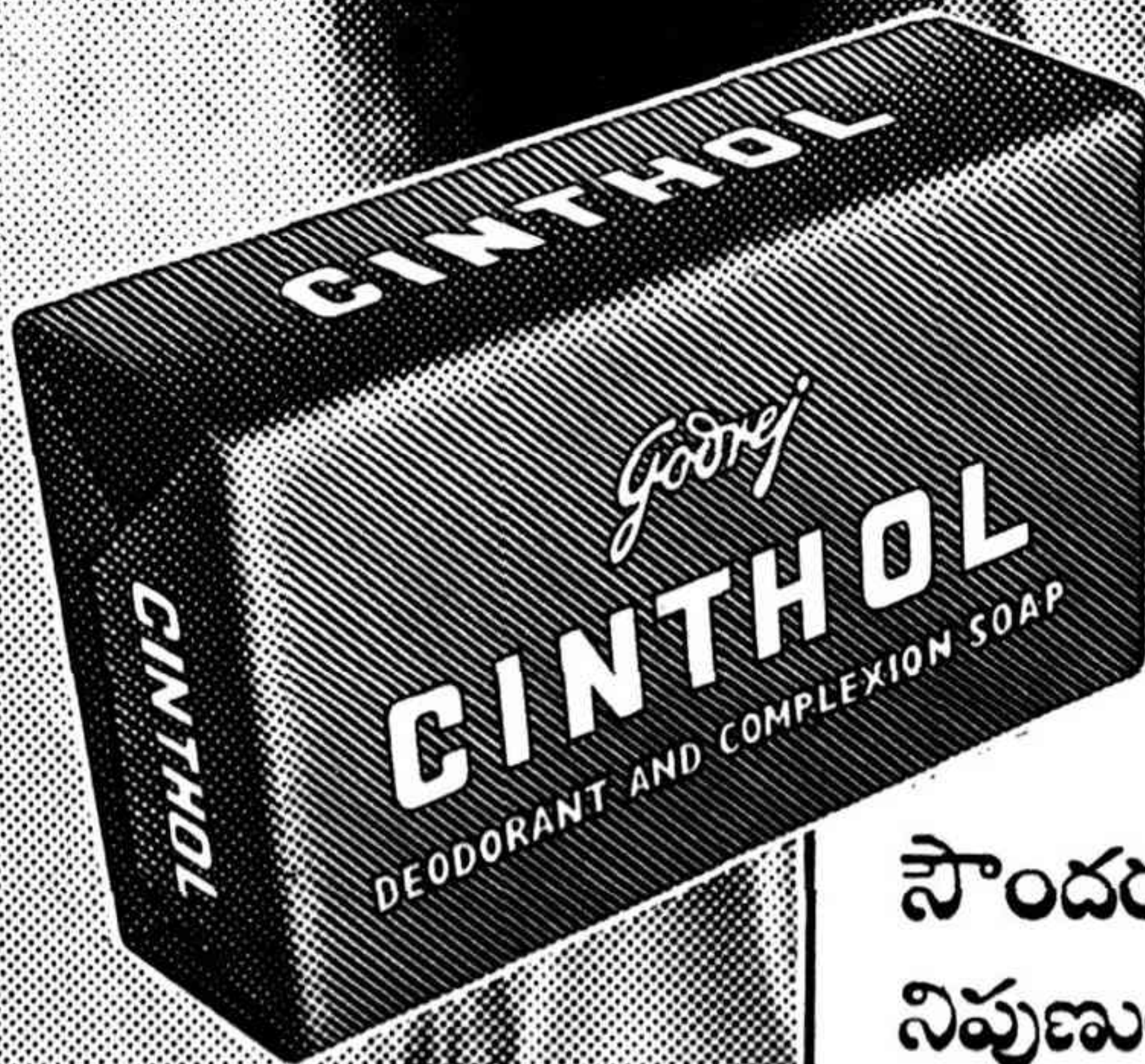

ARAVIND LABORATORIES MADRAS-600 033

EYETEX DELUXE BINDI PENCIL

సింథాల్

దుర్గంధాన్ని నిర్మూలించి తాజాదనం గల్గించే సబ్బు

చమట వలన గలిగే శరీర
దుర్గంధాన్నిండి శక్తివంతంగా
కాపాడుతోంది.

ఏ సబ్బు పూర్తిగా వుంచనంత
తాజాగా మిమ్ములను
వుంచుతుంది.

సౌందర్య రక్షణకై చర్మ రోగ
నిపుణులచే సిఫారసు చేయబడింది.

ప్రత్యేక
సదుపాయం!

సింథాల్ పై 30 పై. తగ్గింపు
స్టాకు వున్నంతవరకే పరిమితం గాన త్వరపడండి.

వివాహాలు మరియు అన్ని శుభకార్యాలకు

వాణి

వెదజల్లుతున్న కొత్తరంగులు
నంగీత, లావణ్య, ప్రయ, సరికొత్త హరివిల్లు

వాణి సుప్రభాతం

వాణి సిల్క్స్ హౌస్

'జైన్ భవన్'

(ఎర్ కండ్లవల్లి పోర్టు)

92, పాండిబజార్ (మేడమిద)

టి. నగర్, మద్రాసు - 600017

మా ఆదాయ పొదుపు పథకంలో
చేరి లాభం పొందండి!